

خدا دا بِلَاوہ

ساڈی رہائی

حصہ 2

جیکل اوچ

خروج ، احبار ، گنتی تے استثناء دیاں کتاباں وچوں کہانیاں

سبق نمبر 1: رہائی۔ خداوند تہاڈے لئی لڑے گا

سبق نمبر 2: گر جنا۔ تسی بھر جاوگے

سبق نمبر 3: کنبنناں۔ میری آواز دی تبدیلی دی تابداہی کر

سبق نمبر 4: اپنے آپ نوں وگاڑنا، پر موسیٰ نے خداوند دی منت کیتی

سبق نمبر 5: معافی۔ خداوند ساڈے نال اے

سبق نمبر 6: بابرکت۔ سُن، اے اسرائیل

"... میں تیرے کلام نوں اپنے دل وچ رکھ لیا اے ..."

زبور 119:11

تیار کردہ: ٹینتھ پاور پبلسٹنگ

ڈبلیو ڈبلیو ڈبلیو۔ ٹینتھ پاور پبلسٹنگ۔ کام

کاپی رائٹ (سی) 2014 منجانب کراس کوئٹ منسٹریز

ڈبلیو ڈبلیو ڈبلیو۔ کراس سی ایم۔ او آر جی

بامحفوظ تمام حقوق۔ لکھاری دی اجازت توں بغیر کوئی وی ایس کتاب دے حصے نوں دوبارہ تیار نہیں کر سکدا، ماسوائے اوس نظر ثانی کرن والے دے جبہڑا چاتی پاون لئی ایساں چھوٹے حوالیاں نوں ورت رہیا ہووے، نہ ای ایس کتاب دے حصے نوں دوبارہ تیار کرنا اے جنہوں اصلاحی نظام وچ رکھیا گیا ہووے یاں میکانی فوٹوکاپی نال نقل کیتا گیا ہووے، ناہی ایسوں لکھاری دی کھسی ہوئی اجازت دے بغیر ایسوں ایکارڈ کرنا یاں ورتنا اے۔

ورنہ دوجی صورت وچ اشارہ کیتا گیا سی، سارے کلام دے حوالے پاک بائبل وچوں میں، انگلش اسٹینڈرڈ ورتون (آر) (ای ایس وی)، کاپی رائٹ (سی) 2001 منجانب کراس وے، گڈ نیوز پبلشر دی شائع کرن والی منسٹری۔ اجازت نال ورتنا۔ سارے حق بامحفوظ۔

"ای ایس وی" تے "انگلش اسٹینڈرڈ ورتون" کراس وے دے رجسٹرڈ ٹریڈ مارک نہیں۔ ایساں ٹریڈ مارکاں نوں ورتن لئی کراس وے توں اجازت لینا ضروری اے۔

تیار کردہ منجانب انکول کریٹیو

شروع

تسی ایس مہم نال اینوں جاری رکھن جا رہے او جسوں تہاڈی باقی حیاتی نوں شکل دیوں لئی تیار کیتا گیا اے۔ تہاڈا ایہہ سفر تہاڈے لئی بے مثال ہووے گا تے ایہہ تہاڈے شکر گزار ہوون تے جوش نال بھرے جذبے دے اوس حصے دی حد بندی کرے گا جیدے وچ تسی اپنی کتاب دی سمجھ تے علم وچ اگاں ودھو گے جسوں بائبل آکھیا گیا اے۔ پڑھائی دے وعدیاں لئی تہاڈی ایہہ پابندی تہاڈی حیاتی نوں بھر پور بنا دیوے گی جدوں خدا اپنے کلام راہیں تہاڈے نال گل کر دالے۔

جدوں تسی پڑھائی کر دے اوتے ایناں شیواں نوں اپنے ہتھ وچ رکھن لئی حوصلہ افزائی کیتی جاندی اے۔

1- ایہہ بائبل سٹڈی: خدا اہلاوہ، ساڈی رہائی حصہ 2

2- بائبل مقدس دا انگلش اسٹینڈرڈ ورژن (ای ایس وی)۔ نوٹ: جے تسی اینوں نویں سرے توں خرید رہے او، تے ایچ دی بائبل وکھو جیدے وچ ایہہ شیواں ہوون:

الف۔ ہر صفحے دے وچکار تریجی کراس ریفرنس دے کالم

ب۔ بائبل دے کچھ کنکورڈنس، تے

ت۔ کچھ دتے گئے کچھ بنیادی نقشے ہوون۔

3- بین یاں سینسل

4- 3 ضرب 5 یاں 4 ضرب 6 دے انڈکس کارڈ۔

تیجے فیچر نال جیدی نمبر 2 وچ فہرست دتی گئی اے تسی مناسب طریقے نال اپنی پڑھائی دی تیاری کرو گے تے کامیابی نال کلام راہیں اگاں ودھن لئی تیار رہو گے۔ بہر حال، جے ایہہ تہاڈا بائبل لئی پہلا کم اے، تے تسی ہو سکدالے ایس سٹڈی بعنوان بائبل دے سفر نال شروع کرن نوں خیال کر دے ہو۔ ایہہ پڑھائی تہانوں اوہناں اگاں ودھن والے اوزاراں نوں مہیا کر دی اے جہناں نوں تہاڈیاں مہارتاں نوں قائم کرن وچ مدد لئی تیار کیتا گیا اے تے تہانوں ہو رہا اعتماد بائبل دے طالب علم بناون لئی۔ بائبل دے سفر نیوگیشن دی بائبل نوں تسی بغیر قیمت توں ڈاون لوڈ کر سکدے او یاں کراس کوٹکٹ منسٹریز دی ویب سائٹ (ڈبلیو ڈبلیو ڈبلیو۔ کراس سی ایم۔ کام) توں حاصل کر سکدے او۔ بھاپوں ایس پڑھائی دی سفارش کیتی گئی اے، ایہہ خدا اہلاوہ، ساڈی رہائی۔ 2 دی پڑھائی وچ کامیابی ضروری نہیں اے۔

اپنی بائبل دی پہچان کرن وچ ہچکچاہٹ محسوس نہ کرو۔ ایہہ پڑھائی لئی تیار رہو اپنی بائبل اے۔ اینوں اپنے نوٹس، انڈر لائن کرن، ہائی لائٹ کرن، دائرہ یاں لکیر لگانے ہونے اپنا بناو! خیال، سوال تے پڑھائی کرن راہیں اپنے سفر دے طریقہ کار نوں ریکارڈ کرن لئی تہانوں اپنی نوٹ بک یاں ٹیبلیٹ نوں ورتن لئی وی حوصلہ افزائی کیتی جاندی اے۔ ایس پڑھائی دے مواد نوں لکھیا گیا اے تاں جو تسی اپنے طور تے سکھن دے قابل بن سکو۔ نظم و ضبط دے درجے نال تسی ایس مواد نوں تھوڑی جہی یاں بغیر کسے تکلیف توں پڑھ (ڈھک) لوو گے۔ اوسے ویلے، تسی نویں جانکاری نوں حاصل کرو گے، نویاں بصیرتاں ونڈو گے، تے کچھ چیلنج والے سوال پچھو گے جیہڑے جو اہاں دی بھیک منگن گے۔ ایس جواب دی پیش بینی کر دے ہوئے تہانوں جرات دتی جاندی اے کہ تسی بڑی سنجیدگی نال پڑھائی کرن وچ اپنے نال دو دستاں نوں وی دعوت دیو۔

تسی اپنی پڑھائی وچ خوشی نوں پاو گے۔ خدا کرے تہاڈا اول اثر لین والا ہووے جدوں خدا تہاڈے نال اپنے کلام راہیں گل کر دالے۔ کہ ایہہ بائبل دیاں کہانیاں تہانوں اوہدی عظیم محبت جیہڑی تہانوں اوہنے اپنے پتر یسوع مسیح، ساڈے خداوند تے نجات دہندہ دے راہیں دتی اوہدی یقین دہانی ہو جاوے۔

ایڈیٹور ڈانوٹ: صفائی لئی، وڈھے اسم ضمیر خدا نال جڑے ہوئے نیں۔ جیویں کہ "۔۔۔ جو اپنے آکھیا۔"

یونٹ دا تعارف

خدا اہلاوہ، ساڈی رہائی حصہ 1 وچ سانوں موسیٰ نال متعارف کرایا گیا جیہڑا سانوں چھڑاون والا بنیا۔ اسیں مصر وچ وباواں نال خدا دے عدالتی ہتھ دی تباہی نوں دیکھیا۔ اسیں اوس رات دا تجربہ کیتا جدوں موت دا فرشتہ ملک وچوں لنگھیا تے مصریاں دے سارے پہلو ٹھیاں نوں مار دتا۔ اسیں چھیتی نال فوج دا کھانا کھانا تے خدا دے حکم تے جیہڑا اوہدے خادم موسیٰ دے راہیں ملیا اسیں چھیتی نال لوکاں دے طور تے اکٹھے ہوئے تے ملک نوں چھڈ دتا جسے سانوں کئی ورہیاں دی قید وچ رکھیا ہو یا سی۔

ہن سانوں بنجر دھرتی اُتے سفر کرنا شروع کرنا سی۔ سانوں سارے عبرانیاں دے نال جہناں نوں مصریاں نہیں اپنے ملک وچوں کدھ دتا سی بنجر سیناء دے بیاباناں وچ سفر کرنا سی۔ مصر ساڈا گھر رہ چکیا اے تے 400 ورہیاں لئی ساڈے پیو دادے دا گھر چکیا اے۔ ساڈے قیدی سردار ظالم سن تے ساڈے توں پتھر دی نال کم کروا اید۔ ساڈی سخت محنت تے زبردستی نال فرعون لئی عمارتاں تے یادگاراں بنوایاں۔ حیاتی تلخ بن چکی سی پر، آخر کار، رہائی دا دیہاڑا آچھیا سی۔

ہن اسیں سفر کر دے ہوئے باہر آچھے ہاں۔ سانوں کدی اپنے آپ نوں نہیں رکھنا سی۔ سانوں کدی اپنے گھراں تے مزدوری دے خمیاں توں باہر سفر نہیں کرنا سی۔ ایتھوں تک کہ اسیں اوہناں لوکاں نوں نہیں جانندے جیہڑے ساڈے نال اُردے رہے۔ تے اسیں ہزاراں ہاں جیہڑے اک بندے موسیٰ کی پیروی کر رہے ہاں۔ اسیں بوہت چھیتی نال تے تیزی نال سفر نہیں کر رہے سگوں ہوئی ہوئی اگاں ودھ رہے ہاں۔ اسیں اوس سب نوں پچھاں چھڈن دا احاطہ کر دے ہاں جسے سانوں غلام بنا یا تے اوس ملک وچ ودھدے ہاں جیہڑا ساڈے خدائیں وعدہ کیتا سی، جیہڑے وچ دودھ تے شہد وگدا اے، ملک جیہڑا ساڈی اڈیک کر رہیا اے۔

اسیں ایہہ خیال کر دے ہاں کہ اسیں صرف دودھ بیہاڑیاں وچ بوہت زیادہ دور نہیں گئے ساں۔ ساڈے نال جڈیاں ہو یاں شیواں رتھیاں اُتے رکھیا ہو یاں سن جہناں نوں ساڈے تیل دھک رہے سن جیہڑیاں ساڈے مصری گوانڈیاں نہیں وی سانوں دتیاں سن۔ جدوں اسیں سفر کر رہے ہاں تے ہاں اوہناں رتھیاں وچ لگن مینی دا کھید کھیدن دے سن۔ اسیں مدد نہیں کر سکدے پر اوس سب کجھ اُتے چانن پائسکدے ہاں جو انیاں پچھلے بوہت سارے ہفتیاں وچ رونما ہو یا۔ ساڈیاں حیاتی سخت محنت مزدوری وچ پین توں پہلوں، سانوں ہر شے بارے دسیا گیا سی جیہڑیاں ہو سکدیاں یا نہیں ہو سکدیاں سن۔ ہن اسیں اپنے طور تے باہر آچھے ہاں تے اسیں تھوڑے جے غیر یقینی ہاں کہ سانوں کتھے جانا اے تے سانوں کیوں اوتھے اوس نوں حاصل کرنا اے۔ اپنا پچاویاں حفاظت سب توں وڈھی فکر اے۔

اسیں مدد نہیں کر سکدے سگوں حیران ہندے ہاں کہ جے مصری اپنے ذہن نوں بدل لیندے تے ساڈا پچھا کر دے۔ جے اوہ اچھ کر دے، تے ساڈی قسمت۔ تے جے ساڈے کول خراک دی کی ہندی، تے اسیں بیابان وچ مرن لئی چھڈ دتے جانندے۔ اسیں کیہ سوچ رہے ساں؟ موسیٰ نہیں اگاں ودھنا جاری رکھیا تے اسیں اوہدے پچھے جانا پراہناں دے سوا جیہڑیاں اوس ملک وچ آیاں جدوں اوہنے اپنا عصا چکیا تے ایہہ حقیقت کہ اوہنے بہو واہ نال جیہڑا کہ اک بلدی ہوئی جھاڑی اُتے ظاہر ہو یا اپنا سنا کرناں نوں دسیا، ایتھے ایس دے توں علاوہ ہور کجھ نہیں سی جو اسیں اوہدے بارے جانندے ساں۔ پر، ایس توں ہٹ کے، اسیں اگاں ودھنا جاری رکھدے ہاں۔

ساڈے کول بوہت ساریاں شیواں سن جہناں نوں سانوں سکھن دی لوڑ سی، جیویں کہ میں آکھیا، اسیں دو جیاں نوں رکھن دے عادی بن چکے ساں جیہڑے سانوں دسدے کہ سانوں کیہ کرنا اے تے کیہ نہیں کرنا۔ اسیں اوہناں لوکاں دے غلام رہ چکے ساں جہناں میں سانوں صرف اپنے مقصد لئی ورتیا۔ اوہناں میں سانوں قید وچ رکھیا تے ساڈے کول ایناں حالتاں توں چھٹکارہ دلاواں والا کوئی نہیں سی۔ ساڈیاں حیاتی ساڈے ویریاں ہتھوں غلام بن چکیاں سن۔ کیہ ایہہ موسیٰ اے؟ ہارون دے بارے چہ کیہ اے؟ موسیٰ نہیں اگتا ر خداوند ساڈے خدا ساڈی خلاصی دیون والے

دے طور تے حوالہ دتا۔ اوہ اایس سب کجھ وچ کیہ کردار سی؟ کیہ ایہہ ساڈے لئی خدا دا ابلاوہ ہو سکدا سی، او سب کجھ نوں چھڈن دا ابلاوہ جسے سانوں غلام بنایا تے جیہڑا سانوں آزاد حیاتی دیون لئی باہر کڈھ لیا۔ پر، اسیں صرف ظلم تے جبر نوں جانندے ہاں۔ آزدی والی حیاتی گزارنا تے قید توں آزاد ہونا کدے وانگراے؟

ایس لئی، اسیں ایہتھے ہاں، تھکے ہوئے، آرام کرن تے کھان پین لئی تیار، چنگا، تھی ساڈے نال کیوں نہیں ہندے؟ اک یاں دوہور فرق نہیں کر سکدے۔ ساڈے کول کھان لئی کجھ بوہتا نہیں اے پر تہانوں ساڈے نال ہوون لئی جی آیاں نوں۔ سانوں ایہہ پک نہیں کہ ایہہ سفر کتناں لما ہووے گا پر میں سمجھدا ہاں کہ اسیں خدا دے پہاڑ جسوں سینا آکھیا گیا اے جنوب ول ودھ رہے ہاں۔ سانوں بوہتا دور نہیں جانا چاہئیدا سی۔ حکم ایہہ وے کہ اسیں کجھ ہفتیاں وچ وعدہ دے سر زمین وچ ہوواں گے!

کیہ؟ اسیں رُک چکے ہاں، اوہ، نہیں، اکھر صف بندی کر چکے نیں کہ ایہتھے ساڈے سامنے سمندر اے۔ تے، اسیں اینوں کیوں پار کراں گے؟ کوئی ایہدی چنگی نشاندہی کر سکدا اے۔ اوہ، نہیں، ساڈے پچھے اڈن والی مٹی نوں دیکھو! اوں آواز نوں سُنو؟ مصری ساڈے پچھے آرہے نیں۔ جے اوہ سانوں پہلوں نہ مار دے، تے میں ایہہ جاندا ہاں کہ اوہ سانوں فیر غلام بنا لین گے۔ ساڈا رہنما کیہ سوچ رہیا سی؟ ایہہ حقیقت وچ چنگا نہیں اے۔ اسیں در حقیقت چنگے نہیں ہاں۔ اسیں اپنے چنگے ہاں جنے کہ مردہ۔

سبق پہلا

خداوند تہاڈے لئی لڑے گا

خروج 12 - 15 - رہائی

سبق نمبر 1 دی نظر ثانی

7	غور و فکر
8	تعارف
	سبق 1: خروج 12-15
9	وعدہ دی دھرتی دی راہ اُتے
11	اسرائیل دا پھندے وچ پینا
12	مصر اُتے خدا دی عدالت
14	خدا، حفاظت کرن والا
16	اسرائیل دی فتح دا جشن

تعارف

کیہ ایچ ہو سکدا اے؟ آخر کار آزاد! اوہ مصریاں دی لٹ مار کر چکے سن جیہڑے، اپنے پہلو ٹھیاں دی موت نال بر باد ہو چکے سن، اوہ اپنی چھیتی اسرائیلیاں توں جان نہیں چھڑا سکدا اے۔ ایس سبق وچ دیکھو کہ خدا اپنے بچاون والی طاقت نوں دکھا رہیا اے جدوں اوہ اپنے جُتے ہوئے لوکاں نوں چھڑانا جاری رکھدا اے۔ ایسا مشاہدہ کرو کہ کیوں اوہ اوس ویلے کم کر دا اے جدوں ہر شے سراسر بے اُمید و کھالی دیندی اے۔ ایس نوں لہجو کہ کیوں اوہ اپنی لمی اڈیک کر دا اے۔

ایس نا اُمیدی لئی انسانی ردِ عمل کیہ اے؟ مصر وچ اوہناں دے تجربیاں دے باوجود دیکھو کہ کیوں اوہناں نہیں جواب دتا جدوں اوہناں نہیں اپنے تئیں کن حالات دا سامنا کیتا۔ خیال کرو کہ تسی اوہناں دی حالت وچ کیہ کر سکدا اے۔ تسی کیوں جواب دیندے جدوں تسی اپنی حیاتی وچ دکھاوے دے طور تے ایس نا اُمیدی دا سامنا کر دے؟ کجھ نوں انتخابات نوں لہجو۔

مصری بحرِ قلزم (سرنڈے سمندر) دے وگدے ہوئے پائیاں وچ ڈب گئے تے اسرائیلیاں نے اپنے مالک فرعون تے اوہدی فوج دی غلامتی توں آزاد ہوون لئی جشن منایا۔ اسرائیل نے کیوں جشن منایا؟ تسی کیوں جشن مناندے او جدوں تہاڈے ایمان نوں چیلنج کیتا گیا ہووے تے خدا نے تہانوں "سنگی زمین" توں گزار لے لیاندا ہووے؟

حصہ 1

تعارف: جدوں اسیں خدا دے بلاوی، ساڈی رہائی حصہ 1 نوں مکمل کیتا اوس ویلے اسرائیلی مصر نوں چھڈ رہے سن۔ ایناں لوکاں میں ظالم فرعون دی پتھر دی نوں پو گیا جسے خدا دے لوکاں نوں بیان وچ اوہدے عبادت کرن لئی نہ جاوے دتا۔ اوہنوں موسیٰ نوں سامنے لیانا تے متعارف کرانا سی جسوں خدا نہیں اوہناں دارا ہنماتے اوہدے بھرانوں اوہناں لئی مقرر کیتا سی جدوں خدا نوں موسیٰ لئی گل بات کرن دے طور تے اوس نوں چننا سی۔

بھانویں موسیٰ اسرائیلیاں نوں مصریاں دی غلامی توں رہائی دی مانگ کر داسی، فرعون میں سخت گردن نال اوہناں نوں جاوے دیون توں انکار کیتا۔ اوہدی رہائی دی حفاظت لئی خدا مصریاں اُتے و ہاواں دی شکل وچ عدالت لیا یا جسے تقریباً سارے ملک نوں تباہ کر دتا۔ ایناں دس و ہاواں وچوں اخیر لی نہیں مصر دے پہلو ٹھے پتریں دی حیاتی داعوی کیتا، جیدے وچ فرعون دا پتروں شامل سی، تے بار وچ اوہنے لوکاں نوں ملک چھڈن تے اپنے سارے مال اسباب نوں لیجاوے دا حکم دتا۔ مصری جیہڑے اپنییاں حیاتیاں توں ڈرے ہوئے سن اوہناں میں اسرائیلیاں نوں مصر دی دولت دی پیشکش کر دے ہوئے اپنے گھراں وچوں کڈھ دتا۔ اوہناں میں موسیٰ دے نال اپنے راہنما دے طور تے وعدے دی دھرتی ول سفر کیتا۔ ایہہ ای اے جتھوں ساڈی پڑھائی فیر شروع ہندی اے۔

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 12: 40-42۔ پیدائش 15 : 13-16 نوں وی دیکھو۔

اسیں ایناں آیتاں وچوں کیہ معلومات پاوندے ہاں؟

نوٹ: خروج دی کتاب دا ہاں حصہ، احبار، گنتی تے استثناء دیاں ایہہ ساریاں کتاباں سانوں اسرائیلیاں دے وعدے دی دھرتی، نعمان دے ملک وچ سفر کرن بارے دسدیاں نہیں۔ کیوں جے ایہتھے ایہناں کتاباں وچ بوہت چوکھی متدار وچ مواد اے، البس پاروں صرف کجھ ہاں تے آیتاں نوں البس پڑھائی وچ شامل کیتا جاوے گا۔ بہر کیف، تہاں نوں ایہدے وچ شامل نہ کیئے جاوے والے ہاں دی پڑھائی کرن لئی وی جرات۔ دتی جاوے گی۔ بوہت خیال رکھنا اے کہ تہاں نوں البس دی تفصیل دی دل دل وچ نہیں وڈنا تے اوہناں کہانیاں نوں کھونین دینا جیہڑیاں خدا دی پرواہ کرن تے اوہدے کردار نوں ظاہر کردیاں نہیں تے اوس سب کجھ نوں جسوں اوہ ساڈے توچا ہوے گا کہ اسیں جانے البس بارے کہ اوہ کون اے تے اسیں کون ہاں جدوں اسیں اوہدے نال رشتے وچ رہندے ہاں۔ آواپنی پڑھائی نوں شروع کر دے ہاں!

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 13: 17-22

مشق:

1- ویلا کڈھو تے اوس نقشے ول نوں مزو جیہڑا اوس راہ ول نوں اشارہ کر دالے جیہڑا اسرائیلیاں میں وعدے دی دھرتی ول جاوے لئی اختیار کیتا۔ نقل و حرکت کرن لئی اوہناں لئی کیہڑا راہ واضح ہووے گا؟

2- خدای اوہ کی بڑی وجہ سے کہ اوہناں نوں فلسطین دے ملک نال دریادے کنڈے والے رستے اُتے نہیں لیجانا سی؟

فلسطینی زور آور تے جنگجو سن، مہارت رکھدے سن تے جنگ دے بوہت سارے ہتھیاراں نال لدے ہوئے سن۔ اوہناں نہیں مدیا نیاں دے علاقے نوں اپنا بناون داد عومی کیتا ہو یا سی جیہڑا غزاقہ توں جنوب تے جباہ توں شمال وچ پھیلیا ہو یا سی۔ تُو کیہ خیال کردے او کہ ایہہ صرف اسرائیلیاں لئی سی کہ اوہ مصر نوں چھڈ دے تے چھیتی نال ایناں لوکاں نال آمنے سامنے جنگ کرن لئی آوندے؟

3- ایہہ فیصلہ سانوں خداتے اسرائیلیاں دے نال اوہدے رشتے ہارے کیہ دسدالے؟

4- آیت 118 آکھدی اے، " پر _____ لوکاں دی رہنمائی۔۔۔ اوہ کیس پائے ول نوں گئے؟

5- آیت 19 وچ اسیں کیہ سکھدے ہاں؟

6- یوسف بھلیا نہیں سی۔ اسرائیل دے پتریاں نوں اوہ عہد یاد سی جیدی اوہناں نہیں سوں کھادی سی (پیدا کش 50 : 25)۔

7- خد اپنی حضوری نوں ظاہر کرن لئی بوہت ای بے مثال طریقے دا چناؤ کردالے۔ اوہ دو کیہڑیاں شکلاں نہیں تے اوہناں دا مقصد کیہ سی؟

الف۔

ب۔

8- آیت 22 وچ لوکاں لئی ہر اک دے تعلق دی حالت یاں رتبہ کیہ اے؟

9- ایہہ صورت حال اسرائیلیاں نال کیوں رابطہ رکھے گی؟ 118 آیت نوں وی دیکھو۔

تعارف: خروج 14 خد اے ڈرامائی انداز وچ اسرائیل دے اوہناں دے سخت گردن ویری، مصر دے بادشاہ تے اوہدے سرداراں توں خلاصی دے کام نوں جاری رکھدالے۔ کوئی اک ایہہ سال پچھے گا کہ خروج دی کہانی مکدی اے جدوں اسرائیل نہیں مصریاں دی لٹ مار کیتی تے اوہناں نوں اوہناں دے دکھ درد وچ چھڈ دتا سی۔ پڑھائی کرن والا سکھ داساہ لینا چاہندا اے، پئی آخر کار اوہ آزاد نہیں! پر، ویری اپنا پچھا کرن وچ پتھر دل نہیں کہ اوہ عبرانی لوکاں نوں اپنے بے رحم قابو وچ رکھن۔

نوٹ: جیویں کہ اسیں ایس کہانی دا خیال کردے ہاں، کہانی دیاں حقیقتاں اُتے غور کرن نوں یاد رکھیے۔ سوال پچھیے: پئی اکھرساںوں کیہ دسدے نہیں؟ اگاں پوچھیے: خد اے ہارے سچائی کیہ اے جیہڑی کہ ایہہ کہانی ظاہر کردی اے؟ اسیں اوہدے کردار، اوہدی شخصیت، تے اجسیاں شیواں ہارے جیویں کہ پرواہ تے فسر کرنا شامل اے جیویں اوہ اپنے لوکاں لئی رکھدالے اوہناں ہارے کیہ سوچدے ہاں؟ اوہ کیہ رشتہ تے جسوں اوہ اپنے لوکاں نال رکھنا چاہندا اے؟ تے آخر کار، ایس پڑھائی وچ اسیں اپنییاں حیاتیاں دی درخواست تے معنی اُتے غور کرنا چاہندا ہاں۔ سانوں سوال پچھن دی لوڑ اے کہ: کیوں ایہہ واقعہ جیہڑا بوہت پرپسلسوں واقع ہو یا کیوں ارج ساڈی حیاتی لئی مفید معنی رکھدالے؟

اسائنمنٹ: آوائس نوں جاری رکھدے ہاں۔ خروج 14 : 1-3 نوں پڑھو۔ جے تسی ذکر کیتے گدنبیاں بوہت ساریاں تھاواں لئی نقشے اُتے چاتی پاؤن دی کوشش کردے اوتے تہا نوں کجھ اوکھل ہو سکدی اے۔ بوہت ساریاں تھاواں نقشے اُتے سنیں پائیاں جاننیاں کیوں جے تاریخ مکھن والا ایناں پُرانیاں تھاواں دی درست تھاں نوں سنیں جانندے سن۔ مثال دے طور تے، اوہ درست تھاں جتھوں بحرِ قلزم نوں پار کیتا گیا سنیں جانندے سن، بہر حال، پرکھ کرن والے بائبل دی دئی گئی حقیقت تے اس ملک دی بوہت لاگے والی تھاں دا احاطہ کر چکے نہیں۔

مشق:

1- آیتاں 1 تے 2 وچ خدا موسیٰ نوں ہدایت دیندا اے کہ لوکاں نوں کتھے خیمہ لگانا اے۔ 3 آیت وچ خدا دی ایہدے لئی کیہ وجہ سی؟

2- آیت 4 وچ خدا موسیٰ نوں کیہ آکھدا اے کہ رو نما ہووے گا؟

الف۔ فرعون لئی؟

ب۔ خدا لئی؟

ج۔ مصریاں لئی؟

3- ایسے دوران پچھاں مصر وچ (5 آیت)۔۔

الف۔ فرعون تے اوہدے سرداراں نال کیہ ہو یا؟

ب۔ اوہناں دی فکر کیہ سی (5 آیت)؟

ج۔ فرعون نیں کیہ کیتا (6-9 آیتاں)؟ 7 تے 9 آیتاں وچ اوہنے کیہ سب کجھ اپنے ہتھ وچ لیا؟

اوہدا فیصلہ ہو سکدا اے بوہت اہم وکھالی نہ دیوے پر، اوہدے چائن وچ جو واقع ہووے گا، ایہہ مصر دی فون دے معیار اُتے بوہت چوکھا اثر انداز ہووے گا۔

4- خدا نیں کیہ کیتا (8 آیت)؟

5- مصریاں نیں کیہ کیتا (9 آیت)؟

6- جدوں فرعون اڑیا۔۔۔

الف۔ اسرائیلی ڈر گئے سن! جدوں اوہناں نیں ویکھیا کہ مصری اوہناں دا پچھا کر رہے نیں تے اوہ خدا توں گدگڑاے۔ اوہناں نیں موسیٰ نوں کیہ آکھیا؟

1- _____

2- _____

3- _____

ب۔ 12 آیت دے اخیر تے اخیر لی سطر کیہ سی؟

7- آیتاں 13-14 : ظاہری طور تے، اسرائیل حقیقت وچ اک ای قسم وچ شامل اے۔ فرعون اوہناں دے پچھے اے۔ سمندر اوہناں دے سامنے اے۔ اوہ پھس جانندے نیں۔ موسیٰ لوکاں

نوں کیہ آکھدا اے کہ اوہ کرن؟ موسیٰ کیہ آکھدا اے کہ خدا اوہناں لئی کرے گا؟

الف۔ لوک

ب۔ لوک

ج۔ خداوند

د۔ خداوند

ڑ۔ لوک

تعارف: کوئی اک ایہہ سمجھ حاصل کر دالے کہ موسیٰ اُمید نہ رکھن والا انسان اے۔ ایہہ سارے ڈرے ہوئے لوک! ایہہ زور آور فوج جیہڑی اوہناں دلیچھا کر رہی اے! ایہہ نہ مکن والا بیابان تے ایہہ وڈھا سمندر! ہر اک نوں ایناں دونوں موسیٰ جیہڑا اوہناں دی رہنمائی کر رہیا سی تے جیدی موسیٰ راہنمائی بیٹھیاں سی بوہت زیادہ خدشہ سی۔ 15 آیت وچ ایچنگ لگدالے جیویں موسیٰ وی خداتوں گڑگڑا رہیا اے۔ جدوں حالت بوہت بے بس جیہڑی دکھائی دیندی اے، خدا اکھدا اے، "ایہہ ویلا اے!" اوہ عمل کرن تے موسیٰ نوں حکم دیون لئی تیار اے۔ کم شروع کرو!

مشق: ایہہ اگاں جاوَن دا ویلا اے، پر اگاں کتھے جائیے؟

1- آیت 16 وچ اوہدا پہلا حکم کیہ اے؟

2- آواک لمھے لئی خدائے عصادے معنی نال بھرے ہوون نوں یاد کر دے ہاں۔ ایناں حوالیاں اُتے چاتی پاو:

الف۔ خروج 4: 17

ب۔ خروج 4: 20

ج۔ خروج 7: 19

خدائیں موسیٰ نوں ہدایت کیتی کہ اوہ عصا لوے تے اینوں کر شقی نشان و کھان لئی ورتے۔ جدوں موسیٰ نیں عصا نوں ورتیا، تے خدا اوہناں نال اپنی عدالت صرف مصر اُتے لیا یا پر اسرائیلیاں لئی اوہنے اپنی حمایت، اپنا فضل تے رحم لیاندا جدوں اوہنے اوہناں دے مصریاں وچ فرق کیتا۔

3- آیت 16 وچ اسیں خدائے اپنے لوکاں لئی محبت دے نال سلوک کرن نوں دیکھدے ہاں پر اوہ مصریاں اُتے عدالت لیاوَن والا اے۔ 17 آیت دے مطابق خدائے کیہ کرے گا؟

4- آخر کار، خدا فرعون تے اوہدی فوج راہیں جلال حاصل کرے گا۔ 18 آیت وچ کس شے نوں بوہت صاف ستھر اپنا یا جاندا اے؟

5- فیرسا نوں خدائے فرشتہ ہارے کیہ دیا جاندا اے؟

6- ساناں بدل (بادل) دے ستون ہارے کیہ دیا جاندا اے؟

7- آیت 20 وچ کیہ عجیب و غریب خدائی قدرت واقع ہوئی سی؟

8- اپنے لفظاں وچ لکھو کہ مزید کیہ واقع ہندا اے:

غور و فکر: ویلا کڈھو تے خیال کرو کہ اسرائیلیاں وچوں اک واگنر بننا کیویں داہو وے گا۔

1- جے کوئی غیر ملکی رپورٹر تہاڈے تجربے دا انٹرویو لین لئی تہاڈے کول اپڑے، تے کیہ تہی چاہو گے پئی جگ ایس نوں جانیں؟

2- جدوں تہی کسے دو جے پاسے نوں حاصل کرن لئی بوہتا کم کرن دی وجہ نال ساہ لین توں بغیر ایچ کر سکدے او۔ مصری تہانوں گھیر رہے سن تے فرعون دے گھوڑے، رتھان تے گھوڑیاں دی سواری کرن والے تہاڈا چھچھا کر رہے نیں۔ کیہ تہی ایہہ خیال نہیں کرو گے کہ جدوں اوہ پانی دیاں کنڈاں داسا منا کرن گے تے اوہ ایہہ پچھان کرن لئی اپنے گوڈے پانی وچ پاؤن گے کہ اسرائیل دا خدائی خداوند اے! ایتھے کوئی دو جانیں اے۔ تہی کیہ خیال کر دے او جو تہی کرو گے؟

اسیں خدا بارے کیہ سکھدے ہاں:

- 1- خروج 13 : 17 وچ اسیں خدا دی اپنے لوکاں لئی حفاظت نوں دیکھدے ہاں۔ کیہڑے لفظ سائوں ایہہ سب کجھ دسدے نیں؟
- سو کھاتے چھوٹا طریقہ ضروری نیں کہ ٹھیک ای ہووے یاں ایہہ بوہتے چر تک حفاظتی نیں ہندرا۔ اوہناں دی حفاظت دی وجہ توں اوہ جاندا سی کہ لمارستہ ٹھیک رہوے گا۔ یاں کیہ ایہہ ٹھیک سی؟
- 2- خروج 14 : 11-12 وچ اک واری فیروہناں دیاں شکایتاں دا خیال کرو۔ اسیں خدا دے لوکاں بارے کیہ سکھدے ہاں؟

2- خدا اوہناں نال کیوں واسلوک کر دالے جدوں اوہ ڈر دے تے تنگ نظر ہندے نیں، ایہتوں کہ اوہدی عظیم قدرت نال جا نکاری نہ رکھدے ہوئے ائے ہو جاندا نیں؟

3- کیہ تسی خیال کر دے او کہ بدل داستون دن ویلے اوہناں دی راہنمائی کر رہیا اے تے آگ داستون رات ویلے اوہناں نوں چاں پچھارہیا اے ایہدا اوہناں لئی کیہ مطلب سی؟ کیوں ایہہ مافوق الفطرت شے جسوں خدا، اوہناں دا خدا، اوہناں لئی کر رہیا سی، اوہناں نوں اپنے بارے دس لئی کہ اوہ کون سی؟

4- تسی اوہدے نالوں فرق عمل کیوں کرو گے جو اسرائیلیاں نیں کیتا؟ کیوں؟ کیوں؟

درخواست: کیہ تسی اپنے آپ نوں اوہ سے اُتے پایا جیہڑا اوہدے توں بوہتا ماسی جو تسی سوچیا سی تے ایہہ اپڑن لئی ہمیشہ لئی اختیار کیتے جاوے دے طور تے دکھائی دیندا اے؟ ہو سکدا اے نوکری دی حالت وچ تسی ایس نوں نظر وچ رکھدے اویاں حیاتی نوں چنگا بناوے لئی جسوں تسی بناو ناچا ہندے سو۔۔ ہو سکدا اے کہ تعلق آگاں ودھدے ہوئے دکھائی نہ دیوے یاں پہلوں دا حمل سُننیاں نوں مدہم پیندے ہوئے دکھائی دیوے۔۔ ہو سکدا اے ہوئی راکٹاں دی قیمت کالج دی تعلیم لئی ہووے، کیہ ایہہ آخر کار تہاڈا مستقبل نیں اے۔۔۔

1- جے خدا وہی خدا اے جیہڑا ساڈی حفاظت کر دالے تے سائوں محفوظ رکھدا اے، تے میں کیوں جاندا ہاں کہ اوہ میری حیاتی دیاں ایناں فکر اں دے بارے کیوں پرواہ کر دالے؟

2- جے ایہہ جانندے ہوئے کہ اوہدی حفاظت تے پرواہ دا ضروری طور تے کوئی مطلب نیں کہ میں نوکری حاصل کراں یا حمل یاں تعلیم نوں، ایہدا کیہ مطلب اے؟

3- کناں طریقیاں نال میں ایہہ احاطہ کر دالوں کہ خدا کون اے اوہدے ویلے نال جو اوہ میرے لئی کر دالے؟

غور و فکر:

1- کیہ تسی اوس ویلے نوں یاد کر سکدے او جدوں تسی بے بس ہوون نوں محسوس کیتا جتھے کسے وی تھاں جاوے لئی کوئی تھاں نہ رہوے ہووے؟

2- اوہ کیہڑے ویلے ہندے نیں جدوں تسی محسوس کیتا کہ جے ویری دشمن تہاڈا پتھر دلی نال پچھا کر رہیا ہووے، جسے تہاں نوں برباد کرن دا ارادہ، بھہ لیا ہووے؟

ہو سکدا اے تسی اپنی کسی بُری عادت نال یاں مجبور روپے نال جدو جہد کر رہے ہوو جیہڑا تہاں نوں کلانیں چھڈا۔ ہو سکدا اے تہاڈی حیاتی وچ کوئی اجیہا بندہ ہوو جیہڑے اُتے پتھر اثر پیا ہووے تے اوہ واپس نہ گیا ہووے۔ ہو سکدا اے تسی ڈرتے پریشانی دی باہ وچ ہوو، یا آزمائش دیاں ہنیر وادیاں وچ، یاں گلے ہوون وچ جیہڑے نال ذہنی داوود خدا جاندا اے۔

4- خدادے بارے تسی کس سچائی نوں جانندے او جیہڑی تہانوں مستحکم ٹھہران دے قابل بناو ندی اے کیوں جے تسی جانندے اوتے ایمان رکھدے او کہ اوہ تہاڈے لئی لڑ رہیاے؟
خدا کے بارے آپ کیا سچائی جانتے ہیں جو آپ کو مستحکم ٹھہرنے کے قابل بناتی ہے کیونکہ آپ جانتے اور ایمان رکھتے ہیں کہ وہ آپ کے لیے لڑ رہا ہے؟

حصہ 5

یادگاری : اسرائیلیاں دے سمندر پار کرن دی ایس کہانی نیں ہوسکدا اے تہاڈی سسل بی۔ ڈی مائل دی فلم جیدا عنوان " دس حکم " اے ایس نوں متعارف کرایا ہووے۔ ایہہ فلم 1950 وچ سینمادی ٹیکنالوجی نال ہوئی وڈو وچ ایس واقع دی تصویر پیش کردی اے۔ تسی ایس کہانی دی پڑھائی نوں پورا کیتا اے جسوں خروج وچ لکھیا گیا اے۔ بغیر کسے ٹیک توں، جیویں کہ تسی ایس پڑھائی دے راہیں کم کیتا تسی ذہن وچ ایہہ دیاں تصویراں تصور براں نوں بنایا سی۔ اوہناں ساریاں ذہنی خیال دیاں سلامتاں نال تے اوہناں منظران نال جیدا خدا سانوں سکریپٹ دے چکيا اے تاں جو ایہہ زندہ رہوے۔ تہاڈی حوصلہ افزائی کیتی گئی اے کہ تسی ایس سکریپٹ نوں اپنے ذہن وچ بٹھا لو جیہڑا ایس منظر نال اگاں و دھدا اے جسوں خروج 14 : 10-14 وچ دتا گیا اے۔ فرعون دی فوج اپڑ رہی اے درنال اوہ اپنی موت نوں ویکھدے نیں۔ اوہ اپنے آپ دے پھڑے جاوے، نیست ہووے تے ایتھوں تک کہ مرنا دا خیال کردے نیں۔ ایس ڈرو وچ موسیٰ اوہناں نوں حکم دیندا اے جو 13 تے 14 آیتاں وچ پایا گیا اے۔

اندکس کارڈ اُتے ایناں دو آیتاں نوں لکھو۔ اوہناں نوں یاد کر لو۔ ایناں اگلے پورے دیہاڑیاں وچ اوں ملاقات نوں ذہن وچ لیاو جدوں تسی خوفناک حالتاں داسا منا کیتا ہووے۔ اوہناں ویلیاں دا جدوں دشمن اُپڑا اے تے تسی ہر پاسیوں ہانکے جاوے محسوس کردے او۔ مختصر ایہہ کہ ایناں ویلیاں نوں اپنے کارڈ اُتے لکھ لو۔ جدوں تسی موسیٰ دے ایناں لفظاں نوں یاد کر لیندے اوتے اوہناں طریقیاں اُتے غور کرو جہناں وچ خدا اپنی سلامتی نال تہاڈے کول آوند اے جیہڑا ساری سمجھ نوں مہیا کردا اے۔ اوں دی قدرت دا تجربہ کرو جدوں تسی مستحکم طور تے قائم ہندے اوتے اپنی رہائی نوں ویکھدے او جدوں خدا تہاڈے لئی لڑا اے۔ کھن نال اپنی شکر گزاری تے اوہدی وڈیائی دے اکھراں نال اوہدی وفادار پرواہ تے حفاظت لئی نتیجہ کڈھو۔

دعا: اے خدا یا، توں میری پرواہ تے میری حفاظت کردا ایں۔ توں اسرائیلیاں نوں دن دے ویلے بدل دا ستون تے رات دے ویلے چائن دیوں لئی اگ دا ستون اوہناں نوں دتا۔ توں وکھایا کہ تیری حضوری ہمیشہ اوہناں دے نال سی۔ مینوں ایس جانکاری نال راہنمائی کرن لئی تیرا شکر یہ جیہڑی میرے کول تیرے کلام دے راہیں آوندی اے۔ مینوں اپنی حضوری دی ضمانت دلاوے لئی ایتھوں تک کہ ہنیرے تے اوکھے دیہاڑیاں وچ تیرا شکر یہ۔ میرے لئی میریاں جنگاں لڑن لئی تے میرے دشمن اُتے مینوں فتح بخشن لئی تیرا شکر یہ۔

ترہیت : خروج 15 وچ ایس موسیٰ تے اسرائیلیاں دے گائے ہوئے گیت بارے پڑھدے ہاں جیہڑا مصریاں توں اپنی رہائی لئی گایا گیا سی۔ بیان توں باہر خوشی، فتح دے جشن دا خیال کرو! ایہہ اوہناں دی فتح دا گیت اے۔ اوہناں نیں گاوندے ہوئے خدا نوں جو اب دتا۔ ایہہ اوکھیاں آیتاں نیں ہن تے ایناں نوں پڑھن لئی صرف کچھ منٹ لگن گے۔ اوہناں شیواں اُتے غور کرو جیہڑیاں " میں کراں گا۔ " دے نال شروع ہندیاں نیں ایہہ اوہد سداں نیں جو خدا کر چکيا اے۔ فیروہناں لفظاں دی بچکان کرو جیہڑیاں اسرائیل دی عزت تے احترام نوں ظاہر کردیاں نیں کہ خداوند کون اے۔ ہر کالم شاید ہر حوالے نال پُرمیں کیتا گیا۔

جو خدا نہیں کیتا خدا کون اے

" میں کراں گا۔۔۔ "

حوالہ

خروج 15 : 1	خداوند لئی گانا	اوپنے سمندر وچ گوڑے تے گھوڑے دے سوارنوں تیز کیتا	بوہت اچا

خروج 15 : 19 وچ ایہہ مختصر جہیا خلاصہ اے جو اسرائیلیاں دی فتح لئی واقع ہو یا۔ آخر کار، 20 تے 21 آیتاں وچ اسیں دیکھدے ہاں کہ بڈیاں اپنی دف نال نچدیاں تے مریم، موسیٰ تے ہارون دی بہن، نیبہ نال گاوندیاں نہیں۔ اوہناں لفظاں اُتے غور کرو جو اوہ گاوندیاں نہیں۔۔۔۔۔

درخواست: اوہناں ساریاں نہیں خدا لئی گیت گایا کیوں ہے اوہ بوہت اچے مرتبے والا اے۔ سانوں وی ایہہ یاد رکھنا اے کہ جیویں خدا ساڈی حیاتی وچ اوکھے ویلیاں وچ داخل ہندا اے اوہ شی ای سانوں اوہدا شکر یہ تے وڈیائی کرنی اے۔ 15 باب دے اکھر ساڈی مدد کرن گے جدوں اسیں فتح دے جشن مناوندے ہاں جہناں نوں اوہ ساڈی حیاتی وچ لیا وندا اے۔ تے فیر کیوں نہ اوہدا شکر یہ کرن تے اوہدی وڈیائی کرن دی مشق کریے؟ خداوند تہانوں سُنن نال پیار کردا اے کہ تُوں اوس نوں دسو کہ اوہ کتناں شان و شوکت والا تے جاوہ و جلال والا اے!

سبق دو جا

تسی بھر جاو گے

خروج 16 - 18 - شکایت کرنا

سبق 2 دی نظر ثانی

19	نظر ثانی
20	تعارف
	سبق 2 : خروج 16-18
21	مارہ اُتے خدا امہیا کرنا
22	اسرائیل دا بُڑبڑانا (شکایت کرنا)
24	میں خداوند ہاں
25	خدا امن تے گوشت مہیا کرنا
28	اسرائیل دی قیادت دے خلاف شکایت

تعارف

اسیں کئی چھیتی بھل جانے ہاں! اسرائیلی فرقہ نہیں سن۔ اوہناں دے بیابان دے سفر لئی پانی تے خوارک بنیادی لوڑاں سن پر کیوں ایٹاں لوڑاں نوں پوریاں ہونا سی؟ خدا اپنی طاقت نوں اوہناں نوں فرعون دی فوج نوں تباہ کر دے ہوئے حفاظت کرن والے دے طور تے بیان کر چکیا سی۔ ایس سبق وچ ایہدا مشاہدہ کرو کہ خداوند اسرائیل لئی مہیا کرنے والے دے طور تے اپنی طاقت نوں بیان کر دالے۔

جدوں تہاںوں حیاتی لئی کسے ضروری شے دی لوڑ ہندی اے تے تشی کیوں جواب دیندے او؟ تہاڈا رد عمل کیہ ہندا اے؟ اسرائیل دی عادت سی۔ لہجہ کہ ایہہ کیہ عادت سی۔ کیہ ایہہ تہاڈے لئی وی اکو جہی آواز رکھدی اے؟ ایہہ بھانویں جوان یاں بڑھے ہوون، اوس ویلے بچگانہ حرکت و کھالی دیندی اے، اسیں ساریاں نیں وی اوسے انداز نال جواب دتا جیویں اسرائیل نے کیتا سی۔

پر کیہ اسرائیل دے رویے نیں خداوند نوں اپنے لوکاں دی پرواہ کرن لئی رکھیا؟ اوہنے مہیا کیتا تے اوہناں نوں فرمانبرداری لئی آکھیا۔ ویکھو کیوں خدا نے اوہناں نیں نافرمانی نال برتاو کیتا۔ اک حقیقت اے وے کہ اوہ اوہناں توں چاہندا سی کہ اوہ جانن تے سمجھن جیویں اوہ اوہدے لوکاں دے طور تے اکٹھے رہندے نیں کہ "میں خداوند ہاں۔" ایہہ کس قسم دا الجھاو اسرائیل اُتے رکھدا سی کہ "میں خداوند ہاں؟" کیہ "میں خداوند ہاں" دُنیا لئی رابطہ رکھے گا جیہاں اسرائیل نوں سامنا کرنا سی؟

حصہ 1

تعارف: خروج، احبارتے استثناء دے باقی باب اسرائیلیاں دے بیابان وچ ہوون والے تجریاں دی کہانی دسدے نیں۔ موسیٰ اوہناں دارا ہنماے۔ اسرائیل دی تاریخ دے ایس ویلے دے دوران خدا لوکاں نوں شکل دیون دے کم تے لکھا ہویا سی جسوں دوجیاں توں گوی دیتا سی کہ اوہ خداوند اوہناں دا خدا سی تے ایہہ کہ اوہناں دا رشتہ اوہدے نال سی خدا نیں اوہناں دے بیو دا دے نال و عدہہ کیتا سی کہ کھنن دی دھرتی اوہناں دی وارثت سی۔ ہن اوہناں نوں اوس وعدے نوں پورا کرن لئی او دھرتی نوں سفر کرنا سی تاں جو اوہ اوس ملکیت نوں حاصل کر سکن جیہڑی اوہناں نوں دتی گئی سی۔

پر، شیواں راہ وچ ای واقع ہوئیاں۔ معاشرے نوں شکل دیون دی لوڑ سی۔ لوکاں نوں اپنے خدا ہارے سکھن دی لوڑ سی تے اوس رشتے ہارے جیہڑا اوہناں وچ رہنا سی۔ اوہناں نوں ایہہ سمجھن دی لوڑ سی کہ اوہناں نوں کیوں رہنا سی تے اوہدے اُتے بھروسہ کرنا سی تاں جو اوہ دوجیاں توں لئی ڈر ہوون کیوں ہے اوہ اوہناں دا خدا سی۔ تے اسرائیلیاں نوں ایہہ سمجھن دی لوڑ سی کہ فرمانبرداری دا نتیجہ برکتاں تے نافرمانی دا نتیجہ لعنتاں سن۔

سانوں اک واری غیر اپنے خیالاں نوں حاصل کرن دی لوڑ سی۔ یاد کرو اسرائیل کتھے سی، مصر وچ غلام سی۔ یاد کرو جیہڑا کہ اوہناں نیں بحر قلزم نوں پار کرن دا تجربہ کیتا سی تے فرعون دی فوج دی تباہی دا تجربہ۔ ہن، ایہہ بالکل متراے۔ بدل اٹھ چکیا سی تے اوہناں دے راہنما نوں اوہناں نوں اگاں ددھانا سی۔ بے شک، بیابان وچ ایہہ ویلا بوہت اوکھا سی۔ ایس ایس سبق وچ اوہناں مسیلیاں یاں جیلنجاں وچوں اک نوں لہاں گے۔

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 15 : 22-27۔ لوکاں دی پہلی بنیادی لوڑ کیہ اے؟

مشق:

1۔ اپنے نقشے ول جاو۔ شور دے بیابان دی پہچان سینا دے جزیرے دے شمالی علاقے نال ہووے گی۔ تسی مارہ توں وی لہ سکدے او۔ بھانویں ایہدا اٹھیک طراں واقع ہونا غیر یقینی اے۔ ایہہ مارہ اُتے اے جتھوں ایہہ کہانی واقع ہندی اے۔

2۔ کناں چراہو بیابان وچ سفر کر دے رہے؟ اوہ کتوں لہ رہے سن؟

اوہناں نیں پانی نوں لہیاتے کیہ مسدہ سامنے آیا؟

3۔ لوکاں دا چھیتی نال رو عمل کیہ اے؟

اوہناں نیں موسیٰ نوں کیہ آکھیا؟

یاد کرو، ایوں بوہتا چرنیسی ہویا سی جدوں خدا نیں بحر قلزم اُتے اپنی عظیم قدرت نوں ظاہر کیتا سی۔

4۔ پہلوں ای راہنما حملے ہیٹھاں اے۔ تے، کناں لئی اوہناں دارا ہنما چلایا سی؟

الف۔ خدا موسیٰ نوں کیہ وکھاندا اے؟

ب۔ تے موسیٰ ایہدے نال کیہ کردا اے؟

ج۔ کیہ واقعہ ہندالے؟

5- آیت 26 وچ خدا فرمان دیندالے، لوکاں لئی قانون کہ اوہ اوہدی بیروی کرن تاں جو اوہناں دا امتحان لیا جاوے۔ ایس قانون دے دو حصے سن۔ پہلا حصہ شروع ہندالے، "جے تسی: تے ایوں دہرایا جاندا لے۔ دو جا حصہ "میں کراں گا" دا وعدہ دیندالے۔

میں کراں گا۔۔

جے تسی۔۔

6- اوہ اوہناں نوں کیہ یاد دلاندا لے کہ اوہ ہے؟

7- اوہ اوہناں نوں کیہ دسدالے کہ اوہ کردالے؟

خدا اوہناں نوں اوہناں دے رشتے نوں یاد دلانا چاہندا لے جیدے وچ اوہ اوہناں دا خدا لے تے اوہ اوہدے لوک نیں۔

ترتیب:

1- آیت 27 وچ اوہ کتھے اڑے؟ اپنے نقشے آتے ایلیم نوں ویکھو۔ تسی ایوں مارہ

دے جنوب ول پاوگے۔

2- ایلیم نوں بیان کرو:

اسیں کچی طراں نیں آکھ سکدے کہ اوہ کناں چر سفر وچ رہے پر کوئی ایہہ خیال کر سکدا لے کہ بیابان دا بیختر ہونا تے گرمی جسنوں اوہناں نیں پو گیا۔ ایس سفر کرن والے گروہ لئی ایہہ ہری بھری تھاں کئی آرام دہ سی! ایہہ ایش و کھالی دیندا لے جیوں خدا آکھ رہیا لے، "میں جاندا ہاں کہ تہاںوں پانی دی اوڑا لے تے میں مہیا کراں گا۔ اوہ اوہناں نوں ایلیم وچ لیاندا لے جتھے پانی دے باراں چشمے نیں!" اوہ یقیناً اوہناں دی پانی دی لوڑ نوں جاندا لے تے آرام کرن لئی کھجور دے پتراں دی چھاں نوں۔ غور کرو۔ ایلیم پانی لئی اک بوہت ای چنگی تھاں لے۔ لفظ "ایلیم" دا مطلب "وڈھاڑ کھ" یاں وڈھے دھڑوالاڑ کھ" لے۔

حصہ 2

تعارف: خدا نیں کھلے دل نال تے چوکھی مقدار وچ ساری سرائیکی قوم نوں پانی مہیا کیتا۔ ایلیم دی ایس ہری بھری تھاں نوں چھڈن توں بعد اوہ جنوب ول سین دے بیابان ول گئے۔ اوہناں نوں راہ وچ فیئر کئی دیہاڑے رہنا سی۔ کھانا جیٹرا اوہ مصر وچوں لیائے سن کھا چکے سن یاں ایس ویلے ایہہ ضائع ہو چکیا سی۔ لشکر بھکے سن، ایہدے توں بعد کھانا اوہناں دیاں لوڑاں دی فہرست وچ سی۔

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 16: 1-5

مشق: ایس حصے نوں پڑھن توں پہلوں، اوہناں شیواں وچوں اک کیہڑی لے جیہڑی تسی اسرائیلیاں بارے غور کیتی؟

2- اوہناں دی رائے کیہ سن؟

ایہہ سُنن لئی ویلا کڈھو جو اوہناں نیں مصر وچ آکھیا۔ خروج 3: 7، 6: 5 تے غور کرو۔ کئی چھیتی اوہ بھل گئے۔

- 3- اوہ کدے خلاف بڑبڑائے؟
- 4- خدا نہیں موسیٰ نوں 4آیت وچ کیہ دسیا؟
- 5- آیتاں 4تے 5وچ اوہدیاں ہدایتاں کیہ سن؟
- الف- لوکاں نوں
- ب- چھیویں دیہاڑے تے
- 6- آیت 4دے اخیرتے اوہ اک دلچسپ بیان دیند اے۔ ایس ویلے امتحان کیہ اے؟

ایہہ تابعداری دا امتحان ہونا سی۔ خدا نوں اوہناں نوں موقع دیون دی لوڑ سی کہ اوہ ایہدے لئی اپنی محبت نوں بیان کرن۔ کہ اوہ خداوند دی اپنے خدا دے طور تے پہچان کرن۔

تربیت : تعلقاتی طور تے اک چنگے گھرانے وچ ماں بیوا اک ہال دے نال اوہدی محبت وچ،، اوس ہال دیاں بنیادی لوڑاں دی پرواہ کرن وچ رشتہ قائم کردے نہیں۔ بیویں اک ہال جوان ہندا اے تے ماں بیوا اوس ہال نوں تابعداری کرنا سکھاندے نہیں۔ ہال نوں سادہ طراں اپنے ماں بیویاں ہدایتاں دی پیروی کرن لئی آکھیا جاندا اے۔ ہال دی فرمانبرداری ایک ذریعہ اے جسوں ہال محبت تے ماں بیوا تے بھروسہ کرن لئی ورتدا اے۔ ہال بھروسہ رکھدا اے تے خواہش رکھدے ہونے ماں بیوی دی تابعداری کردا اے۔ تابعداری ماں بیویوں پہلوں توں ای قائم ہونے تعلق وچ ایس محبت لئی ہال دا جواب ہندا اے۔

درخواست : اوس ویلے نوں یاد کرو جدوں تابعداری تہاڑے تعلق دا تہاڑے ماں بیو، ہال، دوست یا نال کم کرنے والے دا امتحان کردی اے۔

- 1- کسے امتحان دتا؟
- 2- جواب کیہ سی؟
- 3- ایہدا نتیجہ کیہ نکلیا؟

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 16 : 6-8

تربیت :

1- : 4تے 5آیتاں وچ اسرائیلیاں لئی خدا دیاں ہدایتاں بوہت سادہ جہیاں دکھالی دیندیاں سن۔ پر، ایہتھے ودھامعاملہ سی جیدے نال مخاطب ہوون دی لوڑ سی۔ 6-8آیتاں وچ ایہہ کیہ سی؟

2- جدوں اک ہال بڑبڑانداتے شکایت کردا اے تے کیہ مسئلہ ہو سکدا اے؟ ایہہ شاید ایہی ہووے کہ ہال ایوں حاصل نہ کرے جو اوہ چاہندا یاں چاہندی اے، یاں شاید ایہہ بڑبڑانا دکھ نال پہچان ویکھن دا سبب ہووے۔ "جے صرف۔۔۔" (3آیت)۔ ڈوہنگامعاملہ کیہ اے؟ سانون کیہ دسیا گیا اے کہ خدا 4آیت وچ اسرائیلیاں توں کیہ کروانا چاہندا سی؟

3- اسیں سارے اختیار توں مزاحمت کردے ہاں۔ اسیں انچارج بننا چاہندے ہاں۔ خدا زور پارہیاسی کہ اوہ اوہناں دا خدا سی تے اوہنے موسیٰ دا اوہدے اک ہوون دے طور تے انتخاب کیتا سی جیہڑا ایناں لوکاں دی رہنمائی کرے۔ موسیٰ تے ہارون 2تے 3آیتاں وچ اسرائیلیاں لئی پہلی ای حملہ بیٹھاں آون والے سن پر موسیٰ نہیں 7آیت وچ اوہناں نوں کیہ واضح کیتا؟

4- اوہ موسیٰ تے ہارون دے خلاف بڑبڑائے۔ کیہ ایہہ دوہندے ایئی وڈھی تعداد دے لوکاں لئی کھانا مہیا کرن دے قابل سن؟ 7آیت وچ موسیٰ کیہ آکھدا اے؟ "اسیں کون ہاں۔۔۔"

خداوند ای اک سی جنہوں سارے کھانے تے روٹی نوں مہیا کرنا سی جو اوہ چاہندے سن۔

5- آیت 8 دے اخیرتے موسیٰ دا اعلان کیہ سی؟

حصہ 3

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 16 : 9-18

مشق:

- 1- 9-10 آیتاں: موسیٰ ساری اسرائیلی قوم نوں خدا دے سامنے لیا یا۔ یاد کرو کہ کیویں خدا یا با ن وچ لوکاں لئی ظاہر ہو یا؟
- 2- 11-12 آیتاں: اسرائیلیاں دے بڑ بڑا ن لئی خدا دا جواب کیہ سی؟
- 3- 12 آیت: کیہ اوہ جانندے سن کیوں جے اوہناں دے کول کھا ون لئی گوشت سی تے اوہناں دے معدے روٹی نال بھر گئے سن؟

غور و فکر: کیہ ایہہ تھوڑا جیسا عجیب و کھالی نہیں دیندا کہ اک واری دیر خدا اوہناں دے جانن دے معاملے لئی کہ اوہ خداوند اے اپنی قدرت نوں بیان کردا اے۔ آوچا تھی پاوندے ہاں۔ ایناں حوالیاں وچ صورت حال نوں یاد کرو جدوں خدا نیں کجھ ایچ آکھیا، " تے اوہ جانن گے کہ میں ای خداوند ہاں۔ "

حوالہ جات

صورت حال

خروج 6: 2-8	
خروج 14: 4-18	
خروج 15: 26	

خداوند فیر آکھدا اے، " تہ تھی جانوں گے۔۔۔ " اوہ صرف اسرائیل توں ای نہیں چاہندا کہ اوہ جانن کہ اوہ اوہناں دا خدا سی بلکہ مصری توں علاوہ ہر کسے لئی۔ اوہ اپنے آپ نوں ایناں لوکاں نال جوڑن دا چناؤ کردا اے، اوہناں نال بڑ بڑا ن دے تے اوہدے خلاف شکایت کردے نہیں تے اوہدے خادم موسیٰ دے خلاف۔ ہن، اوہ اپنی عظیم قدرت نوں اوہناں اُتے ظاہر کرن دا چناؤ کردا اے۔ کس قسم دا خدا بوہت صبر کرن والا تے قہر کرن وچ دھیما، بڑا فضل کرن والا ہووے گا اوہناں لوکاں لئی جیہڑے اپنی ماضی دی حیاتی نوں چھڈن تے پچھتائے؟ اوہ خدا دے خلاف بڑ بڑائے جسنے وعدہ کیتا سی جیہڑا اوہنے ابراہام دی نسل سامنے ہنھیا سی (پیدا کش 17 : 1-8)۔

اک واری فیر، خروج 16: 12 وچ اوہ آکھدا اے، " تہ تھی جانوں گے کہ میں ای خداوند تہاڈا خدا ہاں۔ "

مشق:

1- انگلیاں آیتاں وچ آسیں سکھدے ہاں کہ خدا نیں سارے اسرائیلیاں لئی چوکھا کھانا مہیا کیتا۔ اپنے لفظاں وچ اہمدی تفصیل نوں بیان کرو جو واقع ہو یا (13-18 آیتاں)

- 2- بے تسی بیابان وچ گوشت دی آس نہ رکھدے ہوئے ہندے، تے تہا ڈارو عمل کیہ ہندا ایس پہلی شام جدوں بیئر نہیں خیمے وچ مداخلت کیتی؟ اعتقاد بے اعتقادی؟ کیہ تسی خیال کردے او کہ تسی "جانوں گے کہ میں خداوند تھا ڈا خدا ہاں؟"۔
- 3- بے تسی گوشت دی امید توں بغیر ای بیابان وچ ہندے پر رات توں پہلوں بیئر دے گوشت نوں رکھدے، تے اگلی سویر تہا کیہ رد عمل ہونا سی جدوں روٹی دے ہاریک کلڑے یاں پاڑاں دی شکل وچ بیابان وچ بیٹھاں ڈگدے جہناں توں تسی اکٹھا کرن دی اڈیک کردے؟ اعتقاد بے اعتقادی؟۔
- 4- آیت 15 وچ ایناں ہاریک کلڑیاں لئی اسرائیل دارو عمل کیہ سی؟۔
- 5- آیت 16 وچ خدا نہیں کیہ حکم دتا سی؟۔
- تے، ہر اک دے کول کافی سی!

حصہ 4

اسائنمنٹ: پڑھو خروچ 16 : 19-30

تعارف: موسیٰ لوکاں نوں حکم دیندا اے، "کوئی ایوں سویر تک اپنے کول نہیں رکھے گا۔" اوہناں لوکاں نوں تابعداری کرن لئی آکھدا اے۔ لوکاں نوں انتخاب سی۔ بڑی آسانی نال آسین ایس بیابان وچ ایس منظر دے وچ تے آدم تے حواتے سپ دے نال ہن دے منظر (پیدا کش 3) دے وچ کائے تعلق نوں بنا سکدے ہاں۔ خدا نہیں ایناں نوں ہدایتاں دتیاں سن۔ اوہناں نوں نیک و بد دی پہچان والے رُکھ دا پھل نہیں کھانا سی یاں اوہناں نوں مرنا سی۔ سب نہیں چیلنج کیتا جے خدا نہیں درحقیقت آکھیا سی کہ ایہہ ای سی جو اوہدا مطلب سی۔ اوہ ای چیلنج ہن اسرائیلیاں دے سامنے اے۔ کجھ نہیں سویر تک لئی خدا دے حکم دی تابعداری کیتی۔ 20 آیت شروع ہندی اے، "بہر حال۔۔۔" کجھ نہیں نافرمانی کیے ی۔ اوہناں نہیں موسیٰ اُتے کوئی دھیان نہ دتا۔ اوہناں نہیں رات نوں کجھ سنبھال لیا۔

غور و فکر: کوئی اک ایہہ آکھ سکد اے کہ آسین اوکھی طراں اوہناں اُتے الزام لگا سکدے ہاں۔ اوہ کیوں بھروسہ کر سکدے ہاں کہ ایتھے کل نوں ہو رہو وے گا؟ کیہ تسی خیال کردے او کہ تسی اوس نوں ہو را کٹھا کرو جیہڑا محض اک دیہاڑے لئی کافی سی یاں کیہ تسی اک ہوو گے جیہڑے موسیٰ دی ہدایت تے کوئی دھیان نہ دیون گے۔ اپنے آپ دی وضاحت کرو۔

مشق:

- 1- اوس ویلے اسرائیلیاں لئی کجھ شیواں بوہت چنگی طراں واضح نہیں ہویاں سن۔ اوس کھانے نال کیہ ہونا جسوں ساری رات لئی رکھیا گیا سی؟۔
- 2- اوہناں دی نافرمانی لئی موسیٰ دارو عمل کیہ سی؟۔
- 3- ظاہری طور تے، اسرائیلیاں میں ایس نوں چھیتی نال معمول بنا لیا تے تابعداری نال ہسراک دیہاڑے دی لوڑ دے طور تے اکٹھا کیتا ایس توں پہلوں کہ اوہ خراب ہو جاوے۔ چھیویں دیہاڑے کیہ ہدایتاں سن؟۔
- 4- کیوں ایس دیہاڑے دی تربیت دو جیاں دی نسبت فرق سی؟ (23 آیت)؟۔
- 5- جدید اصطلاحواں نوں ورتن لئی، ایہہ غالباً کجھ ایچ ہو یا پئی، "ہر روز کھاوتے پکاو مسوائے بہت دے دیہاڑے سے۔" ایہدی کیہ وجہ سی؟۔

6- اکھر " سبت " دے اگاں تسی نیکے حروف نوں رکھ سکدے او جیہڑا تہاڈے کالم وچ کراس ریفرنس لئی 23 آیت دا حوالہ دے سکدے نیں۔ پیدا کش 2 : 3 فہرست وچ ہو سکدی اے۔
پیدا کش 2 : 3 وول مزوٹے سب توں پہلوں سبت ہارے دو بارہ پڑھو۔ کہنے ایس سبت آرام کیتا سی؟

7- خروج 16 : 22 وچ ایہہ آیتاں ایہہ بیان کردیاں نیں کہ اوہناں نوں دہرے حصے نوں اکٹھا کرنا سی۔ فیر 27 آیت اک ہور لفظ نال شروع ہندی اے جیہڑا کہ ڈگنے ول اشارہ کردا اے۔ " ایہدے باوجود، کجھ لوکاں نیں کیہ کیتا؟

8- آیت 20 : 2 چہ موسیٰ لوکاں نال ناراض ہو یا۔ ہن 28 آیت وچ خدا لوکاں نال ناراض اے۔ اوہ اوہناں نوں نوں آکھدا اے کہ سبت تے آرام کرن دا کیہ مطلب اے۔ اوہ کیہ آکھدا اے (29 آیت)؟

درخواست : خدا نیں آسمان تے دھرتی نوں خلق کرن توں بعد آرام کیتا۔ اوہ اپنے لوکاں توں وی ایہہ چاہندا سی کہ اوہ آرام کرن۔ اوہ جاندا اے کہ جد تیکر اوہ حکم نہ دیوے گا لوک ہفتے دے ایس خاص دیہاڑے آرام نہیں کرن گے۔ سبت داد دیہاڑا پاک سبت دیہاڑا اے، ایہہ اوہ دیہاڑا اے جیدے وچ خدا لوکاں دی بہتری چاہندا اے تے اوہناں نوں چنگی صحت دیندا اے۔ سبت تے آرام کرن دے دیہاڑے نوں بائبل سنڈی دے پونٹ جیدا عنوان خدا دا منصوبہ، ساڈا چناو وچ متعارف کرایا گیا سی۔ ہن، خدا اپنے لوکاں توں چاہندا اے کہ جگ وچ ایہدا انکس پیش کرن تے اپنے لوکاں دے طریقیاں وچوں اک ایہہ وے کہ اوہناں نوں آرام کرن دے دیہاڑے نوں قائم کرنا اے۔ ایہہ ترتیب اسرائیلیاں نوں دو جیاں توں اڈ کر دی اے۔ اسرائیل دے خدا نیں اپنے لوکاں دی پرواہ کیتی۔ اوہ اوہناں دے آرام دی لوڑ نوں جاندا اے۔ آرام نیں اوہناں نوں اوہدے اُتے چائن پاؤن دا موقع دتا تے اوہناں لئی اوں نوں مہیا کرن نوں۔ جدوں اسیں اٹیج دیاں شیواں کر دے ہاں تے اسیں وی سبت دے آرام دا حصہ بندے ہاں۔

ایہتھے سوال پچھتے جاؤن دی لوڑ اے: تسی کیوں اپنے سبت دے دیہاڑے نوں گزار دے او؟ تسی کیوں 24 گھنٹے دے عرصہ وچ اپنے بدن تے راح نوں تازہ کر دے او؟

حیاتی جیہڑی سبت دی پچھان کردی اے ایہہ جگ لئی گواہی اے جیہڑے آرام نوں نہیں جاندے۔

حصہ 5

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 16 : 31-36

مشق : جدوں اسرائیلیاں نیں ہاریک روٹی دے ٹکڑیاں نوں ویکھیا، اوہناں نیں آکھیا، " ایہہ کیہ اے؟ " اوہ نہیں جاندے سن۔ اوہناں نیں اٹیج پہلوں کدی نہیں ویکھیا سی۔

1- آیت 31 وچ اسرائیلی ایس عجیب خوراک نوں کیہ آکھدے سن؟

2- تفصیل نوں بیان کرو۔

3- آیت 32 وچ خدا نیں کیہ حکم دتا؟

خداوند آون والیاں نسلان توں ایہہ چاہندا سی کہ اوہ ایہہ سمجھن کہ ایناں لوکاں نوں خدا لوں کھانا دتا گیا۔ ایہہ غور کرنا دلچسپ اے کہ من سڑ جاندا سی بے اوں نوں پوری رات لئی رکھیا جاندا سی پر خداوند نیں حکم دتا کہ صرف کجھ اکٹھا کیتا جاوے تے مرتبان وچ رکھیا جاوے جیہڑا آون والیاں نسلان دے ویکھن لئی ہووے۔

4- ہارون نیں من دے مرتبان نوں کتھے رکھیا (34 آیت)؟

گواہی دا گمروں حوالہ دتا گیا سی اوں عہد دے صندوق دے طور تے جسوں مکمل طور تے دو جیاں شیواں نوں رکھنا سی جسوں خدا آون والیاں نسلان لئی رکھنا چاہندا سی۔

5- کناں چر خدا نیں اوہناں نوں من مہیا کیتا؟

اسیں خدادے بارے چہ کیہ سکھدے ہاں: زندہ رہن لئی دو بنیادی لوڑاں خوراک تے پانی نیں۔ ایہہ لوڑاں اوہناں دے مصر توں نکلن دے فوری بعد واضح ہوئیاں۔ خدانیں مصر دے خلاف اوہناں دی لڑائی لڑی تے اوہناں نوں بحر قلم وچوں سکھی زمین تے گزارن دے قابل بنایا۔ ہن خدادی راہنمائی وچ اوہناں نوں وعدہ دی سر زمین ول ودھنایا۔ اوہنے ساریاں لئی اپنی حضور ی نوں گواہی بنایا جدوں اوہ دن ویلے بدل تے رات نوں آگ دے ستون تے طور تے ظاہر ہندا سی۔ پر، اوہدی زور آور حضور ی لوکاں لئی کافی نہیں سی۔ جدوں اوہ سمندر تے مصریاں توں ڈرے اوہ موسیٰ اُتے ایہہ شکایت کردے ہوئے چلائیے کہ ایس توں چنگا سی کہ اسیں مصریاں دی سیوا کردے رہندے بجائے ایس دے کہ ایس بیابان وچ مریے۔ جدوں اوہناں نیں مارہ تے کوڑے پانی داسا منا کیتا، اوہ موسیٰ لئی بڑبڑائے تے آکھیا " اسیں کیہ پیئے؟ " فیر، جدوں اوہناں دے کول خوراک دی کمی ہوئی، تے اوہناں نیں اوس خوراک دی خواہش کیتی جسوں اوہ مصر وچ رکھدے سن۔ دو بارہ، اوہ موسیٰ دے خلاف بڑبڑائے۔

بہر کیف، حقیقت وچ، موسیٰ نیں اوہناں نوں دسیا کہ اوہناں دا بڑبڑانا تے شکایت کرنا اوہدے خلاف نہیں بلکہ خدادے خلاف سی۔ اپنی ساری بے قراری نال، اسیں کیوں خدادے جواب نوں ویکھدے ہاں؟ سمندر تے اوہ اوہناں لئی لڑیا، مارہ تے اوہنے پانی نوں میٹھا بنایا، سین دے بیابان وچ اوہنے اوہناں دے کھاوون لئی گوشت تے من دتا۔ تے، اوہنے شیخ چالیس ورہیاں تک کیتا!

درخواست:

1- کیہڑے لفظ یاں لفظاں نوں تسی خدادے کردار نوں بیان کرن لئی ورتو گے جہناں دا اسیں ایہناں بیابان دے دیہاڑیاں وچ سامنا کیتا؟

2- کیہ ایہہ خدائے جسوں تسی جانندے او؟ کیوں اوہنے اپنے آپ نوں تہادے لئی عیاں کیتا؟ تسی اوس نوں کیوں جانندے او؟

3- اوہ کیہڑا ویلا اے جدوں تسی صبر کرنے والے خداداسا منا کیتا جسے تہاڈیاں لوڑاں نوں پورا کیتا، اوہ ویلا جدوں، اسرائیل وانگر، تسی جانندے او کہ اوہ خداوند تہاڈا خدا اے؟

دعا: اے خداوند، میں تیری صبر کرن والی محبت لئی تیری حمد تے وڈیائی کر سکد اہاں جیہڑی میری پریشانی تے خودی دے باوجود اینوں پوگدیاں نیں۔ توں خداوند میرا خدا ایس۔ توں میری حیاتی وچ موجود ایس جیوں توں اسرائیل دی حیاتی وچ ساس۔ توں میرے بڑبڑان تے شکایت نوں سُندا ایس جیوں توں اوہناں نوں سُنا۔ ہن، مینوں میرے تیرے اُتے ایمان رکھن دی کمی نوں معاف کر۔ توں مینوں و قادری نال اوس سارے کھانے تے پانی نوں مہیا کیتا جیدی مینوں ہر روز لوڑاے۔ میں تیرے توں اپنیاں اکھاں کھولن دی درخواست کردا ہاں اک صبر کرن والے تے پرواہ کرن والے خدادے طور تے جیہڑا مینوں برکتاں نال وکھان والا بناونا چاہندا اے۔

سبق تیجا

میری آواز دی تابعداری کر

خروج 19 - 20 - کنبنان

سبق 3 دی نظر ثانی

27	نظر ثانی
28	تعارف
	سبق 3 : خروج 19-20
31	تیاری دی تقدیس (احترام)
32	حکماں داتعارف
36	دس حکم

تعارف

اسرائیلیاں نوں کیوں حیاتی گزارنی سی؟ ایہہ سبق خدا دے حکماں دے اعلان اُتے مشتمل اے جیہڑا اوہ اپنے لوکاں لئی کردا اے۔ اوہ محض اپنی غلامی دے ماکان دے اختیار ہٹھوں نکل کے باہر آئے سن۔ ہن اوہناں نوں ایہہ دریافت کرنا سی کہ کیوں معاشرے وچ اک دوجے نال رہنا سہنا اے۔ خدا دی کیہ اُمید سی کہ کیوں اوہدے لوک جگ وچ اوہدے لوکاں دے طور تے رہندے ہوئے اوہدے پرچھاویں نوں دُنیائے پاون گے؟ خدا اپنے لوکاں لئی بہتری چاہندا سی!

جیویں تسی ایس سبق وچ اگاں دودھے ہوئے او س سب کجھ دامشاہدہ کرو کہ کوئی اک اوہدے چانن نوں پھیلا سکدا اے۔ زیادہ تر حکم منفی وچ دتے گئے نیں، سانوں ایہہ دسدے ہوئے کہ کیہ نہیں کرنا۔ ایس ساری پڑھائی وچ، اوہناں ساریاں دی آزادی اُتے غور کرو جو اسیں کر سکدے ہاں۔

خدا دے لوکاں دے طور تے کیوں نئی والی حیاتی ترقی کرنا یاں ودھنا شروع ہو گئی سی۔ اوہنے ساریاں نوں پانی تے روٹی مہیا کیتی۔ اوہنے ساریاں سی آزمائش کیتی۔ اوہنے ساریاں دی حفاظت کیتی۔ اوہناں ساریاں نوں بدلے وچ اک کیوں نئی دے طور تے اوہدا عکس پیش کرنا سی۔ ایس لوکاں دے گروہ (کیوں نئی) نیں اوہدے اُتے کیہ عکس پایا۔ لہذا، ایتھے کوئی غلط فہمی نہیں ہونی سی، حکم دتے گئے سن۔ ماں بیوا بیچ بالاں نال کردے نیں۔ ایس نوں وکھن لئی کہ خاندانی زندگی کیوں دی ہندی اے ماں بیو خاص کم کرن تے نہ کرن نوں اوہناں نال ونددے نیں ایہہ ہال نوں روکن لئی نہیں دتے جاندا بلکہ ایہہ مناس روئے تے حفاظت لئی حد بندیاں لئی دتے جاندا نیں۔ خدا دے لوکاں دی کیوں نئی لئی خدا دی پرواہ نوں خیال کرو جدوں اوہناں نیں اوہدی پیار بھری حفاظت نوں لہجھ لیا۔

حصہ 1

تعارف: کیوں بے خروج 17 تے 18 دے مواد نوں کھل کے ڈھکیا نہیں جاسکدا، ایس لئی اپنے طور تے ایناں ہاناں نال واقفیت لئی تھوڑا جسیا ویلا اوو۔ خروج 17 : 1-7 وچ اک ہور واقع رو نما ہندا اے۔ اسرائیلیاں دے کول اک واری فیر پین لئی پانی نہیں ہندا تے اوہ اک واری فیر موسیٰ دے خلاف بڑبڑاندے نیں۔ اوہناں میں موسیٰ نوں آکھیا کہ کیوں اوہ سانوں مرن لئی بیابان وچ لیا یا۔ ایہہ گل بات واقع ہوئی جیویں کہ ایس سبق 2 وچ ویکھ گچے ہاں۔ اک واری فیر، خدا کھلے دل نال پانی نوں مہیا کر دالے۔

خروج 17 : 8-16 وچ ایس اوہاں دی پہلی لڑائی بارے پڑھدے ہاں۔ کون اوہناں اُتے حملہ کر دالے؟ اپنے طور تے کہانی نوں پڑھو تے سکھو کہ کیوں خدا اسرائیل نوں فتح دیندا اے۔ ایہہ کہانی دعویٰ قوت دی اک مثال اے تے ایہہ تہانوں جرات دیوے گی جدوں تسی حیاتی نوں دعویٰ نال قائم رکھدے او۔

خروج 18 وچ ایس سکھ سکدے ہاں کہ یترو، موسیٰ داسسر، مدیان دے بیابان وچ ملاقات کرن لئی آوندالے۔ اوہ کسوں اپنے نال لیا یا؟ اوہ کیوں آیا؟ موسیٰ نہیں اوہدے نال کیہ ونڈیا؟ یترو میں کیہ مشاہدہ کیتا تے یترو دی اپنے داماد لئی کیہ ہدایتاں سن؟ اوہدی ملاقات توں بعد، یترو اپنے ملک وچ گھر واپس پرت گیا۔

مشق: سچے اسرائیل نوں مصر نوں چھڈے قریباً تین مہینے لنگے سن (خروج 19 : 1)۔ اوہناں نوں سینا دے جزیرے وچوں ہندے ہوئے جنوب ول نوں ودھناسی تے سینا دے بیابان وچ خدا دے پہاڑ دے کول خیمے گڈھنے سن۔ خدا نہیں موسیٰ نوں سدیا تے اپنے وعدے نوں مضبوط بنایا۔

1- آیت 5 وچ اوہ کیہ آکھدالے؟ جے توں۔

_____، فیر۔

2- لوکاں دا جواب کیہ سی جدوں موسیٰ نہیں اوہناں دے سامنے خدا دے سارے لفظ رکھے (8 آیت)؟

3- آیت 9 وچ خداوند آکھدالے کہ اوہ کیوں موسیٰ دے کول آوے گا۔ اوہنوں کیوں آونداسی؟

4- فیر 10-15 آیتاں وچ اوہ لوکاں لئی ہدایتاں دیندا اے۔ اوہناں نوں اپنے آپ نوں پاک صاف کرنا اے۔ خدا دے آون لئی اوہناں دے پاک صاف ہون دی تیاری کرن لئی کیہڑے کیہڑے اصول یاں قاعدے سن؟

_____ الف۔

_____ ب۔

_____ ج۔

5- تیجے دیہاڑے دی صبح نوں اپنے لفظاں وچ بیان کرو (16-19 آیتاں)۔

_____

غور و فکر: اوہ ساریاں شیواں جہناں داڈکرایاں آیتاں وچ ہو یا اے، ایہہ تہاڈے ذہن وچ کیوں قائم ہندا اے؟ کیوں؟

اپنے ذہن وچ ایہہ خیال کرو کہ ایہہ جاننا کیوں داہو وے گا پئی اسرائیل دا پاک، پوتر خداوند آرہی اے تے جہنوں پہاڑی چوٹی اُتے اگ تے دھوئیں دے طور تے وکھیا جانا سی۔ 16 آیت وچ ایہہ آکھدی اے کہ خیمے وچ ہر کوئی کنہی اٹھیا۔ تسی لوکاں دے ایس رد عمل دی وضاحت کیوں کرو گے؟

کیہ خدا دی پاکیزگی تہانوں ڈراندی اے؟ کیہ اوہدی پاکیزگی تہانوں ڈرنال مونہہ پرے ڈگن تے اوہدا احترام کرن پئی اوہ کون اے ایہد سبب بندی اے؟ تہاڈا اپنا ذاتی رد عمل کیہ ہووے گا جے تسی اوہناں لوکاں نال شامل ہندے جہناں نیں خداوند قادرِ مطلق خدا، بیہواہ دے ایس چوٹی اُتے اُترن دے نال ایسے پہاڑی بنیاد تے اپنا خیمہ گڈھیا ہووے؟

دعا: میں جیرانی نال کھڑا ہندا ہاں جدوں میں تیری پاکیزگی بارے خیال کردا ہاں۔ توں ای اک اے جسے آسمان تے دھرتی نوں پیدا کیتا۔ توں ای اک ایں جیہڑا ویلے توں پہلوں وی وجود رکھدا ایں۔ توں ای اک اے جسے پانی نوں وندیا تے دشمن دی فوج نوں ہڑپ کر لیا۔ توں ای اک اے جیہڑا پانی، روٹی تے گوشت نوں ہر دہیاڑے مہیا کردا ایں تاں جو حیاتی قائم رہ سکے۔ ہن توں آون تے اپنے لوکاں وچ سکونت کرن دا فیصلہ کیتا اے۔ تیری پاکیزگی لئی تیرا شکر یہ۔ تیرا شکر یہ۔۔۔۔۔

حصہ 2

تعارف: خروج 20 باب دس حکماں نوں لکھدا اے۔ خدا نیں اوہ سارا کلام بیان کیتا جیہڑا اوہنے کوہ سینا اُتے موسیٰ نوں دتا سی۔ دو شیواں اُتے غور کرو۔ "دس حکماں دی اصل تحریر، اک، دو، یاں تن وغیرہ دی ترتیب نال نیں سی۔ ساریاں کلیسیاواں حکماں نوں ایناں نمبریں نال نہیں ورتدیاں۔ سبق تیجے حصہ 2 تے 3 وچ سائوں 1-11 آیتاں وچ پائے جاون والے پہلے حکماں ول توجہ دینی اے تے حصہ 4 تے 5 وچ باقی دے حکماں نال مخاطب ہوواں گے۔

ترتیب: اسیں خدا دے دس حکماں، خدا دے اپنے لوکاں لئی قانون لئی اپنی پڑھائی کرن لئی تیار ہاں۔ اگاں ودھن توں پہلوں شیواں نوں سمجھن دی لوڑ اے۔ کیوں خدا نیں اپنا قانون دتا؟ خدا دے قانون دے تن فرق فرق مقصد سن۔ سائوں قانون یاں شریعت دے مقصد نوں سمجھن دی لوڑ اے۔ اک مقصد اوہدے لوکاں دے کسے غل غپاڑے تے نفرت والے جرم کرن توں روکن لئی سی۔ جیویں کہ ایہدی مثال قتل کرنا ہووے گی، یاں بالکل جیویں ٹریفک دیاں رکاوٹاں نیں جیہڑیاں گڈی نوں روڈ تے رکھدیاں نیں تے کسے نوں مارن توں بچیاں رہندیاں نیں، ایسی ہی قانون اپنے لوکاں نوں کجھ خوفناک کم کرن توں روکن لئی کم کردا اے۔

قانون داک ہور مقصد لوکاں نوں ایہہ دکھانا سی کہ اوہ گناہگار سن، ایہہ گناہ اوہناں دیاں حیاتیات دے نال نال ساری مخلوق دی ہر شے وچ وڑ چکیا سی۔ اوہناں دیاں حیاتیات نوں خدا دی کامل شکل و صورت نوں پیش کرنا سی، اوہدی صورت نوں جیدے اُتے اوہنے اوہناں نوں پیدا کیٹا سی، پیدائش 1 : 27۔ بہر کیف، ساری مخلوق وچ گناہ دے وڑ جاوے دی وجہ نال انسان میں اوہدی صورت نوں کھو دتا سی۔ خدا دی کامل صورت نوں جسوں انسان نوں عیاں کرنا سی اوہ ہن ٹٹ چکی تے بہاد ہو چکی سی۔ قانون اک شیشہ بنایا جسے ٹٹے ہوئے گناہ والی صورت نوں دکھایا جسے خدا دی صورت نوں بدل دتا سی۔ گناہ ہور لوکاں نوں اوہوں آئکارہ کرن لئی جو اوہ ہے اوہدی اجازت نہیں دیندا۔ قانون اوہ بنایا جسے ظاہر کیٹا کہ انسان کون اے، اک نافرمان گناہگار۔

تے، آخر کار، قانون ایہہ وے جیہڑا ساڈیاں حیاتیات نوں گزارن لئی راہنما دے طور تے سیوا کردا اے۔ قانون اک حکمران دے طور تے کم کردا اے جیہڑا ایچ حیاتی گزارن دے قابل بناو دتا اے جیویں خدا ساڈے توں چاہندا سی کہ اسیں اوہدے نال تے اک دوہے نال تعلق رکھدے ہوئے حیاتی نوں گزارے۔

قانون دیاں ایناں تن ذمہ داریاں دا خیال کر دے ہوئے اسیں اپنی پڑھائی نال اگاں و دھان گے سانوں ایناں حالات وچ اپنے آپ نوں ویکھن لئی چیلنج کیٹا جاوے گا کیوں جے اسیں ایس حقیقت دی بچھان کرن دی بجائے انکار کراں گے کہ اسیں کون ہاں تے گناہ دا اثر ساڈے اُتے سی۔ بہر کیف، تہاڈی حوصلہ افزائی کیتی جانے اے پئی خدا دے روح نوں اجازت دیو کہ اوہ تہاں بصریت تے سمجھ دیوے جدوں اوہ ساڈوں اوہدے لگا رہے دے عمل لئی ساڈی لوز نوں دکھاندا اے۔ اوہنے ساڈی بے بس حالت دی تجدیدی کیتی جسوں اسیں قانون دے شیشے وچ ویکھدے ہاں۔ ساڈی اوہدے قانون دی تابعداری کرن دی ناقابلیت سانوں خدا دے سامنے اپنے آپ نوں پاک بناوے دی ناقابلیت نوں ظاہر کر دیا۔ خدا دے پیار بھرے عمل میں سانوں بچاوتے سانوں ایس حیاتی وچ تے آون والی حیاتی وچ آس تے امید دتی۔ اوہدے پتر دے تحفے دے ویلے جسے اپنی کامل حیاتی نوں خدا دے پاک صورت نوں رکھدے ہوئے حیاتی گزارے تے کسے وی قصور توں بغیر قانون دی پاسداری کیتی، قانون سانوں ہور سزا نہیں دے سکدا سی۔ رومیوں 4 : 25 سانوں یاد دلانی اے کہ " اوہ (یسوع) ساڈے گناہوں دے لئی _____ دے حوالے کیٹا تھا تے ساڈے _____ واجبیت لئی زندہ ہو یا "۔ اوہ ہن سانوں اجہی حیاتی گزارن تے اوں اک دی صورت نوں ظاہر کرن دے قابل بناو دتا اے جیہڑا کہ واجب سی، اوہ اک جیہڑا خدا نال ساڈے تعلق وچ راست بنیا، تے، ایہہ سب کجھ یسوع دی وجہ نال اے!

مشق:

1- خروج 2 وچ خدا بیان کردا اے کہ اوہ ای اک اے جیہڑا ایہہ حکم دے رہیا اے۔

الف۔ اوہ کسوں آکھدا اے کہ اوہ ہے اے؟ _____

ب۔ اوہ کیہ آکھدا اے کہ اوہ کر چکیا اے؟ _____

2- ایہہ اوہ ای خدا اے جیہڑا اوہناں نوں پوری حفاظت نال بحر قلم وچوں باہر کڈھ لیا یا، ایہہ اوہ ای خدا اے جسوں اوہدے دشمن جانندے سن کہ اوہ خداوند اے (خروج 14 : 18)۔ تہی اکھر "خدا" دے بارے فہرست وچ دئی گئی آیت دے کراس ریفرنس نوں رکھ سکدے او۔ ایہہ حوالہ تہاں پیدائش 17 : 7 ول اشارہ کرے گا۔ ایس آیت وچ خداوند آکھدا اے کہ اوہ ابراہام تے اوہدی نسل دے نال اپنے عہد نوں پکا کر رہیا اے۔ خدا 8 آیت دے اخیر تے کیہ آکھدا اے؟ _____

3- خدا اوہ اک ہوون داد عوی کردا اے جیہڑا اوہناں نوں مصر وچوں باہر کڈھ لیا، جیہڑا اوہناں نوں غلامی دے ملک وچوں باہر کڈھ لیا یا۔ اوہ ای اک اے جیہڑا ابراہام نوں کس دیاں دے اور وچوں باہر کڈھ لیا یا۔ تے، ابراہام نوں کعبان دے ملک وچ لیا یا سی، اوہ ملک جیہڑا خدا اولوں اوہدے عہد دے لوکاں نوں دتا گیا سی، اوہ اسرائیلیاں نوں وعدہ دی سر زمین لئی غلامی دے ملک وچوں باہر کڈھ لیا یا۔ اپنے آپ نوں متعارف کراندے ہوئے اوہنے قول تے قرار کیتے، فرمان تے حکم دتے اوہناں لوکاں لئی جنہاں نوں اوہنے رہائی بخش سی تے ہن اوہ اوہناں دا خدا ہوون داد عوی کردا اے۔

4- آیت 3: - عالمگیر طور تے، اینوں پہلے حکم دے طور تے خیال کیتا جاندا اے؟ آیت 3 نوں لکھو:

ایہدے بارے سوچنا بوہت حیران کرن والا اے! جے یس حکم نوں دتا گیا سی، تے ایتھے دو جے نوکھماں دی لوڑ نہیں رہندی سی!

غور و فکر: تسی ایہہ سوال پُچھ سکدے او "پئی ایس حکم دے دتا جانا کیوں ضروری سی؟ جے تسی ایس سب کجھ دا تجربہ کیتا ہووے جید اسرائیلیاں میں کیتا سی جدوں موسیٰ پچھاں مصلول نوں پریتا تاں جو خدا دے لوکاں نوں اوہناں دی غلامی توں رہائی دلاوے، تے تسی کیہ سوچدے وکہ کیہ تسی ایس پہلے حکم نوں منن وچ کسے پریشانی نوں رکھدے او؟ ہن پہلا حکم بیان کردا اے کہ سانوں اوہدے سامنے دو جے دیوتاواں نوں نہیں رکھنا اے۔

1- بنی نوع انسان دے دو جے دیوتاواں نوں رکھن دی سدھ دے بارے ایہہ کیہ آکھدا اے؟

2- جے خدا ایہدے خلاف حکم دیندا، تے ایہہ ساڈے اچھ کرن دے رجحان بارے کیہ آکھدا اے؟

مشق:

1- آیت 4 نوں کجھ البیات دے باہراں میں 3 آیت دے بوہتا تفصیلی ہوون دے طور تے قیاس کیتا اے تے ایسے پاروں اینوں پہلے حکم دے نال اکٹھا کیتا گیا اے۔ دو جے دونوں وکھ کر دے ہوئے تے اچھ دو جے حکماں نوں نمبر دیندے ہوئے ہندا اے۔ یاد رکھو، بائبل ایناں نوں نمبر نہیں دیندی۔ حکم کیہ اے؟

2- آیت 5 بندے دی بنائی ہوئی کسے شے، کسے بت نوں جیہڑا ایہدی نمائندگی کردا اے جسوں اوہنے (خدا) میں پیدا کیتا سی اوہدے اگے جھکنا یاں اوہدی عبادت کرن دا حوالہ دیندی اے۔ حکم اپنے خدای عبادت کرن لئی سی تہ کہ خلق کیتیاں ہو یاں شیواں دی۔ کیہ وجہ سی جیہڑی اوہنے 5 تے 6 آیتاں وچ دتی؟

3- آیت 5 وچ خدا حسد کرن والا خدا ہوون دا دعویٰ کردا اے۔ خدا اکھر حسد نوں ایس آیت وچ ورتدا اے جسوں اوہ اپنے لوکاں لئی ساڈی شدید محبت نوں بیان کرن لئی کردا اے، اوہ کسے اجہی شے نوں نہیں چاہندا جیہڑا اوہدی تے اوہدی محبت دی تھاں لووے۔

غور و فکر:

1- خدا نہیں کیوں آکھیا کہ سانوں بت نہیں بنانے تے حکم دتا کہ اجہیاں شیواں دی عبادت نہیں کرنی؟

2- کیہ میں ایہدا اے لئی خدا نوں وچہ دیندا ہاں؟ اوہ کیہڑیاں صورتاں میں جنساں نوں میں بنایا تے، جے میں اپنے نال مخلص ہاں، تے میںوں ایہہ قبول کرن دی لوڑ اے کہ میرے دل وچ خدا توں ودھ کے محبت تے بھروسہ اے جیہڑا میں اوہدے اگے رکھدا ہاں؟

حصہ 3

تعارف: دو جے حصے وچ اسیں اوہدی پڑھائی کیتی جو خدا نہیں اسانوں اپنے ہارے آکھیا سی۔ 2 آیت وچ اوہنے آکھیا کہ اوہ خداوند، اسرائیل دا خدا اے، اوہ ای اک اے جیہڑا اوہناں نوں مصر وچوں، غلامی دے ملک وچوں باہر کڈھ لیا یا۔ حکماں نہیں لوکاں نوں دسیا کہ اوہ ساڈے توں کیہ اُمید رکھداسی، اوہناں نوں کیہ کرنا سی۔ اسیں سیکھیا کہ اوہ حسد کرن والا خدا اے (5 آیت) تے اوہنے مانگ کیتی کہ اسرائیل اپنے سامنے کسے ہو ر معبود نوں ندرکھے (3 آیت)۔ اوہ اک بننا چاہندا سی جسے اوہناں دے دلاں تے حیاتیاں اُتے راج تے حکمرانی کیتی۔ اوہ آسمان اُتے، دھرتی اُتے یاں پائیاں وچ کسے بت نال مقابلہ نہیں چاہندا سی (4 آیت) تے، اوہنے اوہناں نوں سزا دیون دا وعدہ کیتا اوہناں نوں جنناں میں اوہدے لئی اوہدے حکماں دی نافرمانی کردے ہوئے اپنی نفرت نوں دکھایا تے اوہدی محبت نوں اوہناں ساریاں نوں دکھان لئی جنناں میں اوہدے حکماں نوں منندے ہوئے اوہدے نال محبت رکھی (5، 6 آیتاں)۔ تیجے حصے وچ اسیں 7 توں 11 آیتاں تک ایس نوں جاری رکھاں گے۔

مشق:

- 1- آیت 7 وچ دتے گئے حکم نوں لکھو: _____
- 2- مثبت بیان دیندے ہوئے ایس نوں لکھو جو کجھ خدا ایس آیت دے مطابق کرنا چاہندا اے: _____

غور و فکر: اپنے ناں اُتے غور کرو۔

1- کیہڑی قدر نوں تسی اپنے ناں نال جوڑدے او؟ اس حالت ہارے سوچو جیدے وچ تہاڈے ناں نوں غلط طور تے ورتیا گیا سی۔

- 2- جدوں کوئی تہاڈے ہارے جھوٹ بولد اے، ایہہ تہاڈے ناں نال کیہ ہندا اے یاں کردا اے؟ _____
- 3- جدوں کوئی تہاڈے ناں نال مذاق کردا اے، تے ایہہ تہاڈے ناں نال کیہ کردا اے؟ _____
- 4- جدوں کوئی بندہ حسد کردے ہوئے تہاڈے اُتے الزام لگا وندا اے، تے ایہہ تہاڈے ناں نال کیہ کردا اے؟ _____

درخواست:

- 1- جدوں خداوند خدا اناں غلط طور تے ورتیا جاندا اے تے خداوندے ناں نال کیہ ہندا اے؟ _____
- 2- خداوند اپنے ناں لئی لوکاں نوں ذمہ دار ٹھہر اندا اے۔ جدوں اوہدے ناں نوں غلط طور تے ورتیا جاندا اے، اوہ بندہ جیہڑا بیوں غلط طراں ورتدا اے اوہ ایسدا قصور وار اے۔ ایسدا تہاڈے لئی کیہ مطلب ہو سکدا اے؟ _____

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 20 : 8 - 11

تعارف: جدوں اسیں پیدا کئش 1-2 وچ (خداوا منصورب، ساڈاچنسا) وچ تخلیق دی کہانی نوں پڑھیا اسیں سکھیا کہ سب کجھ خلق کرن توں بعد جو اوہنے بنایا سی اوہدے توں اوہنے ستوی دیہاڑے آرام کرن نوں پھنسیا (پیدا کئش 2 : 1، 2)۔ اسیں اینوں اک واری فیر خروج 16 : 29 وچ تھہ لایا سی جدوں اسیں سکھیا سی کہ اسرائیلیاں نوں چھبویں دیہاڑے دوواری کھانا کھاکر کرن لئی آکھیا گیا سی کیوں جے سب دے دیہاڑے لوکاں نوں آرام کرنا سی۔

مشق:

1- خروج 20 : 8 وچ اسیں ایس حکم دی مشق کرن نوں رکھدے ہاں۔ 8 آیت وچ دتے گئے حکم نوں لکھو:

2- ایس دی آواز چو کھی سادہ جہی اے، پر، خدا نہیں ایہہ وضاحت کرنا جاری رکھیا جو اوہدا " سبت دے دیہاڑے نوں یاد رکھن " دامطلب سی۔ اوہ بیٹھاں دتیاں گئیاں آیتاں وچ کیہ آکھدا اے؟

الف- 9 آیت:

ب- 10 آیت:

3- آیت 11 سا نوں سبت نوں یاد کرن دے اوہدے سارے حکم کچھ لگی ہوئی سوچ نوں دسدی اے:

غور و فکر:

1- تسی کیہ سوچدے او کہ خدا اپنے لوکاں توں چاہندا سی کہ اوہ سبت دے دیہاڑے نوں پاک رکھن لئی اینوں یادگاری لئی منایا کر دے

2- سبت دے دیہاڑے تے آرام کرنا کہ دلچسپ اسائنمنٹ اے۔ آرام کرن دی کوشش کرنا اینوں بوہت چو کھی طراں ظاہر کردی اے جو اسیں سبت دے دیہاڑے انجام دیون نوں لہجہ دے ہاں۔ اوہدے چائن وچ جو تسی سبت تے کردے او، اوہ کبڑیاں تبدیلیاں ہو سکدیاں نیں جیہڑیاں تہاڈی حیاتی وچ ہو سکدیاں نیں جیہڑیاں تہا نوں آرام دہ سبت ول ودھاوان؟

خدا اپنی مخلوق توں چاہندا اے کہ اوہ ہن آرام کرے۔ ایسدا مطلب صرف بنی نوع انسان ای نہیں، بلکہ جاندار وی نہیں جہناں نوں اپنے شکار تے اپنے کم توں آرام کرن دی لوڑاے۔ گھانوں ودھن دی لوڑاے، پھلاں نوں کھلن تے پنچھیاں نوں ہوادے گیت گاؤن دی لوڑاے۔ تے، خدا اپنے لوکاں توں نہیں چاہندا کہ اوہ اینوں کھود یون!

دعا: اے خدا یا، اک واری فیر، میں تیری سارے لوکاں لئی پاک پرواہ نوں ویکھد اہاں جہناں نوں تُوں خلق کیتا۔ تُوں حکم دتا کہ سبت دے دیہاڑے نوں یاد رکھیا جاوے۔ تُوں حکم دتا کہ کیوں جے تُوں ساریاں نوں چنگی طراں جاندا ایں کہ میں صرف کم، کم، کم دل جھکیا ہویا ہاں۔ ایہتھے ہمیشہ کرن لئی بوہت کجھ وکھالی دیندا اے جہنوں میں کر سکد اہاں۔ تُوں جاندا ایں کہ مینوں میرے بدن، میری روح، تے میرے دماغ نوں آرام کرن دی لوڑاے۔ تیری عظیم محبت تے پرواہ لئی تیرا بوہت شکریہ۔ مینوں میرے آرام کرن دی لوڑی پچھان کرن دے قابل بنا۔

حصہ 4

تعارف: آیت 11 نوں پورا کر دے ہوئے اسیں باقی حکماں دی پڑھائی کرن ول ودھدے ہاں۔ 12-17 آیتاں اوہناں حکماں دیاں حاصل نہیں جیہڑیاں ساڈے بوہت بوہت زیادہ آگاہی رکھدیاں نیں۔ اوہراک حکم اُتے تھوڑی جہی چائی پاوندے ہوئے شروع کر دے ہاں تے ایہہ چائن پاوندے ہاں کہ کیویں ایہہ خدا دے حکم ساڈیاں حیاتیوں وچ اثر انداز ہندے نیں۔

اسائنمنٹ: پڑھو 12-17 آیت

مشق: ماسوائے 12 آیت دے سارے حکم ایہاں اکھراں نال شروع ہندے نیں "توں نہ کرنا۔" بوہت جان پچھان رکھن والا ورژن آکھدا اے، "توں نہ کرنا۔"

1- آیت 8 تے آیت 12 وانگر، مثبت حکم نال شروع کرو۔ 12 آیت کیویں شروع ہندی اے؟

ایہہ حکم ایہی مخاطب ہندا اے جیدے نال سانوں اونج برتاو کرنا اے جیہڑے ساڈے اُتے اختیار رکھدے نیں۔ ایہہ ساڈے ماں پوناں شروع ہندا اے۔ عزت جیہڑی اسیں ماں پیونوں دیندے ہاں تے اوہ جیہڑے اختیار رکھن والے نیں اوس عزت دا عکس پیش کر دے نیں جو اسیں خدا نوں دیندے ہاں جسے سانوں ساڈے ماں پیودتے تے اوہ ساڈے اُتے اختیار رکھدے نیں۔ جے اسیں مثال دے طور تے اپنے ماں پیودی فرما تہ داری کرنا سکھدے ہاں، تے اسیں خدا دی فرما برداری کرنا سکھدے ہاں۔ جدوں اسیں ماں پیودی تا بعد داری کر دے ہاں، اسیں اوہناں دا احترام کر دے ہاں، اونج ای، جدوں اسیں خدا دی تا بعد داری کر دے ہاں اسیں اوہدی عزت کر دے ہاں۔

2- ایہہ حکم محض اک نئیں جیہڑا وعدہ دیندا اے۔ وعدہ کیہ اے؟

غور و فکر: ایہہ خاص حکم ہو سکدا اے جیہڑا تہاڈے ذہن وچ بوہت سارے سوال پیدا کرے۔ ایہاں سوالاں بارے سوچو جدوں تسی اپنی حیاتی اُتے چائن پاون لئی ویلا کڈھے دے او۔

1- میری حیاتی وچ اوہ کیہڑے کیہڑے لوک نیں جنہاں دا احترام کرن دا مینوں حکم دتا گیا اے؟ گھر وچ، ملک وچ، سکول وچ؟ کم اتے؟ اوہناں دے ناں لکھو:

2- میں کیویں دکھاند ہاں کہ میں اوہناں دا احترام کردا ہاں؟

3- کجھ بندیاں دی جیہڑے میرے اُتے اختیار رکھدے نیں اوہناں دی عزت کرنا دکھا اے۔ اوہناں دے لفظ تے عمل عزت دے قابل نہیں ہن۔ میں اوہناں لئی اپنی عزت دی کمی دے باوجود

کیویں اوہناں دا احترام کر سکدا ہاں؟

4- میں کیویں ایس حقیقت نال برتاو کردا ہاں کہ کجھ لوک جیہڑے اختیار دا احترام کر دے نیں اوہ لئی حیاتی بسر نہیں کرن گے؟

مشق: 13 آیت وچ دتے گئے حکم نوں لکھو:

1- کیہ منع کیتا گیا اے؟ کسی پیدائش 4 اُتے جاتی پادنا چاہو گے:

2- کسے ہور دی حیاتی لین وچ وادھا کر دے ہوئے، ایس حکم وچ ہور کیہ شامل اے؟

3- خدائی محبت توں باہر سانوں کجھ وی کرن توں منع کیتا گیا اے جیہڑا دو جیاں نوں نقصان پچاوے گا اوہدے نال جو ایس اکھدے یاں کر دے ہاں۔ دو جیاں دی چنگی طراں پروا کرنا، موت دی بجائے اوہناں نوں حیاتی دی پیش کش کرنا۔ دو جیاں نال نفرت تے ناراضگی نوں وی منع کیتا گیا اے۔ ایناں حوالیاں دا خیال کرو تے اوہناں دا جو اوہ ایناں شیواں بارے اکھدے نہیں:

الف۔ افسیوں 4 : 26

ب۔ پیدائش 4 : 6، 7

4- ایس اوہدے اُتے غور کر چکے ہاں جیدے توں ایہہ حکم منع کر دا اے۔ اوہدے اُتے چائن پاون لئی اک لمحہ لو جو ایہہ حکم سانوں کرن لئی حوصلہ دیندا اے، خاص طور تے جدوں ایس دو جیاں نال اپنے برتاوہ دا قیاس کر دے ہاں۔

غور و فکر :

1- بوہت سارے لوکاں لئی ایہہ آکھنا سوکھا اے پئی، " میں کسے نوں نہیں مارا۔ میں ایہہ حکم نہیں توڑا۔ " جدوں میں کھلے طور تے ایہدے اُتے چائن پاوندا ہاں جیدے اُتے ایہہ حکم لاگو کر دا اے، اوہ کہہ پڑیاں شیواں نہیں جہناں نوں کرن ول میرا جھکاوے جیہڑیاں دو جیاں نوں نقصان یاں ضرر پچاندیاں نہیں۔

2- میں کیوں ایس نقصان نال سلوک کر دا ہاں جیدہ میں تجربہ کر دا ہاں اوہدی وجہ نال جو دو جے کر چکے نہیں جہنے مینوں نقصان پچایا؟

3- اوہ کجھ کیہ اے جو میں کر سکدا ہاں جیہڑا دو جیاں دی مدد کرے گا تے اوہناں لئی مہربانی نوں دکھاوے گا؟

مشق: اوزار دے طور تے ایس ٹیبل نوں وردت ہوئے، 14-17 آیت ہارے خیال کرو۔ ایہہ حکم کیہ اے؟ ایس سب کجھ وچ کیہ شامل کیتا گیا اے؟ میرے چائن کیہ نہیں جہناں نوں میں اپنی حیاتی وچ ایہدے لئی قیاس کر دا ہاں؟

میرا عکس

جو ایہ دے وچ شامل اے

جو ایہہ آکھدا اے

حکم

			خروج 20: 14
			خروج 20: 15
			خروج 20: 16
			خروج 20: 17

اپنے اوہناں کجھ نتیجے والے خیالاں نوں لکھو جدوں تُوں حکماں اُتے اوہناں دے کامل ہون دے طور تے چاقتی پاوندے او۔ اوہدا خیال کرو جو تُوں سکھ چکے او، نوں بھیرت نوں؟ اوس سب کجھ نوں جو تُوں خدا دے بارے سکھیا اے؟ جیہڑیاں شیواں تُوں سکھیاں اوہ کیوں خدا دے نال، دو جیاں نال، تے اپنے آپ نال تعلق رکھدے ہوئے لاگو ہندیاں نیں؟ دو بے خیال۔۔۔

حصہ 5

تعارف: ایس سبق وچ اسپس سکھ چکے ہاں کہ کیویں لوک خداوند دے آون لئی تیارے ہندے نیں، اوہدے لوک جیہڑے کوہ سینا، آتوں آوندے نیں۔ جیویں اوہ تیار ہندے سن اوہناں نوں خبر دار کیتا جاندا سی کہ اوہ پہاڑ نوں ہاتھ نہ لاوے یاں اوہ اینوں ویکھن لئی زبردستی نہ کرن۔ خدا موسیٰ نوں خبردار کر چکیا سی کہ اوہ پہاڑ دے دوالے حد مقرر کرے۔ اینوں اک پاک تھاں دے طور تے ہوناسی (خروج 19 : 23)۔

فیر خدا نیں موسیٰ نال شریعت دے لفظ آکھے۔ اسپس خدا دے قانون نوں اپنے لوکاں نوں قابو وچ رکھن، اوہناں دے "مزاح" نوں حد وچ رکھن، اوہناں نوں روکھن دے ذرائع دے طور تے خیال کر سکدے ہاں۔ یاں، اسپس اوہدے قانون دا ایہہ ذریعہ ہوون نوں خیال کر سکدے ہاں جہناں نوں اوہ اوہناں دی ہدایت تے راہنمائی لئی چنندالے، اوہناں نوں محفوظ رکھدالے تے اوہناں دی حفاظت کردالے، تے اوہناں نوں صحت تے خوشیاں دی پیش کش کردالے۔ ایس اسراہیلی کیونٹی نوں جانن دی لوٹ سی، اوہناں نوں ایس اک نال کیویں داہرتا کرنا سی جسے اوہناں دا خدا ہون دا دعویٰ کیتا سی تے اوہناں نوں کیویں اوہدے لوک ہندے ہونے اک دوجے نال برتاو کرنا سی۔

مشق: ایہہ مشق تہاں کجھ شیواں نوں مترا کرن وچ مدد کر سکدی اے، سوال دا جواب دیون لئی ایس ٹیبل نوں پورا کرو۔ "کیہ ایہہ حکم خدا تے دوجے لوکاں نال میرے تعلق دے بارے گل کردالے؟" اک یاں دو کا لہاں وچوں ہر اک حکم نوں لکھو۔

دوجیاں نال میرا تعلق

خدا دے نال میرا تعلق

12 آیت: ماں باپ دی عزت کرنا۔۔۔	2 آیت: میرے اگے دوجے معبوداں نوں نہ رکھنا

ہن تھی اوس رشتے دی پچھان کر کچھے او جیدے نال ایہہ خاص حکم گل کردا اے، بیٹھاں دتے گئے حوالیاں اُتے غور کرو تے ایس حوالے اُتے چاتی پاوندے ہوئے ایہدی پچھان کرو۔

1- احبار 19 : 18

2- استثنا 6 : 5

3- متی 22 : 34-40

یسوع نہیں سارے حکماں دادو حکماں وچ خلاصہ کردتا۔ ایہہ حکم محبت کرن دا حکم اے۔ ایہہ حکم دونوں میرے تے خدا تے نالے میرے تے ساتھی انساناں نال تعلق رکھن نال مخاطب نہیں۔ حکم مینوں خدائی میری محبت نوں بیان کرن دا موقع دیندے نہیں جدوں میں اپنی حیاتی وچ اوہدے کلام دے اختیار نوں پچھاندا ہاں تے اوہدی تابعداری کردا ہاں۔

خدائیں اسرائیل نال اپنے تعلق نوں شروع کیتا۔ اوہنے اوہناں نوں دسیا کہ اوہ اوہناں دا خدا سی تے ایہہ کہ اوہ اوہدے لوک سن۔ حکم دیون وچ اوہ چاہندا سی کہ اوہ جانن کہ ایہہ اوہ لوک سن جیہڑے وکھرے سن، جیہڑے کہ اوہدے لوک سن، تے اوہناں نوں محبت بھری حیاتی گزارنی سی۔ اوہناں دیاں فرمانبردار نہ جیتیاں نوں توہاں لئی اوہدے سکس نوں پیش کرنا سی۔

یادگاری : متی 22 : 37-39 حکماں دا خلاصہ پیش کر دیاں نہیں۔ ایناں آیتاں نوں انڈکس کارڈ اُتے لکھوتے اپنے لئی چیلنج کرو کہ ناصر ف ایٹاں آیتاں نوں یاد کرنا اے بلکہ خروج 20 وچ پائے جاوے والے دس حکماں اُتے چاتی وی پاونی اے۔ جدوں تھی ایہدے اُتے غور کر دے او تے اپنے آپ نوں یاد دلاو کہ خدا تہاڈے نال محبت رکھدا اے تے تہاڈے نال مصالحت نہ کرن والی محبت نوں چاہندا اے۔ اپنے آپ نوں یاد دلاو کہ دو جے تہاڈے نال محبت رکھن تے اوہ چاہتا ہے کہ تھی دو جیاں نال محبت رکھو جیویں تھی اپنے آپ نال رکھدے او۔

تہاڈی حکماں نوں یاد کرن لئی حوصلہ افزائی کیتی جاندی اے۔ ایہہ اوکھائیں اے۔ ایناں نوں انڈکس کارڈ اُتے لکھوتے کارڈ نوں دس حکماں دا موضوع دیو۔ تہاڈا کارڈ اٹیچ وکھالی دے سکدا اے۔

1- میرے حضور توں غیر معبوداں نوں نہ مننا۔

2- توں اپنے لئی کوئی تراشی ہوئی مورت نہ بنانا۔

3- توں خداوند اپنے خدا داناں بے فائدہ نہ لینا۔

4- توں سبت دے دیہاڑے نوں پاک رکھنا۔

5- توں اپنے ماں تے پیودی عزت کرنا۔

6- توں خون نہ کرنا۔

7- توں زنا نہ کرنا۔

8- توں چوری نہ کرنا۔

9- توں اپنے گوانڈی دے خلاف جھوٹی گواہی نہ دینا۔

10- توں اپنے گوانڈی دے گھر والا لُچ نہ کرنا۔ توں اپنے گوانڈی دی بیوی والا لُچ نہ کرنا تے اوہدے غلام تے اوہدی لونڈی داتے اوہدے نبل تے اوہدے گدھے داتے نہ اپنے گوانڈی دی کسے ہور شے والا لُچ کرنا۔

دعا:

اے خداوند، ایہہ حکم پہلی نظر وچ اوکھے وکھالی منہں دیندے۔ بہر حال جہناں بوہتا میں اوہناں دا قیاس کردا ہاں میں سمجھدا ہاں کہ ایہہ میری حیاتی لئی کئے موزوں نہیں۔ تُوں مینوں اپنے لوکاں لئی اپنی عظیم محبت دی یاد دلاںدا اے ایں تے مننوں تیرے نال تعلق تے اک دوہے دے نال تعلق دی فیروڑ نوں پیدا کرن نوں یاد دلاںدا ایں جیہڑی پچھاں عدن دے بائخ وچ گواچ گئی سی۔ مینوں محبت عطا فرما پئی میں اپنے سارے دل، اپنی ساری جان تے اپنی ساری عقل نال تیرے نال محبت رکھاں۔ مینوں محبت دے کہ میں اپنے گوانڈی نال اونج ای محبت رکھاں جیویں میں اپنے آپ نال رکھدا ہاں۔ کہ میں تیرے تے تیرے کلام دی تابعداری وچ وڈھی خوشی نوں حاصل کراں۔

تبدیلی

تعارف: ایس تھان تے کہانی وچ کئی شیواں مبہم و کھالی دیندیاں نیں، مثال دے طور تے، کیہ موسیٰ پہاڑ دے اُتے سی یاں بیٹھیاں؟ کیہ خدا نال ملن لئی ہارون موسیٰ دے نال سی؟ موسیٰ کئے چر لئی اوتھے گیا سی؟ تہاڈے ہوسکدا اے ہوروی سوال ہون۔ ہائیل دی عبارت جو سانوں دسدی اے او ایہہ وے کہ " لوک کافی دور ہٹ کے کھلوتے سن، جد کہ موسیٰ چوکھے ہنیرے وچ آگاں ودھیا جتھے خدا سی: (خروج 20 : 21) ساڈے لئی ایس پڑھائی نوں جاری رکھن لئی سانوں ایہہ سمجھن دی لوڑ اے کہ خدا نیں موسیٰ نوں دس حکم توں ودھ کے دتا سی۔ حکماں دا کئی واری اخلاقی قانون دے طور تے حوالہ دتا جاندا اے۔ خدا نیں موسیٰ نوں رسمی قانون وی تے۔ ایناں رسمی قانوناں دی بنیاد بیا بان وچ تے بعد چوں کعتنان دی دھرتی وچ عملی حیاتی لئی خاص مصروفیت نال اخلاقی قانوناں دی بنیاد اُتے نیں۔

ڈوہنگی کھدائی: مواد دی مقدار سانوں ایناں باہاں نوں تفصیل نال ڈھکن توں منع کردی اے۔ تہاڈی ایہدے اُتے غور کر لئی حوصلہ افزائی کیتی جان دی اے۔ ٹیبل وچ ٹھیک کالم نوں ایناں قانوناں دے موضوع نال مختصر طور تے بیان کرو۔ دھیان رکھنا کہ کسے خاص نال دھمن نہ جانا۔

قانوناں اُتے غور و فکر

حوالے

	خروج 20 : 22-26
	خروج 21 : 1-11
	خروج 21 : 12-36
	خروج 22 : 10-15
	خروج 22 : 16-31
	خروج 23 : 1-9
	خروج 23 : 10-13
	خروج 23 : 14-19

ترہیت :

خروج 24 اوس کہانی نون اک واری فیر دسد اے جیدے اُتے اسیں گئے ساں کہ کیوس موسیٰ پہاڑ اُتے چڑھیا، کون اوہدے نال سی، تے اوہ کجھ بصیرتاں جہناں نون او تھے رو نما ہوناسی۔ سو سختی قُربانی پہلوں سی۔ فیر 70 ایلڈراں دا اٹاں چڑھنا تے شام نون پہاڑ اُتے کھانا کھانا واقع ہندا اے تے فیر موسیٰ دے اُتے آون لئی خدا دا اناہا۔ خروج 24 : 15، 18 موسیٰ دے بدلاں وچ داخل ہون بارے دسدیاں نیں جدوں اوہ پہاڑ اُتے چڑھیا۔

18 آیت وچ سانوں دسیا گیا کہ موسیٰ لوکاں کولوں چالیس دیندے تے چالیس راتاں لئی جاچکيا اے۔ ایس ویلے وچ، خدا د حکماں لئی ودھا کر دے ہوئے، خدا اوہنوں خاص شیواں دیندا اے، جہنوں اوہ ہیکل یاں خیمہ گاہ لیے چاہندا سی۔ ہیکل اک عمارت دا انا کہ سی جیہڑا لوکاں لئی اوہدے وچ خدا دی حضوری نون دیندا اے تے جہنوں اجہی تھاں دے طور تے مینا جاندا سی جتھے خدا سکونت کرداسی، خیمہ گاہ نون سوکھے طریقے نال یجاون لئی تیار کیتا گیا سی جدوں اسرائیلی اک تھاں تونں دوجی تھاں جاندا اے تے ایس نون کھول کے نال یجاندا اے۔

نوٹ: خروج 25 باب تونں خروج 31 تک دے باب خیمہ گاہ لئی ہدایت دیندے نیں۔ اسیں سبق نمبر پنج وچ ایس خاص اُتے غور کراں گے۔

سبق چوتھا

پر موسیٰٰ نہیں خدای منیت کیتی

خروج 32۔ اپنے آپ نوں وگاڑیا

سبق 4 دی نظر ثانی

45	نظر ثانی
46	تعارف
	سبق 4: خروج 32
47	اسرائیل تے سونے دا چھڑا
49	موسیٰٰ اسرائیل دی خاطر عذر کردا اے
50	تختیاں دا اٹنا
53	بھرا بھرا دے خلاف ہندا اے
55	موسیٰٰ خداوند لئی عذر کردا اے

تعارف

جدوں موسیٰ پہاڑی چوٹی اُتے خدای پاکیزگی دا تجربہ کر رہیا اے، اسرائیل ایہدے بیٹھاں مکروہ روپے نوں ظاہر کر رہیا اے۔ خدانوں ایناں لوکاں نال کبہ کرنا سی؟ اوہ کبہ کرنا چاہندا سی؟ اوہناں میں اپنے آپ نوں وگاڑیا تے خداوند نوں گندہ کیتا۔

موسیٰ فیر خدای وچکار کھلوندا اے، جیہڑا ایناں لوکاں اُتے اپنے قہر نوں نازل کرن لئی تیار اے۔ خدا کبہ کرن والا سی؟ اوہنے کیوں ایچ نہ کیتا جو اوہنے آکھیا سی کہ اوہ کرے گا؟ لوک کس شے دے مستحق سن؟ کیوں لوکاں وچ خدای عدالت نوں نمایاں کیتا گیا؟

ایہہ اسرائیل دی تاریخ وچ بوہت نچلا مقام سی۔ خدای پاکیزگی انسان دی بدکاری دے مقابلے وچ بوہت کھری تے صاف اے۔ جید اسرائیل مستحق سی اوہ موت سی پر خدا نہیں دو نواں انصاف تے رحم نال کم کیتا۔ پہلوں پیچھلے کھلون تے بدکاری، بُرائی، تے وگاڑا احاطہ کرن دی کوشش کیتی جو پہاڑ دے بیٹھاں واقع ہوئی سی۔ فیر لاگے ہوتے خدای رحم تے فضل نوں دیکھو، اوہدے ترس تے خواہشاں میں ایس دا احاطہ کیتا جدوں موسیٰ میں پہاڑی چوٹی اُتے اپنے آپ نوں دوجی واری پیش کیتا۔

- 1- کیہ ایہہ آواز تہاڈے لئی بیو توفی والی لگدی اے؟ کیوں؟
- 2- تُوں کیہ سوچو گے، خاص طور تے جدوں تُوں اوس سب کجھ دا خیال کردے او جو خدا تہاڈے لئی کر چکھیا سی؟
- 3- جدوں تُوں اپنی زندگی ہارے سوچدے او، جدوں تُوں اوس سب کجھ ہارے خیال کردے او جو خدا تہاڈے لئی کر چکھیا اے، تے کیہ تُوں سوچدے او کہ خدا تہاڈے لئی رہائی دیون والے دے طور تے تہاڈے توں دستبردار ہووے گا؟ کیوں؟ کیوں نہیں؟

مشق:

- 1- ہارون دا وہناں لئی کیہ جواب سی (2 آیت)
- 2- فیروکاں نہیں کیہ کیتا (3 آیت)
- 3- ہارون نہیں اوہناں ساریاں نال کیہ کیتا جو کجھ اوہ اوہدے کول لیائے سن (4 آیت)
- 4- بُت کیوں دا کھالی دیندا سی؟
- 5- لوکاں دا جواب کیہ سی؟ " ایہہ
- 6- کیہ تہاڈے کول اوہناں دے ایس بیان لئی صاف جواب ہے اے؟ کیہ تُوں اوہناں نال متفق او؟ کیوں؟ کیوں نہیں؟
- 7- کیہ تُوں اپنے آپ نوں خدا دا حمایتی خیال کردے او؟ کیوں؟
- 8- آیت 4 وچ ایہہ آکھدی اے کہ ہارون نہیں اوزارنا بُت نوں تراشیا، ظاہری طور تے، اوہنے بڑی حنظت نال مچھڑے دی شکل بنائی۔ 5 آیت وچ، تُوں ہارون ہارے کیہ غور کیتا؟ اوہنے کیہ کیتا تے اوہنے کس شے نوں شروع کیتا؟
- 9- لوکاں نہیں ہارون دا کیوں جواب دتا؟ اوہناں نہیں کیہ کیتا (6 آیت)؟
- 10- ہارون نہیں اوہناں دیاں خواہشاں نوں پور کیتا۔ اوہ اک کاری گردے طور تے ایہدے وچ شامل ہو یا تے اک بت بنایا جسوں خدا دے متبادل کیتا گیا سی۔ اوہنے اوہناں دی بت پرستی وچ اوہناں دی راہنمائی کیتی۔

ڈوہنگی کھدائی : 5 سے 6 آیتوں کے طراں واضح نہیں ہیں۔ ہارون میں پچھڑے دی قسم وچ اک قربان گاہ نون بنایا سی۔ فیروہنے اعلان کیتا سی کہ ایہتھے خداوند لئی تقریب ہووے گی۔ کیہ ہارون اوہدے لئی قصور وار ہوون نون محسوس کر رہیا سی جو اوہنے کیتا سی؟ جدوں اوہنے لوکاں نون ایہہ آکھدے ہوئے سُنیا کہ ایہہ سونے دا پچھڑا ہن اوہناں دا پوتائے، جیہڑا اوہناں نون مصر دے ملک وچوں باہر کڈھ لیا یا سی، کیہ ایہہ اوس حقیقت نون جگانا سی کہ اوہنے اسرائیلیاں دی بت پرستی وچ راہنمائی کیتی سی 5 آیت آکھدی اے، " جدوں ہارون نہیں ویکھیا۔۔۔ " کیہ ویکھیا، پچھڑے نون؟ لوکاں میں اعلان کردتا کہ ایہہ اوہناں داناں دیوتاسی؟ اوہ کیہ سی جو اوہنے ویکھیا؟ اگلی شے جو بائبل آکھدی اے اوہ ایہہ وے کہ اوہنے پچھڑے دے نال قربان گاہ بنائی تے ایہہ اعلان کیتا کہ اگلے دیہاڑے ایہتھے خداوند لئی تقریب ہووے گی۔

جے کوئی ایہتھے 8 آیت توں اگاں تھوڑا جیہنا غور کرے تے اسیں سکھدے ہاں کہ لوکاں میں پچھڑے نون سجدہ کیتا تے ایہدے لئی قربانی چڑھائی، ایہہ آکھدے ہوئے کہ ایہہ دیوتاسن جیہڑا اوہناں نون مصر وچوں کڈھ لیا۔ بھانویں ایہہ معاملہ سی، فیروہنے نگاہ نون بٹاں دیاں قربانیاں لئی بنا گیا سی تے ایہہ تہوار اوہناں لئی خدایاں دیوتاسن لئی سی۔

حصہ 2

اسائنمنٹ : لہذا اسیں جانندے ہاں کہ پہاڑ بیٹھاں کیہ واقع ہو رہیا سی۔ آو پچھاں پہاڑا تے جانندے ہاں تے اوہتھے گل بات نون سُنندے ہاں۔ پڑھو خروج 32: 7-14

مشق : خدا جانندے کہ بیٹھاں کیہ واقع ہو رہیا اے۔

1- خدا موسیٰ نون 7 آیت وچ کیہ کرن لئی آکھدے؟

2- کیوں ایہہ حکم سی؟ اوہنے موسیٰ نون کیہ آکھیا کہ ایہہ لوک بن چکے نہیں؟

3- کیہڑے لوک اسرائیلی بن چکے سن (7 آیت)؟

الف۔ پچھاں پیدائش 6 : 11-13 ول نون مزو۔ ایناں آیتاں وچ خدا دھرتی دی حالت بارے کیہ آکھدے؟

ب۔ اوہنوں ایہدے بارے کیہ کرنا سی؟

ج۔ خروج 32 : 8 نون ورت دے ہوئے کیوں خدائیں وگاڑنوں بیان کیتا تے ایہدی حد بندی کیتی؟

4- خدا مزید ایناں لوکاں دے بارے چہ کیہ آکھدے (9 آیت)؟

5- خدا موسیٰ نون کیہ آکھدے کہ اوہ کرے گا (10 آیت)؟

ترہیت : موسیٰ دا کردار بوہت بے مثال سی جیہڑا اوہنے لوکاں دے راہنمادے طور تے ادا کیتا سی۔ لوک اوہدے لوک نہیں بلکہ خدا دے لوک سن، ہن اوہ خدا نال بر اور است گل بات کرن دے قابل نہیں سن نہ ای خدا اوہناں نال بر اور است گل کرن نون چنندے۔ موسیٰ لوکاں لئی اک کاہن دے طور تے سیوا کردا اے۔ پُرانے عہد نامے وچ کاہن نون اوس اک دے طور تے سیوا کرن دی ذمہ داری دتی جاندی سی جیہڑا لوکاں لئی خدا دی نمائندگی کردا سی تے خدا لئی لوکاں دی نمائندگی کردا سی۔ اسیں ایہدے واقع ہوون نون خروج 32 : 11-14 وچ ویکھدے ہاں۔

1- لوکاں میں گناہ کیتا۔ فیر، کیوں خدا نہیں موسیٰ نوں دسیا کہ اوہ کلا ای رہنا چاہندا اے؟

اوه موسیٰ نوں دسد اے کہ اوہ اوہنوں یعنی موسیٰ نوں اک وڈھی قوم
2- ہن موسیٰ کاہن دے طور تے خدائی لوکاں دی نمائندگی کردا اے۔ 11 آیت سانوں دسدی اے کہ موسیٰ نہیں خداوند اپنے خدای حمایت نوں ویکھیا تے عذر کیتا۔ اوہ 11 آیت وچ آکھدا
اے، "اے خداوند، تیرا قہر کیوں پیدا ہندا اے۔۔۔" فیر 12 آیت وچ اوہ آکھدا اے، "کیوں۔۔۔"

3- فیر اوہ ایہدی بجائے خداوند نوں کیہ کرن لئی آکھدا اے؟

الف۔ او تھوں مڑنا
ب۔ نرم
ج۔ یاد کرو
4- خدا نہیں کیہ کیتا؟

ڈوہنگی کھدائی : خروج ایس خاص حصے وچ بوہتیاں بصیرتاں تے ڈوہنگی سمجھ لئی، تہاڈی ایناں حوالیاں دی کھوج لگاؤن لئی حوصلہ افزائی کردا اے۔ تسی اپنے آپ توں بچھو کہ ایہہ حوالے کیہ
سکھاندے نیں جیہڑے تہانوں ایہدی چنگی سمجھ دیندے نیں کہ خدا کون اے تے تسی اوہدے نال تعلق رکھدے ہوئے کون او۔

1- حزقی ایل 20 : 13-14

2- 1 کرنتھیوں 10 : 6-7

دعا : اے خدایا، تُوں ایس نوں ایس سبق وچ بوہت متراہنا چکيا اے کہ میرے کول دل اے جیہڑا بوہت نا پند ارا اے، تے اک منٹ وچ میں اوس سب دی فرمانبرداری دا وعدہ کردا ہاں جیہڑا تُوں
حکم دتا اے تے اگلے منٹ ہر اوس شے دی بے ادبی کردا ہاں جو تُوں مینوں آکھیا تے انجام دتیاں سن۔ میرے دل دا چھکاؤ نا فرمانی ول اے۔ مینوں معاف کر۔ اے یسوع، میرے لئی کاہن دے طور
تے سیوا کرن لئی تیرا شکر یہ۔ تُوں اپنے اُتے جگ دی ساری بدکاری نوں چک لیا۔ تُوں اپنے اُتے باپ دے غصے نوں چک لیا۔ تُوں ساری انسانیت لئی مصلوب ہو یا تے مر یا تے تُوں باپ دے تخت
سامنے میری حمایت کرن والے دے طور تے زندہ رہیا۔ تیری قربانی دی وجہ نال میں حیاتی لئی آزاد ہو یا ہاں، میں تیری خدمت لئی آزاد ہاں، تیری عزت، تے تیری تابعداری لئی آزاد ہوں۔
ایہدے لئی میں تیرا شکر تے تیری وڈیائی کردا ہاں۔

حصہ 3

اسائنمنٹ: خدا چنگی طراں جاننداسی کہ پہاڑ بیٹھیاں کیہ ہو رہیاسی پر جدوں موسیٰ نوں اپنے طور تے ویکھنای۔ پڑھو خروج 32 : 15-24

مشق:

1- بے شک، موسیٰ لوکاں سامنے اوس گواہی نوں لیاون دی آرزو رکھداسی جسوں خدا دی انگلی نال لکھیا گیا سی (خروج 31 : 18)۔ بن، اوہ جاننداسی کہ کجھ بوہت ای خطرناک حد تک غلط سی۔ 15-16 آیتاں وچ آسیں پتھر دیاں دو لوحاں بارے کیہ سکھدے ہاں؟

2- یشوع موسیٰ نال پہاڑ اُتے گیا سی (خروج 24 : 13) پر، جدوں خدا نیں موسیٰ نوں سدیا، تے اوہ کلا ای بدلاں اُتے گیا سی۔ بن موسیٰ واپس پر تدا اے تے یشوع نوں ملدا اے۔ یشوع اوس شور بارے کیہ آکھدا اے جیہڑا اوہنے سنیا سی (خروج 32 : 17)؟

3- موسیٰ نیں کیہ آکھیا کہ ایہہ شور ایہدے وانگر اے؟

4- بن موسیٰ خیمہ گاہ وچ اُڑدا اے تے ویکھد اے جو لوکاں نیں کیتا سی تے جو کجھ اوہ کر رہے نیں۔ ایہد ارد عمل کیہ اے؟

5- ایس نوں تباہ کن لمحہ ہونا سی! موسیٰ اکتھوں آیا سی؟ تے بن، اوہ کس شے داسا منا کر رہیا سی؟

6- لمحے جیہڑے اوہدے سامنے ہوئے کہ خدا دا انگلی نال لوحاں نوں لکھنا، ایہہ خدا اکم اے۔ بن اوہ کھل پلر چھے سن۔ اوہدا غصہ بھڑکیا تے اپنے غصے وچ اوہنے ایناں لوحاں نوں بیٹھیاں سٹ دتا تے ایہہ پتھر دیاں لوحاں یاں تختیاں ٹوٹے ٹوٹے ہو گئیں۔ تہاڈے خیال:

7- لوحاں تباہ ہو چکیاں، لغوی طور تے، قانون ٹٹ چکیا، تے کھل چکیا سی۔ موسیٰ نیں اگاں 20 آیت وچ کیہ کیتا؟

الف- 22 آیت:

ب- 23 آیت:

ج- 24 آیت:

تربیت:

1- ایہہ ظاہری طور تے اسرائیل دی معاشرتی حیاتی داکا جیسا مقام سی۔ کوئی مدد نہیں کر سکدا اسگوں ہسد اے "تسی مذاق کر رہے او" ہسنا جدوں اسیں ہارون دے موسیٰ نوں دسن نوں سُنندے ہاں کہ "تے او تھوں ایہہ مچھڑا ہر آیا؟" مسئلہ کیہ سی؟

2- ہارون ایس سارے اختیار توں وکھ ہو گیا سی۔ ایہہ تہانوں کیہ دسد اے؟

3- دو جامسئلہ کیہ سی جسوں پیش کیتا گیا جدوں موسیٰ نیں اوہنوں اوہدا جواب دیون لئی آکھیا جو کجھ واقع ہو یا سی (21 آیت)؟

4- ہارون میں اوس سب کچھ دی ذمہ داری نہ لینی جو وقع ہو یا سی؟ 22-24 آیتاں وچ موسیٰ لئی ایس جواب اُتے غور کرو۔ اوہ اپناں حالاتاں دا شکار ہون دے طور تے عمل کردا اے۔ اوہ کدے اُتے الزام لگا وندا اے؟ کبڑے لفظ تے فقرے اوور تدا اے جیہڑے ایس نوں عیاں کردے نیں؟

درخواست : بوہت داری کسے غلط کم دی ذمہ داری لینا اپناں سوکھائیں ہندا اے بلکہ اوہ ذمہ داری نوں لینا ہندا اے۔

1- ویلا کدھو جدوں تہا نوں اپنے عملاں لئی ذمہ داری لینی چاہندی سی۔ ایہہ گھر وچ باپ دے طور تے ہوسکدی اے، یاں کم اُتے مینجریاں ایگزیکٹو دے طور تے، یاں ٹیم وچ اتھلیٹ دے طور تے ہوسکدی۔ تہاڈے لئی معاملہ کیہ سی؟

2- اوس حالت نوں یاد کرو جیدے وچ تہاڈے کول ذمہ داری لین تے الزام لین دا انتخاب سی تے جرم دے عمل سے طور تے ہر دوسرے اُتے الزام لگان دے شکار دے طور تے۔ تہا کس شے نوں چنن دا انتخاب کردے او؟

3- نتیجہ کیہ نکلیا؟

4- بھانویں ایہہ اختیار یاں ذمہ داری دا کم سی، تہا ایہدے توں کیہ سکھیا؟

دعا:

اے خداوند، کئی داری میں اپنے آپ دی پچھان ہارون نال کردا ہاں، میں قیادت سنبھالنا نہیں چاہندا، قائم رہنا، یاں درست شے کرنا نہیں چاہندا، خاص کر جدوں ایس سب کچھ دا مطلب کوئی مذاق، رد کرنا، یاں روکنا ہووے۔ بوہت سارے ویلیاں دی بجائے میں اوی کچھ کرن دا انتخاب کردا ہاں جیہڑا ہر اک نوں خوش رکھے، سلامتی نال رکھے، تے کسے خرابی یاں وگاڑ دا سبب نہ بنے۔ سلامتی ہر قیمت تے میری سدھراے، مینوں اوہناں ویلیاں لئی معاف فرما جدوں میں غیر ذمہ داری تے لا پراہ بند ہاں۔ فیراے خداوند ایتھے اوہ ویلے نہیں جدوں میں اختیار نوں سنبھالدا ہاں تے راہنمائی کر دہاں۔ میں اپنے عمل تے فیصلیاں لینی ذمہ داری لیندا ہاں۔ درست شیواں کرن وچ حوصلہ افزائی لینی تیرا شکریہ ایتھوں تک کہ جدوں مخالفت داسا مناوی ہووے۔ میرے وچ اپنا کردار ادا کر اے خداوند۔

حصہ 4

ترہیت : تیجا حصہ ہارون دی 24 آیت وچ یقین نہ کرن والے لفظاں دے نال ختم ہندا اے، " اوہناں نہیں مینوں سونادتا، تے میں ایوں اگ وچ پایا، تے ایہہ مچھڑا ہا ہر نکل آیا! " بہر حال موسیٰ نہیں ایس غلط گل دال یقین نہ کیتا۔ اوہ پاک خدا نال مل کے آیا سی۔ اوہ خدای مرضی نوں، اوہ دے حکماں نوں لیا یاسی، تے اوہنے خدائے لوکاں دی بُرائی کرن ول رجحان دی کڑوی حقیقت دا سامنا کیتا سی۔ پہاڑ اُتے موسیٰ اوہناں لئی خدائے نال خوش سی۔ اوہنے خدانوں آکھیا، " اپنے غصے نوں

_____ کردے، نرم ہو _____ اپنے لوکاں اُتے

_____ نہ لیا" (خروج 32: 12)۔

ہن اوہ مچھڑے نوں تے تاج گانے نوں وکھچ گیا سی تے اوہ اپنا غصہ اوہدے وچ بھڑک رہیا سی (19 آیت)۔ ذہن وچ رکھن لئی اک ہور شے، خدا ہارون لئی کیہ ارادہ رکھدا سی (خروج 29:

44-46)

1- اوہ اپنا دی کردار کیہ سی؟

2- موسیٰ اوہنوں کیہ کردے ہونے وکھدا اے؟

ہارون ایوں حاصل کردے ہونے وکھالی نہیں دیندا۔ موسیٰ کیوں ایوں پریشان اے؟ اوہ موسیٰ نوں آکھدا اے، " تسی جانندے او کہ ایناں لوکاں دا بُرائی _____، " اوہ اپنا درست اے۔ لوک بُرائی کرن ول جھکے ہونے نہیں۔ بہر کیف، موسیٰ جنگ دی بچھان کردا اے۔ خدا نہیں اوہناں نوں اپنے لوک ہوون لئی سدیا سی۔ اوہنے اپنے آپ نوں اوہناں دا خداوند خدا ہون دا اعلان کیتا سی۔ اوہ اک سن جسوں توہاں لئی اوہدا نکس پاون لئی پھنیا گیا سی۔ اوہ اک سن جسناں نوں جائیداد، فروغ پاون، تے خوشحالی دا وعدہ کیتا گیا سی۔ اوہ اک سن جسوں اوہناں نوں مصریاں توں رہائی دلانا سی تے اوہناں نوں بحر قلزم نوں پار کروان لئی لیا یاسی تے یں ایس پہاڑ لئی بیابان نوں پار کرنا سی جتھے اوہدے کامل قانون نوں دتا گیا سی۔

پر، بُرائی جیہڑی پیدا کش 3 چہ عدن دے باغ وچ صاف ظاہر سی اوہنے کئی سوورھیاں بعد بوہت سخت حملہ کیتا سی۔ اوہناں نوں خدا اولوں مصر وچوں باہر لیندا گیا سی پر اوہ فیر واپس جانا چاہندے سن۔ جدوں اوہناں نہیں سمندر دیاں مصیبتاں، کوڑے پانی، تے روٹی یاں گوشت نہ ہوون دا سامنا کیتا سی، تے اوہ فیر اوہدے توں پھر جانندے تے پچھان واپس جانا چاہندے سن۔ ایہہ حالت فرق نہیں اے۔ اوہناں نہیں مصر دیاں معبوداں دی عبادت کرن نوں پھنیا سی جسناں نوں اوہ بنا سکدے سن بجائے اوس بھروسے نوں قائم رکھن دے جو اوہناں دا خداوند خدا، اوہناں نوں رہائی دلاون والا سی۔ خدا اوہناں لئی سب توں چنگا چاہندا سی تے اوہنے اوہناں نوں قانون دتا جیدے وچ اوہنوں ایس اچھائی نوں لبھنا سی ل۔ ایہدی بجائے اوہ اپنے رتے تے جانا چاہندے تے اپنیاں ای شیواں کرنا چاہندے سن۔ نتیجے دے طور تے، خدای اچھائی نوں ظاہر کرن دی بجائے قانون نہیں اوہناں دی کم بخت حالت نوں ظاہر کردتا۔

سوال: اپنی نوٹ بک وچ ایس سوال لئی اپنا جواب لکھو: جے خدا نہیں ایہہ نہیں آکھیا سی: " میرے حضور کوئی تراشی ہوئی مورت نہ بنانا۔ " یاں " تسی اپنے آپ نوں معبود نہ بنانا۔۔۔ " کیہ اوہناں دی عبادت تے پرستش غلط سی؟ (رومیوں توں لئے گئے حوالیاں نوں ویکھو: رومیوں 3: 20، 4: 15، 5: 13، 7: 7)۔

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 32: 25-29

تعارف : ہن اسیں موسیٰ نول کا ہن دے طور تے اوہ دے کردار وچ ویکھدے ہاں جیہڑا لوکاں لئی خدا دی نمائندگی کر رہیا اے۔ اوہ اوہناں لئی گواہی لیا اے (15 آیت)۔ اوہنے لوکاں دی مکروہ شیواں تے کہاں دی جانچ کیتی جدوں اوہ اپنے بنائے ہوئے معبود دے آلے دوالے عبادت تے ناچ گانا کر رہے سن (19 آیت)۔ اوہ اخصہ راستی دے غصے وانگر بھڑکیا تے لوکاں نوں توڑ دتا جاندا اے۔ گناہ دی سزا لازمی اے۔ 20 آیت وچ پچھڑے نوں جلا یا گیا، تے ایہدا پاؤ ڈر بنایا، تے اینوں پانی وچ ملایا، تے اسرائیلیاں نیں ایس نوں پیتا۔ پر، ایتھے کجھ ہور۔۔۔

مشق:

1- موسیٰ نیں 25 آیت وچ کیہ مشاہدہ یاں جانچ کیتی؟

الف۔ لوک

ب۔ ایہہ کہ ہارون

ج۔ تے اٹھ اوہ بنے

2- اوہ خیمے دے داخلے تے کھلوتا سی تے اوہنے اوہناں نوں 26 آیت وچ کیہ آکھیا؟

3- تے، کہنے جواب دتا سی؟

4- خدا اوہناں دے خداوند، اسرائیل دے خدا دے کلام دی گل کر دے ہوئے، حکم کیہ سی؟

اک ذبح کرن والے نوں لیا گیا، بھرا بھرا دے خلاف، دوست دوست دے خلاف، گوانڈی گوانڈی سے خلاف۔

5- لاویاں دی تابعداری دا کیہ نتیجہ نکلیا (خروج 32 : 28)؟

جدوں یثقبوب نیں پیدائش 49 وچ اپنے پتر لاوی نوں برکت دتی اتھے اوہ ذکر کردا اے کہ اوہناں دیاں تلوراں کبردا ہتھیار نیں تے ایہہ کہ اوہناں نیں لوکاں نوں اپنے غصے وچ ماریا۔"

6- جدوں موسیٰ استثناء 33 : 9 وچ اپنی حیاتی دے اخیر تے قبیلیاں نوں برکت دیندا اے ایہہ آکھدی اے کہ لاوی دے قبیلے نیں " تیرے کلام نوں نظر

تیرے دی حفاظت کیتی۔" اوہناں نیں خداوند دے کلام دا دفاع کیتا۔

7- موسیٰ نیں اوہناں نوں خداوند دی برکت دتی (خروج 32 : 29)۔ موسیٰ نیں اوہناں نوں کیہ آکھیا؟

8- درست طور تے ایہہ ای اے جو خدا نیں کیتا۔ لاویاں نوں وکھ کر دتا۔ خدا نیں ہارون نوں گنتہ 18 : 5-7 وچ کیہ دسیا؟

غور و فکر : اپنے تصور نوں ورتو۔ جے تسی اوہناں ساریاں نوں خبر دیون والے اک اوہدی جو اوس دیہاڑے واقع ہو یا سی۔۔۔

تسی کیہ لبھنا چاہو گے؟

تسی کد انٹرویو کرو گے؟

تسی کناں سوالاں دے جواب چاہو گے؟

تسی کدی نشانہ ہی کرو گے تے کیوں کرو گے؟

وڈھیاں سُرخیاں کیوں پڑھیاں جانیاں نیں؟

حصہ 5

تعارف: اسرائیل دے گناہ دی وجہ نال، لاویاں دے ہتھوں تن ہزار لوک مارے گئے۔ اوہناں نیں جنگ کیتی، اپنے ساتھی اسرائیلیاں دے خلاف اوہناں دے خاندان دے رکنوں نوں، یاراں بیلیاں نوں تے گواہیاں نوں مارنا سی۔ کیوں دادیہاڑا اے! پہلی جنگ جید ایس خانہ بدوش قوم نیں تجربہ کیتا جو اوہناں دے اپنے لوکاں دے خیمے وچ واقع ہوئی۔ بُرائی دیاں طاقتاں نیں لوکاں نوں بیابان وچ نسن، قابوتوں باہر ہوون تے مجبور کیتا (خروج 32: 25)۔ اوہ اپنے آپ نوں تباہ کر رہے سن تے خدا دے نال نوں خراب کر رہے سن ایہہ کہ اوہنے فیر لوکاں نوں چوب تے رکھیا۔ باہر والے نشاناں تے کوئی اک ایہہ خیال کرے گا کہ بُرائی دی فتح سی۔ پنجویں حصے وچ دیکھو جدوں خدا اوہناں نال اپنے تعلق نوں فیر قائم کر دا اے جنہاں نوں اوہنے اپنا ہوون دا چناؤ کیتا سی۔

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 32: 30-33: 6

مشق: اک واری فیر ایسین موسیٰ دے اپنے کاہناہ فرضاں نوں جاری رکھن نوں دیکھدے ہاں جدوں اوہ لوکاں دی اوہناں نوں خدا دے سامنے لیاون دی نمائندگی کر دا اے۔ اوہ 30 آیت وچ کیہ آکھدا اے؟

ترتیب: گناہ دے نتیجے محض گناہ دی سزا دھتھ نہیں۔ بُت نوں تباہ کیتا گیا، عیاشی تے جنگ والی حیاتی چپ ہو گئی، تے تن ہزار مرچکے سن۔ پر ایتھے کجھ ہور وی سی جیدے اُتے توجہ دیون دی لوڑ سی۔ گناہ داسب توں وڈھا اثر خدا تے بندے دے وچکائے پائے جاون والے تعلق دا تباہ ہونا سی۔ اوہناں دی نافرمانی دے گناہ نیں خدا تے لوکاں دے وچ علیحدگی نوں پیدا کیتا۔ موسیٰ ایہہ جاندا سی کہ اوہنے لوکاں دے ایس خراب ہوئے رشتے جنہاں اوہناں نیں پیدا کیتا سی ذہن بنایا۔ بے شک، جے اوہ اوہناں نوں نہ چھڈدا اوہناں نوں نظر انداز کیتا جاتا سی، یاں اوہناں توں انکار کیتا جاتا سی جو اوہناں دی نافرمانی نیں خداوند لئی کیتا سی۔ کسے ہور شے نوں غیر ضروری وکھالی دینا سی۔ "آواگاں و دھدے ہاں۔" "آواہنوں کھل جاندا ہاں۔" پر موسیٰ نیں اگلے دیہاڑے فیر لوکاں دا سامنا کیتا۔ اوہنے اوہناں نوں ایہہ پہچان کرائی کہ ایہہ بوہت وڈھا گناہ سی، گناہ جسے اوہناں دے تعلق نوں پوری طراں تباہ کر دتا سی تے ہن اوہنوں خدا دے سامنے جانا سی ایہہ ویکھن لئی کہہ جے ممکن اے تے اوہناں دے گناہواں دا کفارہ ہووے۔

غور و فکر: کسے اک دوست توں چوری کرن دی مثال نوں ورتدے ہوئے، ایس اُتے دھیان کرو:

1- کیہ اوس نوں واپس کر دے ہوئے جو لیا گیا سی، ایتھوں تک قید دے ویلے سیوا کر دے ہوئے، غلط یاد درست وچ؟ کیوں تے کیوں نہیں؟

2- ایتھوں تک کہ ایس سب کجھ دے پورا ہو جاون نال، کیہڑی شے نوں جے حل ہونا سی؟

غور و خصوص کرن لئی: لفظ "کفارہ" دو نوں اکٹھا لیاون دا عمل اے۔ ایہہ دو لوکاں نوں اکٹھا کرن دا عمل اے۔

مشق: موسیٰ واپس خدا دے کول جاندا اے۔

1- آیت 31: اوہ کس شے دا اقرار کر دا اے؟

2- اوہ کس شے دی درخواست کر دا اے؟

3- جے خدا اوہناں نوں معاف نہ کر دا، تے موسیٰ کیہ آکھدا؟

موسیٰ لوکاں لئی خدا دی حضوری توں باہر کڈھے جاون دا خواہشمند سی۔ اوہ معافی لئی خداوند توں عذر کر دا اے۔ "مہربانی کر کے اوہناں دے گناہ معاف فرما دے۔"

4- اوہناں نوں تہا کرن دی بجائے اوس نہیں آکھیا کہ اوہناں نوں گناہ نوں اوہدے اُتے لد دے۔ موسیٰ نہیں کیہ غلط کیتا سی؟ قصور کتھے سی؟ لوکاں دی نمائندگی کر دے ہوئے، اوہنے خدا دے قہر دا خطرہ اپنی موت نال چکھیا۔ تہاڈے خیال کیہ نیں۔

5- آیتاں 33-35: خدا لوکاں لئی موسیٰ دے عذر دا جواب دیدا اے۔

الف۔ اوہناں لئی کیہ فیصلہ ہو یا جنہاں میں گناہ کیتا سی۔

ب۔ موسیٰ لئی اوہدا کیہ حکم سی؟

ج۔ اوہنے کیہ وعدہ کیتا؟

د۔ اوہدی سزا کیہ سی جو کجھ اوہناں میں کیتا؟

6- اسیں خروج 33: 1-6 وچ سکھدے ہاں کہ خدا میں موسیٰ نساں ایہہ تھاں چھڈن دا حکم دتا تے اوس ملک ول ودھن دا حکم دتا جیدا اوہنے وعدہ کیتا سی۔ مایوسی والی خبر کیہ سی جنہوں موسیٰ میں لوکاں نال ونڈیا؟

7- لوکاں دارو عمل کیہ سی؟

8- اوہناں میں کس شے نوں چھڈیا؟

غور و فکر : اسرائیل دی تاریخ وچ ایہہ افسوس ناک تبصرہ اے۔ بہر کیف، اسیں ایہہ سوچن دی جرات نہیں کر دے کہ اسیں اوہناں توں چنگے یاں بہتر ساں۔ اسیں ہو سکدا اے پچھڑے دے نال ناچ گانے نوں نہیں پاندے جیویں کہ اوہناں میں کیتا پرا اسیں مد نہیں کر سکدے سگوں اپنے آپ توں سوال پچھ سکدے ہاں: " کہ اوہ کیہڑیاں شیواں میں جنہاں نال میں جنگل وچ نساں ہاں جیہڑیاں میرے قابو توں باہر ہوون دا سبب بندیاں نیں؟ " ساڈے وچوں ہر اک نوں اپنیاں جیتاں اُتے غور کرن دی لوڑا تے ایہہ سوال پچھن دی کہ " اوہ کیہڑیاں شیواں میں جنہاں نوں میں خدا توں وی اُتے رکھدا ہاں؟ میری حیاتی وچ معبود کون نیں؟ او کیہڑے معبود میں جنہاں دی میں عبادت کردا ہاں؟ "

اسیں سزا دے سوالاں نال رُک نہیں سکد، بہر حال، کیوں جے جیویں موسیٰ کفارے لئی خداوند کول گیا، خدا تے لوکاں دے وچ کائے نئے ہوئے رشتے نوں فیرو جوڑن لئی، تے سانوں ایہہ سمجھن دی لوڑا تے کہ ساڈے کول وی کاہن اے جیہڑا ساڈے لئی کفارہ ادا کرن لئی باپ دے تخت دے کول جاندا اے۔ ساڈا کاہن یسوع مسیح، راستبازاں۔ اوہدے دکھ جرن تے مرن دی وجہ نال جو اوہنے ساڈے لئی کیتا، باپ دا قہر مٹ گیا۔ ایہہ لے لیا گیا، ایس نوں ختم کر دتا گیا۔ ساڈا کفارہ یسوع مسیح د خون تے راستبازی، اوہدی راستبازی دے وسیلے نال ہو یا۔

یادگاری : 1 یوحنا 2: 1-2 ہائیل دا حوالہ اے جیہڑا کہ سچائی دی ضمانت دیدا اے کہ ساڈے گناہواں دا کفارہ دے دتا گیا، تے ایہہ کہ خدا دا قہر ہمیشہ لئی ساڈے توں دور ہو گیا، ایس توں ہٹ کے جو اسیں کدی کیتا سی یاں کر سکدے ساں۔ مقدس یوحنا یٹاں اکھراں نال شروع کردا اے کہ، " میرے پیارے بچو۔۔۔ " اوہدی آوازاں بیودی نرمی نال اپنے ہالاں نال گل بات کرن واگراے۔ لفظاں نوں لکھوتے اپنے نال گل کر دے ہوئے اوہنوں سُنو، اوس اک دے طور تے جیہڑا خود یسوع مسیح دی محبت نوں جاندا اے۔

دعا:

اے خداوند یسوع، میں شکر گزاری تے وڈیائی والے لفظاں نال صرف اور صرف تیرے کول ای آسکدا ہاں۔ میں اپنے آپ نوں بوہت چنگی طراں جانندا ہاں۔ میں جانندا ہاں کہ میں اپنی حیاتی وچ بوہت ای خطرناک شیواں کیتاں نیں۔ تیرا کلام مینوں ضمانت دیندا اے کہ ایس دے باوجود جو کجھ میں کیتا یاں کر چکیا ہاں تُوں اوہدے لئی میرے واسطے مریا۔ تُوں میرے لئی کفارہ دتا۔ تُوں اوس رشتے دی تجدید کیتی جسوں میرے غلط کماں نیں میرے تے ہاپ دے وچکائے پیدا ہونا سی۔ تیرا بوہت شکریہ! میں چاہندا ہاں کہ تُوں میرے وچ رہوئیں تے میرے وسیلے کم کریں تاں جو دوہے وی ایس خوشخبری نوں جانن۔

سبق پنچواں

خداوند ساڈے نال اے

خروج، احبار، تے گنتی توں لیا گئیاں کہانیاں - معانی

سبق 5 دی نظر ثانی

59	نظر ثانی
60	تعارف
	سبق 5: خروج، احبار، گنتی توں لیا گئیاں کہانیاں
61	خدا دا فضل خیمہ گاہ نوں بھر دیندا اے
63	کفارے دا دیہاڑا
65	نسل دا اعتنائ وچ گھلیا جانا
67	خدا دی اسرائیل اُتے عدالت
70	موسیٰ دی نافرمانی
71	ستون اُتے سپ

تعارف

ایس سبق وچ بوہت ساریاں کہانیاں دیسا گئیاں نیں۔ اسیں خدا دی خواہش نوں سکھدے ہاں کیہڑی کہ او س ابتدائی تھاں ول اپنے لوکاں نال عاقل حالت وچ ہو راکاں ودھن لئی اے جدوں اوہ اوہناں وچ سکونت پذیر ہندا اے۔ دیکھو کیہ ہندا اے جدوں خیمہ گاہ دی تعمیر آخر کار پوری ہندی اے۔

کفارے دے پہاڑے دی کہانی بوہت ساری تعلیم تے ہدایت نوں پھڑے ہوئے اے۔ خدا دی معافی تے ساڈے گناہواں دامنایا جانا مشرق توں لگ کے مغرب تک حقیقی بند اے جیویں بھید نوں مر ن لئی بیابان وچ گھل دتا جاندا اے۔

فیر نسلاں نوں وعدہ دی سر زمین وچ گھل دتا گیا اے۔ اوہناں دے بچھتاوے ہارے سکھو۔ لوکاں دے جواب نوں سُنو۔ دو خاص نسلاں دے جواب نوں دیکھو۔ خیال کرو کہ تسی کیہڑے پاسے ہو سکدے او جسوں تسی ایس موجودہ پہاڑے تے رکھدے او۔ تے فیر اوہناں دے کعبان وچ سفر کرن دے نتیجے نوں لہجو۔

تے، موسیٰ نال کیہ ہندا اے؟

انجیری کہانی اوہ کہانی اے جیہڑی ساڈے توجہ نوں اسرائیلیاں وچ ہون والی تباہی تے موت ول ننیں کھڑی بلکہ اوس اک ول جیہڑا کہ اسرائیل دا چھڑان والا، یسوع مسیح، راستہ باز ہووے گا۔

حصہ 1

تعارف: ایس سبق وچ اسیں کلام دے وڈھے حصیاں اُتے غور کراں گے جیہڑے ساڈی سیکھ نوں ودھاوان گے تے خدا دے ایساں سخت گردن لوکاں نال رشتے نوں سمجھن وچ واہا کرے گا۔ اسرائیل دی نافرمانی دے باوجود، خدا عہد دے وعدے نال وفادار رہیا جیہڑا اپنے ابراہام نال بنھیا سی۔ اوہنوں اوہناں دا خدا ہونا سی تے اوہناں نوں اوہدے لوک ہونا سی۔ ایساں حصیاں وچ تُوں لبھو گے کہ کہاں ایہہ موثر جانکاری بائبل وچ پائی جاندی اے۔ ہور تفصیل نال پڑھائی کرن لئی تہاں نوں بچھاں ایساں حوالیاں ول پر تن لئی حوصلہ افزائی کیتی جاندی اے۔

اسائنمنٹ: خروج 25 : 30 تے خروج 35-40 خیمہ گاہ دے بارے خدا دیاں ہدایتاں نیں۔ اپنی نوٹ بک وچ تُوں دو کالماں دے چارٹ نوں چُن سکدے او۔ پہلے کالم وچ بائبل دا حوالہ دیو تے دو بے وچ خیمے دی، چھان کرو جیدے وچ خداوند خروج 25-30 وچ مخاطب اے۔ اوہنوں پڑھو جیدے وچ تُوں دلچسپی رکھدے او پر ایہہ سمجھو کہ تُوں ہر حصے دے عام موضوع اُتے غور کر رہے او۔

مشق: خدا نیں موسیٰ نوں ہدایتاں دتیاں، اوہ دیاں ہدایتاں تفصیلی سن۔ اوہ درست طور تے جاننداسی جو اوہ چاہنداسی، ایہنوں تک کہ اوہ اس مواد نوں جسنوں ورتیا جانداسی۔ خروج 31: 1-11

- 1- کیہڑا بندہ قید خانے دا انچارج سی، جیہڑا خدا دے روح نال بھریا ہویا سی؟
- 2- اوہ داسہارا کون سی؟
- 3- اوہ کون سن جہناں نوں ہر شے نوں بناون دی مہارت دئی گئی سی؟

ترمیم: اوہ سب کچھ جہناں نوں ایساں باہاں وچ لکھیا گیا اے اوہنوں خروج 35 تے 39 باہاں وچ دہرایا گیا اے۔ جدوں تُوں یاد کر دے او، جدوں موسیٰ نے اسرائیلیاں نوں ہٹا دی عبادت کر دے وکھیا جیہڑے اوہناں نیں بنائے سن، اوہنے گواہی دیاں اوہناں دو تختیاں نوں بیٹھاں ڈیگ دتا جیہڑیاں خدا نیں اوہنوں پہاڑ اُتے دتیاں سن۔ موسیٰ فیر کوہ سینا اُتے چڑھیا تے خدا نیں دو جی واری ایہہ گواہی دئی (خروج 34) بیٹھاں دتے گئے باہاں وچ خدا خیمہ گاہ بارے فیر اپنیاں ہدایتاں نوں لکھد اے۔ آخر کار خیمہ گاہ نوں اکٹھا کرن دا ویلا آوند اے۔ ہارون تے اوہدے پتر کاہنانہ کپڑے پاہ رہے نیں۔ سارے دستکاری دے حصے اپنی تھاں تے نیں۔ کم لگ گیا اے!

اسائنمنٹ: پڑھو خروج 40 : 1-37

مشق:

- 1- اگاں کیہ ہویا؟
- خدا دا جلال خیمہ گاہ وچ بھر گیا۔ ایہتھے کوئی تھاں نیں سی۔ خدا دے جلال نال خیمہ گاہ بھر گیا۔ بدل جیہڑا پہاڑ اُتے لکھیا ہویا سی، ہن اوہ عبادت والے خیمے اُتے لکھیا ہویا سی۔
- 2- خروج 33 : 7 وچ پُرانی "عبادت دی تھاں" تے خروج 25 : 8 وچ نویں عبادت دی تھاں وچ، خیمہ گاہ وچ کیہ فرق اے؟
- 3- لوکاں لئی ایہدے توں کیہ مراد سی کہ اوہناں دے خدا نیں اوہناں وچ رہن دا چناؤ کیہ تاسی؟

یادگاری لئی : 2 کرنتھیوں : 6، 17، 7 : 1 نوں عہد نامے دا حوالہ اے۔ ایہہ چار آیتاں اج ساڈے نال گل کر دیاں نیں۔ خدا ساڈے توں چاہندا اے کہ اسیں جانے کہ اوہ محض اوس عمارت وچ حاضر نہیں اے جسوں چرچ آکھیا گیا اے سگولوں اوہنے سانوں اپنی بیکل بنایا سی۔ اوہ زندہ خدا ساڈے وچ رہن دا انتخاب کر دا اے۔ جدوں پہلوں اوہناں میں مصرنوں چھڈیا اوہنے بدل تے آگ نال لوکاں لئی اپنے آپ نوں ویکھن دے قابل بنایا۔ خیمہ گاہ وچ عبادت دی تھاں تے۔ خیمہ گاہ لوکاں لئی خدا دے اسرائیل دے وچ لگاتار اوہدی حضور دی یاد دہانی سی۔ ہن 2 کرنتھیوں 6 وچ اسیں سکھدے ہاں کہ اوہ ہن ایہدے توں ودھ کے رہن دا انتخاب کر دا اے۔ اوہ ساڈے وچ رہندا اے۔ اسیں اوس زندہ خدا دی بیکل ہاں۔ نتیجے دے طور تے اپنی بیکل لئی بوہت واضح ہدایتاں دیندا اے۔ اوہ سانوں 1 کرنتھیوں 3 : 16-17 وچ کیہ آکھدا اے؟

تہانوں ایناں ہاں وچ آیتاں نوں یاد کرن دا چیلنج دتا گیا اے۔ اپنے اندر کس کارڈ دے اک پاسے، 2 کرنتھیوں 6 : 16-1 : 7 تے دو جے پاسے، 1 کرنتھیوں 3 : 16-17 نوں لکھو۔ تہاڈی نوٹ بک وچ تہاڈے لئی ایہد اکیہ معنی اے کہ خدا تہاڈے اندر رہن دا چناؤ کر چکیا اے۔ اپنی حیاتی بارے اپنے خیالاں نوں لکھو تے ایہہ خیال کرو کہ خدا اروح تہاڈے وچ رہندا اے۔

دعا: ایہہ سوچن لئی اک زبردست خیال اے کہ خیمہ گاہ تیرے جلال نال بھریا ہو یا سی۔ تُوں اسرائیل دے لوکاں نال رہن دا انتخاب کر دا ایں، ایتھوں تک کہ جدوں اوہناں میں تیری پاک مرضی دے خلاف سخت گردن ہوون دا عمل کیٹا سی۔ میرے لئی ہن ایہہ سوچنا چیلنج اے کہ ایہدے توں کیہ مراد اے کہ تُوں میرے وچ رہن دا انتخاب کر چکیا ایں۔ میری تیری بیکل ہاں تے تیرا اروح القدس میرے وچ رہندا اے۔ میں انکساری نال تیرے آگے جھکدا ہاں۔ میری حیالی لے تے اپنے فضل دے وسیلے اپنی حضور دی دے نال مینوں بھر دے۔

حصہ 2

ترہیت : احبار دی کتاب اک شے توں بعد دوجی لئی بوہت ساریاں ہدایتاں دی حامل اے۔ ایہہ ساریاں ہدایتاں لاویاں دے قانوناں دے طور تے حوالہ دیندیاں نیں۔ ایہہ قانون خدا اولوں اسرائیلیاں نوں تابعداری کرن لئی دتے گئے سن۔ ایناں وچ اوہناں دیاں نذراں، اوہناں دے کھان پین دے اصول، تے پاک صاف کیتے جاون بارے ہدایتاں شامل سن۔ اوہ غیر اخلاقی جنسی تعلق وچ مبتلا ہوئے، غلط کاریاں دیاں سزاواں، عیدان مناون دے طریقے تے مزید ایچ دیاں شیواں شامل سن۔ ایہہ سارے قانون معاشرتی حد بندیاں نوں پیدا کر دے نیں۔ ایہہ قانون لوکاں نوں اوہناں دی خدا دے عبادت کرن لئی ہدایتاں دیندے نیں تے کیوں اوہناں نوں اک دوجے نال سلوک کرنا سی۔ اوہ ای اک اے جسے ایہہ طریقہ قائم کیٹا کہ اوہناں نوں کیوں حیاتی گزارنی اے۔ اوہ ای اک اے جیہڑا جانندا سی کہ اوہ بہتر کیہ سی تے اوہ اوہناں لئی اپنا سب توں بہتر چاہندا سی۔

سبق نمبر 5 دے ایس حصے وچ اسیں مختصر طور تے احبار 16 دے باب اُتے چاتی پاواں گے۔ ایہہ ساری جاگاریاں ایس نوں سمجھن لئی ضروری نہیں اے پر ایہہ ساری تصویر تہانوں اوس نوں سمجھن لئی دتی جاوے گی اوس خاص دیہاڑے لئی جنہوں اسرائیلی ہر سال مناوندے سن۔ اوس دیہاڑے ایہہ رسم ختم نہ ہوون والیاں وکھالی دیندیاں نیں۔ بے ہمت نہ ہو۔ ایہہ سارا کجھ مہم دا حصہ اے! اکٹھے اسیں سارے اپنی ایس "سکیپ گوٹ" تے کفارے دے دیہاڑے دی سمجھ وچ آگاں ودھاں گے۔

اسائنمنٹ : پڑھو احبار 16۔

مشق: اپنی پڑھائی اُتے غور و فکر شروع کرن لئی آیت 6 توں شروع کردے ہاں۔

1- ہارون نوں کیہ کرنا سی؟

2- اپنے گناہ لئی نذر دی قربانی لئی بیل دی قربانی توں بعد اوہ ہور کیہ کرداے (7 آیت)؟

3- دو بکریاں وچوں اک نوں کدالئی نذر گزارنیا گیا جیہڑا قربانی دے طور تے سی۔ دو جی بکری نال کیہ ہنداے (10 آیت)؟

4- گناہ دی قربانی لئی ذبح کیتے گئے پہلے بکرے دے لہو نوں کتھے چھڑ کیا گیا (15 آیت)؟

5- آیتاں 16، 18: لہو مقدس تھاں لئی، عبادت کرن دی تھاں تے قربانگاہ لئی کفارہ بناو نداے (16، 19 آیتاں)

نوٹ: یاد رکھو، کفارہ دو مخالف پارٹیاں نوں اکٹھے اک تھاں لیا تاے۔

خلاصہ: ہارون، کاہن اعظم، پہلوں ساڈے لئی کفارہ دینداے تے اپنے خاندان لئی، فیر اوہ خیمہ گاہ (پاک تھاں، قربانگاہ) لئی کفارہ دینداے۔ آخرتے، اوہ بکرے نال لوکا لئی کفارہ دینداے، بکرہ جسوں مٹایا گیا، یاں جسوں بیابان وچ لوکاں دے گناہواں لئی لیا گیا سی۔ کفارہ خون دے چھڑکن نال ہنداے تے بھینٹ دے بکرے نوں بیابان وچ گھلن نال ہنداے۔

تربیت: اوہناں حصیاں وچوں اک جیدی خدا نہیں موسیٰ نوں بناون دی ہدایت کیتی سی اوہ گواہی دا صندوق سی، جیہڑا عہد دے صندوق دے طور تے وی جانیجا نداے۔ ایہہ پکے سونے نال ڈھکیا ہو پیا سی۔ اوہناں شیواں وچوں جو ایہدے وچ سن اوہ قانون دیاں دو تختیاں سن، جیہڑیاں خدا نہیں سینا دے پہاڑ تے موسیٰ نوں دیتاں سن۔ صندوق نوں لوکاں سامنے رکھیا گیا سی۔ ایہہ خدا نال ملاقات کرن دی تھاں سی تے ایس پاک تھاں تے خیمہ گاہ دے اک کمرے وچ رکھیا گیا سی۔ صرف کاہن اعظم ایس تھاں تے جاون دے قابل سی تے ایہ سال وچ صرف اک واری ہندا سی۔ کاہن نوں ذبح کیتے ہوئے برے دے طور تے لینا ہندا سی تے ایس نوں صندوق دے اُتے چھڑکنا ہندا سی، عہد دا کور، تے ایہدے اگے وی۔ صندوق دا ڈھکنا، یاں کفارے دا کور، اوہنوں رحم دی تھاں وہ آکھیا جاندا سی۔ ایہوں اوہ تھاں جاناں جاندا سی جتھے خدا بیٹھا سی، اوہ تھاں جتھے خدا نہیں موسیٰ لئی اپنے رحم بھرے کلام نوں ظاہر کیتا سی۔

مشق:

1- آیت 16 وچ بکرے دے لہو دا چھڑکنا کیوں ضروری سی؟

لہو اوہ سی جسوں اسرائیلیاں دی ناپاکی نوں دور کرنا سی (19 آیت)۔

2- ہارون نوں ایس زندہ بکرے نال کیہ کرنا سی؟ 20-22 آیتاں وچ ایس بھینٹ دے بکرے نال کیہ ہو پیا سی؟

1. _____

ایچ، لوکاں دے گناہ تے اوہناں دی ساری بغاوت تے اوہناں دایاں بدکاریاں، اوہناں لوکاں توں دور ہو جانیاں سن جد تک بکرے نوں بیابان وچ مرن لئی چھڈ نہیں دتا جاندا سی۔
 اوہناں دا گناہ مزید ہور نہیں رہندا سی۔

3- کئی واری ایہہ قائم رہن والا فرمان پورا ہویا (34 آیت)؟

کناں دے سبب	کفارہ	کیوں
کاہن اعظم ہارون	اپنے تے اپنے خانوادے لئی	گناہ دی نذر لئی تیل دی قربانی، کفارے لئی صندوق سامنے تے کور اُتے لہو چھڑکنا
کاہن اعظم ہارون	عبادت گاہ، قربان گاہ تے اوس پاک تھاں لئی	گناہ لئی بکرے دی قربانی دینا، صندوق سامنے تے پہلوں خون چھڑکنا، اوس رحم والی کرسی اُتے۔
کاہن اعظم ہارون	لوکاں لئی۔ اوہناں دی بدکاری تے بدکاری دا اقرار تے اوہناں دے سبب گناہواں نوں بکرے دے سر رکھیا گیا	زندہ بکرے نوں باہر بیابان وچ کڈھ دینا جیہڑا اوہدے سارے گناہواں نوں چھجے ہوئے ہوو، اوس کٹے نوں مرن لئی چھڈ دتا جاندا اے۔

غور و فکر : ساڈا خداوند پاک خدا اے تے اوہ گناہ نال نفرت کردا اے پر اوسے ویلے اوہ گناہ گاراں نال وی محبت کردا اے کیوں جے ساڈا خدا محبت اے۔ کفارہ دو گروپاں نوں سلامتی نال تعلق قائم کرن لئی اکٹھے لیانا اے۔ جے اک بندہ گناہ گاراں اے، تے اک جیہڑا ناپاک اے تے باغی اے، تے کیوں ممکن اے کہ میرے تے خدا دے وچ جیہڑا گناہ نال نفرت رکھدا اے سلامتی ہووے؟ جے گناہ اوہ اے جیہڑے کہ دشمن ساڈے لئی کر چھکے نہیں، تے او تھے کیہ اے جو گناہ نوں مٹاند اے تے سانوں یاد یابی بنی دے قابل بناوے؟ اسیں کیوں کدی خدا دے نال موافقت کر سکرے ہاں؟ گناہ نوں خدا لئی مٹایا جاتا سی تاں جو اوہ آوے تے اپنے لوکاں وچ سکونت کرے۔ ایس لئی ہر سال اوہ ایس قانون نوں مناندے نہیں۔ ہر سال کاہن اعظم اپنے لئی کفارہ دیندا اے، اپنے خاندان لئی، تے ایتھوں تک کہ خیمہ گاہ لئی وی جیہڑا اوہناں دی ناپاکی دے دوران اوہناں وچ اے (16 آیت)۔ ہر سال اوہ لوکاں دے گناہواں نوں بکرے اُتے رکھ دیندا اے تے ایس نوں بیابان وچ گھل دتا جاندا اے، تاں جو اوہناں لوکاں دے گناہ مکمل طور تے مٹائے جاوے۔

پر، جدوں مسیح کاہن اعظم دے طور تے آیا، اوہ اوس بوہت ای پاک تھاں تے اک واری اپنے خون نال داخل ہویا! کفارے دا دیہاڑا اوہ دیہاڑا سی جیدے اُتے یسوع نے کفارے دی قربانی دے طور تے اپنا لہو دتا، اوس قربانی دے طور تے جسے ساڈے خدا دے وچ سلامتی نوں لیاندا جیہڑا گناہ تے گناہ گاراں نال نفرت کردا اے جیدے نال اوہ محبت رکھدا اے۔ اوہنے اپنے اُتے جگ دے پاپاں نوں چک لیا حالانکہ اوہنے کوئی گناہ سرزد نہیں کیتا سی۔

1- اجہبی محبت لئی، ساڈے وچوں ہر اک لئی خدادی اجہبی محبت نوں سمجھنا اوکھا اے۔ میری حیاتی وچ ایہدے توں کیہ فرق پیندا اے ایہہ جانندے ہوئے کہ میرے گناہواں دا کفارہ ہو چکیا اے؟

2- ایہدے نال کیہ فرق پیندا اے جیویں میں اپنی حیاتی گزاردا ہاں؟

3- عبرانیوں 10 باب: 22-23 آکھدی اے " تے آواسیں سچے دل تے پورے ایمان نال تے اپنے دل دے الزام نوں دور کرن لئی دلاں اُتے جھینٹے لے کے تے خون نوں صاف پانی نال دھو کے خدادے کول جائے، تے اپنی اُمید دے اقرانوں کئی طراں پھڑی رکھے کیوں کہ جسے وعدہ کیتا وہ سچا اے۔ " مسیح، جگ دے نجات دہندہ دے خون نال صاف ہندے ہوئے، اسیں پاک صاف ہو چکے ہاں تے بن گناہ توں بغیر ضمیر نوں رکھدے ہاں۔ اسیں معاف کیتے جا چکے ہاں۔ ساڈے گناہ مٹائے گئے نیں۔

دعا: اوہنوں اپنا شکر یہ تے وڈیائی نوں پیش کرو۔

حصہ 3

تعارف: مصرتے وعدہ دی دھرتی نعمان وچ فرق، اسرائیلیاں دے سفر لئی دو مہینیاں توں بوہتا نیں سی۔ بہر کیف، گنتی دی کتاب وچ پائی جاوون والی کہانی فرق ویلے نوں ظاہر کرے گی۔ گنتی 11 باب تے چھیتی نال غور کرنا سناں دسد اے کہ لوکاں دا بڑبڑانا تے شکایت کرنا نہیں کر کیا سی بلکہ خیمے وچ ایہہ جاری رہیا۔ 12 باب وچ اسیں سکھدے ہا کہ انتقوں تک کہ موسیٰ دا اپنا بھرا تے بہن نیں اوہدے خلاف بولنا شروع کیتا۔ ایچ دا جھگڑا لوکاں دے خلاف خدادے غصے دے بھڑکن دا سبب بنیا۔

اسرائیلیاں نیں سینا دے پہاڑ نوں چھڑیا تے حروت ول نوں سفر کیتا جیتھے اوہ جا کے رُک گئے۔ اپنی بائبل وچ دتے گئے نقشے اُتے حروت دے واقع ہووون نوں دیکھو۔ ایہہ پرکھ کرن دا ویلا اے تے مزید اگاں کیہ ہندا اے۔

اسائنمنٹ: پڑھو گنتی 13 : 1-25

مشق: منسوبہ

1- آیت 1 : خدادیاں موسیٰ لئی کیہ ہدایتاں سن؟

الف۔ ایس ملک ہارے خاص کیہ سی؟

ب۔ کنوں گھلایا گیا سی؟

2- آیت 2: اوہ کون سن جنہاں نوں دشتِ فاران توں باہر گھلیا گیا سی؟

الف- فہرست دی گئی اے۔ خاص طور تے 8 تے 16 آیتاں اُتے غور کرو۔

ب- اک ہور 6 آیت اُتے وی اپنیاں اکھاں نوں لگاؤ۔

3- آیت 17: موسیٰ دی اوہناں بندیوں لئی کیہ ہدایتاں سن؟ اوہناں بندیوں نوں کیہ پرکھ کر تاسی؟

الف- آیت 18:

ب- آیت 19:

ج- آیت 19:

د- آیت 20:

4- آیت 21-24: اوہناں میں اپنے مشن نوں پورا کیتا۔ اوہ پچھاں واپس کیہ لیائے؟

5- آیت 25: اوہ کناں چراوتھے رہے؟

اسائنمنٹ: پڑھو گئی 13: 26-33

مشق: خبر دیوں والے اپنی خبر نال واپس آوندے نہیں۔

1- ایناں راہنماواں میں کیہ رپورٹ دتی۔

الف- مثبت:

ب- منفی:

ج- آیت 28 وچ وڈھے "پر" اُتے غور کرو:

2- قالب میں 3 آیت وچ گل کیتی۔ اوہدی حالت کیہ سی؟

3- دو جے بندیوں دی کیہ حالت سی؟ کیوں اوہناں میں دو جیاں اُتے اثر انداز ہوون دا انتخاب کیتا؟

4- آیت 33 دے مطابق اوہناں میں اپنے آپ نوں کیوں دا پایا؟

غور و فکر: ایتھے کیہ ہو رہیا اے؟ قوتِ عمل رکھن والے کتھے سن؟ ایناں راہنماواں نوں موسیٰ ولوں گھلیا گیا سی کہ اوس ملک دی جانچ کرن، اوہدی تحقیق کرن۔ کیہ اوہناں نوں ایہہ ذمہ داری

دتی گئی سی ایہہ فیصلہ کرن لئی کہ آیا کہ اسرائیلیاں نوں اوتھے جانا چاہیدا اے تے ملک اُتے قبضہ کرنا چاہیدا اے؟ خدا میں 1 آیت وچ کیہ واضح کیتا؟ اوس میں کیہ آکھیا؟

اوہ ملک اوہناں لئی اوبدا تحفہ سی۔ اوہ اوہناں دے بیوہ دے نال کیتے ہوئے وعدے نوں پورا کر رہیا سی۔ اوہناں نیں ایہدی ادا یگی نہیں کیتی سی۔ اوہناں نیں ایہدے لئی کجھ نہ کیتا بلکہ ایہدے اُتے قابض ہوئے، ایہد اوعوی کیتا، تے ایہدے مالک بنے! بے شک، ایہدا ایہہ مطلب نہیں کہ اوہناں نوں ایہدے لئی لڑائی نہیں کرنی سی بلکہ ایہہ اوہ اے جتھے تصویر ٹنڈی ہوئی وکھالی دیندی اے۔ ایناں لوکاں نیں اپنے آپ نوں اوہناں لوکاں دے خلاف جنگ وچ کلمے پایا جہناں نیں اوس دھرتی اُتے قبضہ جما یا ہویا سی۔ غلط! خدا نیں آکھیا کہ اوہ اوہناں نوں ملک دیوے گا۔ اوہ اوہناں دا چچپن سی۔ اوہنوں اوہناں دے دشمنان دے خلاف کم کرنا سی۔ اسرائیلیاں دے بارے اوہناں دیاں اپنیاں جنگال لڑن دے لئی لوڑدے بارے کجھ وی آکھیا نہیں گیا۔

قالب ایہتھے کلائی اے جسے دو جیاں لئی گل بات کیتی۔ قالب، اوبدی اک آواز، جسے لوکاں لئی بیان کیتا کہ، "سانوں جانا چائیدا اے تے ملک اُتے قبضہ جمانا چائیدا اے، کیوں جے اسیں ایس نوں یقینا کر سکدے ہاں (30 آیت)"۔ تسی کیہ سوچدے اوپنی قالب اوس نوں سمجھیا سی جسوں دو جیاں نیں نہیں سمجھیا سی؟ اوہنے کیہ ویکھیا جیہڑا دو جیاں نیں نہ ویکھیا؟

فیر ایہتھے اکثریت سی۔ جمہوری سوچ آکھدی اے کہ اکثریت دی حکمرانی ہندی اے۔ اکثریت جیتی اے۔ جے اسیں ایہ آکھدے ہاں کہ اکثریت درست اے۔ تے کیوں اوہناں نوں غلط خبر پھیلاون دی لوڑی جیہڑی کہ اوس ملک بارے سی جیدی اوہناں نیں کھوج لگائی سی؟

درخواست: تہاڈے اپنے کجھ خیال کیہڑے نیں؟

1- کیہ تسی کدی اوس حالت وچ رہے او جتھے صرف تہاڈے کلیاں دی آوازی ہووے؟

2- کیہ تسی کدی اجہی حالت وچ رہ چکے او جتھے تسی اپنے آپ نوں ایس پاسے ول پایا ہووے جیدے وچ اکثریت ہووے تے اوہ کجھ اجہیا کر رہی ہووے جیدے ول دو جے راغب ہوون پئی جیدا تسی یقین کیتا سی اوہ ٹھیک سی یاں اوہ ٹھیک سی؟

3- اوس ویلے نوں یاد کرو جوں تسی کجھ حاصل کرنا چاہیا ہووے جسوں تسی اپنے دل وچ جانندے سو جو خدا تہاں دینا چاہندا سی پر تسی ڈرنوں جتن دتا تے تہاڈے لئی اوس نوں فیصلہ کرن دتا؟

4- کہانی وچ ایس تھاں تے، تسی کیوں سوچدے او کہ تہاں ہونا چائیدا اے؟ تہاڈا ووٹ کدے ول ہوے گا؟ کیوں؟

دعا: اے خدایا، میری حیاتی وچ اپنی حضور لئی میرے ذہن نوں تیار کر۔ توں بوہت سارے طریقیاں نال مینوں برکتاں دتیاں نیں۔ توں ای اک اے جیہڑا مینوں چنگی شے دیندا ایس۔ میریاں اکھاں نوں اپنے ول لگا اوہناں شیواں ول نہیں جہناں توں میں ڈردا ہاں۔ تے جدوں ویلا آوندا اے جدوں مینوں کسے دی آواز من دی لوڑ ہندی اے تے مینوں جرات تے بہادری دے نال تیرے اُتے بھروسہ رکھدے ہوئے بولن دی توفیق دے!

حصہ 4

کہانی جاری رہندی اے

اسائنمنٹ: گنتی 14: 1-25

مشق: کیسا دکھی تبصرہ اے!

1- آیتاں 1-4 وچ لفظاں تے فقریاں دے پچھان کرو جیہڑے اسرائیل دے ہولے رویے نوں عیاں کردیاں نیں:

- الف۔ _____ د۔ _____
ب۔ _____ ڈ۔ _____
ج۔ _____ ح۔ _____

2- اوہناں بندیاں ولوں دتی گئی رپورٹ تے اوہ بُری خبر جیہڑی اوہ تھے پھیل گئی اوہنے اوہناں دا نقصان کیتا۔ اوہ اپنے تصور اں دی غلط فہمی دا شکار سن۔ اوہ گڑ گڑائے کہ "جے نہیں" تے سوچیاں کہ پچھان مہربت جانا ہی ٹھیک اے۔ اوہ ایچ کرن لئی تیار سن۔ اسیں نوں راہنما دے نال واپس مڑ جان دے ہاں۔ ایہدے تے موسیٰ تے ہارون دارو عمل کیہ سی؟

3- اسیں اوہناں دا ساتھ دتا (6 آیت)؟ اوہناں دارو عمل کیہ سی؟ اوہناں نیں کیہ آکھیا؟

4- اوہناں دی خبر داری کیہ سی؟

5- اوہناں دی نصیحت کیہ سی (آیت 9)۔

6- اکٹھے اوہناں نوں پتھارن دا مطلب موت سی۔ ایس تھان تے "خدا دا اجال" ظاہر ہو یا۔ خدا کیہ آکھدا اے؟

الف۔ کناں چر۔

ب۔ کناں چر۔

ج۔ میں ہوواں گا۔

د۔ میں ہوواں گا۔

کیہ اسیں ایہدے ورگا پہلوں کدی نہیں دیکھیا سی؟ خروج 32: 9-10 اُتے غور کرو۔

7- گنتی 14: 13-16 وچ موسیٰ خدا دے سامنے کیہ رکھدا اے۔ آخری لائن کیہ اے؟

8- موسیٰ دی سفارش کیہ اے؟ _____ اوہ خداوند نوں آکھدا اے پئی اپنی قوت و کھالے۔ موسیٰ خدا دے

کردار نوں لگا دالے، اوس کردار نوں جیہڑا اوہنے سینا دے پہاڑ اُتے ظاہر کیتا سی۔

9- خدا اپنے بارے میں خروج 34 : 6-7 کی آیت کو کھلائے؟

10- موسیٰ گنتی 14 : 18 کی آیت کو کھلائے؟

11- موسیٰ 19 آیت کی آیت کو کھلائے؟

12- خدا کھلائے " میں اوہناں نوں معاف کر چکيا ہاں، جیویں توں (موسیٰ) نہیں آکھیا۔ ایس دے باوجود، خدا نال نفرت رکھن والا برتاؤ کیٹا گیا تے ایہدی سزا:

13- کون ایس فقرے توں خالی سی تے خدا میں اوہدے بارے کیے آکھیا؟

14- آیت 25 : خدا میں اوہناں نوں کیے کرن لئی آکھیا؟

اسائنمنٹ: پڑھو گنتی 14 : 26-45

مشق:

1- انگیاں بوہت ساریاں آیتاں وچ خدا موسیٰ تے ہارون نوں دسنا جاری رکھدا اے کہ "ایناں بدکار لوکاں" دیاں ساریاں شکایتاں تے بڑبان نال کیے نتیجے نکلن گے۔ اوہناں نوں کیے دسیا گیا (35-36 آیتاں)۔

2- اوہناں نال کیے واقع ہو پا جہناں نوں موسیٰ میں کھوج لگاؤن لئی گھلیا سی (36-37 آیت)؟

پر خدا میں حیاتیات نوں تے (38 آیت)

3- فیر موسیٰ میں اوہناں لوکاں وں اوہ سب دسیا جو خدا میں آکھیا سی۔ اوہناں دا جواب کیے سی؟

الف- 39 آیت:

ب- 40 آیت:

ج- 40 آیت:

4- موسیٰ میں اوہناں نوں کیے دسیا کہ اوہناں دی نافرمانی دے کیے نتیجے ہوون گے؟

الف- اوہ کیوں ناکام ہوئے سن؟

ب- اوہناں دی موت نوں کیے ہونا سی؟

5- اوہ جنہاں میں نافرمانی کرنوں پُنجیا اوہناں نوں دسیا گیا کہ خدا اوہناں دے نال نہیں ہووے گا نہ موسیٰ تے نہ ای عہد و اہند و ق اوہناں دے نال ہووے گا۔ اوہ کتھے وی جاسکدے نہیں۔ ایہدا کیہ نتیجہ نکلیا؟

اوہناں میں خیال کیتا کہ خدا اوہناں دے نال جاوے گا۔ اوہناں دا یقین سی کہ خدا اوہناں ول سی۔ اوہناں میں ایچ آکھدے ہوئے گمان کیتا کہ "اسیں گناہ کیتا" ایہہ کافی سی تے گناہ کوئی نتیجہ نہیں۔

غور و فکر :

1- کیہ تُوں کدی محسوس کیتا کہ تہاڈی غلط کاری لئی قصور نوں مندے ہوئے معافی نوں محسوس کرنا اوس پاسے ول جیدا تُوں چناو کیتا سی کہ اوہ کافی سی تے تُوں ایہدے نتیجے توں باہر رہے؟ کیہ خدا ایناں لوکاں نال ناراض ہوون وچ غلط سی؟ کیہ غصہ کرنا غلط سی؟ اپنے غصے نوں قیاس کرو۔ اوہ کیہ اے جو تہاڈے غصے نوں پیدا کردا اے، جیہڑا تہاں نوں اندروں ساڑ دیندا اے؟

2- کیہ سبب سن کہ خدا ایناں سہیقاں وچ ناراض سی؟

3- کیہ تُوں ایمان رکھدے او کہ اوہ ناراض ہوون وچ ٹھیک سی؟ کیوں؟ کیوں نہیں؟

یادگاری : موسیٰ خدا نوں گنتی 14 : 18 وچ بیان کردا اے۔ اوہ اوس نوں ایچ آکھدے ہوئے دکھائی دیندا اے، "اے خداوند اک واری فیروہناں نوں معاف کر بس اک واری فیروہناں آکھن نال، موسیٰ اوہدے ول ودھدا اے جو اوہ جانند اے کہ خدا دے بارے سچ اے۔ اپنے انڈس کارڈ اُتے 18 آیت نوں لکھن لئی ویلا کڈھو۔ ایناں لفظاں نوں یاد کرو۔ اوہناں نوں لگاتار اپنے لئی ضمانت تے سلامتی نوں لیاون دیو۔ خدا قہر کرن وچ دھیما اے، محبت کرن تے گناہ تے بغاوت نوں معاف کرن وچ قادر اے۔ ایہہ ای اے جو اوہ ہے۔ جدوں تُوں غور کردے او، ایناں لفظاں بارے سوچو تے غور کرو، اوس دوجے اکھراں دا خیال کرو جیہڑے تُوں خداوند نو بیان کرن لئی ورتو گے اوس توں جو تُوں اوہدے بارے جانندے او۔ ہو سکدا اے ایہہ لفظ "وفادار" ہووے۔ فیروہناں اسر نیلیاں لئی خدا دی وفاداری نوں یاد کرو تے اپنے لئی خدا دی وفاداری نوں یاد کرو۔ اوہناں بوہت ساریاں شیواں نوں اونچ آئی لکھو جہناں نوں تُوں یاد کر سکدے اوتے ایناں نوں اپنی نوٹ بک وچ لکھو۔

دعا:

جیویں کہ تُوں اپنی حیاتی وچ کہانیاں تے واقعات نوں یاد کردے اوتے اپنے دل نوں اوہدے شکرانے تے وڈھائی لئی کھڑا کرو کہ اوہ کون اے:

حصہ 5

تعارف: کوئی اک ایہہ سوچے گا پئی موسیٰ اوہناں عظیم لوکاں وچوں اک سی جیہڑے کدی ایس دھرتی اُتے رہندے سن۔ گنتی 12 : 3 وچ اسیں سکھیا کہ انتھتے کوئی ایہاں عاجز نہیں سی جسناں کہ اوہ سی۔ اسیں جیراں ہو سکدے ہاں کہ جے اوہنے کدی کوئی غلطی نی کیتی یوہے یاں کجھ غلط نہ کیتا ہووے۔ پر اسیں جانندے ہاں کہ اوہنے ایچ کیتا۔ ساڈے ساریاں لئی جیرانی ایہہ وے کہ موسیٰ نوں کدی وعدہ دی سر زمین وچ داخل ہون دی اجازت نہیں سی۔ اوہ صرف لوکاں دی اوس تھاں ول راہنمائی کرن دے قابل سی جتھے اوہناں نوں اوس ملک وچ داخل ہون تے قابض ہونا سی۔

اسائنمنٹ: پڑھو گنتی 20 : 1-13۔ کہنے موسیٰ نوں وعدہ دی سر زمین یعنی کنعان دے ملک وچ داخل ہون توں روکنا؟

مشق:

- 1- اک واری فیر، گنتی 20 : 2 وچ کیہ مسئلہ اے؟
- 2- اک واری فیر، کیوں لوکاں نیں ایس حالت دا جواب دتا؟ تھی اوہناں توں کیہ آکھن تے کرن دی امید کردے او؟

درخواستی سوال:

- 1- جدوں تھی او کھلاں وچ ہندے او، تے دو جے کس شے دی امید کر سکدے نیں جو تھی کرو تے آکھو گے؟ تہاڈا کم کرن دا طریقہ کار کیوں داہووے گا؟
- 2- کیہ تھی اوس جواب دے طریقہ کار ناٹھیک او؟ اوہ کیہ جواب ہو سکدے جیہڑا اہجے ویلیاں وچ خدا دے کردار دا عکس ہووے؟

مشق: (جاری)

- 1- موسیٰ تے ہاروں کس پاسے ول مڑے جدوں اوہناں نیں اک واری فیر لوکاں دے حملہ آور ہون دا سامنا کیتا (6 آیت)؟
- 2- خدا دیاں موسیٰ لئی کیہ ہدایتاں سن؟
- 3- خدا نیں کیہ آکھیا کہ رو نما ہووے گا؟
- 4- ایہدی بجائے موسیٰ نیں کیہ کیتا (11 آیت)؟
- 5- کیہ غلط ہو یا؟ موسیٰ نیں اجسیا کیہ کیتا کہ خداوند ناخوش ہو یا (12 آیت)؟
- کیہ اجبار 10 : 3 کوئی بصیرت دیندی اے؟
- 6- اوہناں پانیاں داناں کیہ ی جتھے اوہ سن (13 آیت)؟

تعارف: گنتی 20 : 1 وچ اسپس سکھدے ہاں کہ مریم نیں قادیس وچ وفات پائی تے ہن 22-29 آیتاں وچ اسپس سکھدے ہاں کہ ہارون مر گیا۔ بہر حال، اوہدی موت توں پہلوں، خدا ساری جماعت توں چاہندا سی کہ اوہ جانن کہ کینے ہارون نوں کاہن اعظم دے طور تے کامیاب بنایا۔ موسیٰ، ہارون تے ہارون دا بیٹا العیزر نوں وی خداوند لوں پہاڑ اُتے سدیا گیا سی۔ اوہدا پڑ العیزر ہارون دے کاہنا نہ لباس نوں پوندالے۔ سارے لوک اوس نوں ایہہ کپڑے پائے ہوئے دیکھدے نیں۔ ہر کوئی جاندا سی کہ اوہنوں اک نواں کاہن بننا سی۔ فیر موسیٰ تے العیزر پہاڑ توں ہٹھاں اُترے۔ ہارون مر چکیا سی تے جماعت نیں تیس دیکھاڑے تک ماتم کیتا سی۔

اسائنمنٹ: پڑھو گنتی 21: 4-9

مشق:

- 1- ہن غلط کیہ اے؟ 4 تے 5 آیتاں وچ اوہناں دیاں شکایتاں کیہ نیں؟
- 2- ایس ویلے خدا دی اوہناں لئی کیہ سزا سی؟
- 3- لوک موسیٰ کول اپنے گناہواں دا اقرار کرن لئی آئے۔ اوہنے اوہناں نوں کیہ کرن لئی آکھیا؟
- 4- تے، اک واری فیر، موسیٰ اوہناں لوکاں لئی خدا دے سامنے پیش ہو یا۔ خدا دیاں موسیٰ لئی کیہ ہدایتاں سن؟
- 5- اوس بینا اُتے سب دا کیہ مقصد سی؟
- 6- لہذا، موسیٰ نیں اوہ کجھ ای کیتا جو خدا نیں آکھیا سی تے اوہناں نال کیہ ہو یا جنہاں نوں کٹیا گیا سی؟

ترتیب:

پیدا ائش 3 توں شروع کر دے ہوئے اسپس خدا دے ساری بنی نوع انسانیت لئی نجات دے منصوبے نوں دیکھ چکھے ہاں۔ پہلوں ای پیدا ائش 3 : 15 وچ خدا نیں نجات دہندہ دیون دا وعدہ کیتا جیہڑا پاک خداوند تے گناہ آلود انسانی نسل وچ سلامتی لیاوے گا۔ پُرانے عہد نامے وچ کتھے ساڈے لئی اوس اک دی نشانہ ہی کرنا جاری رہندی اے جیہڑی ساڈی گناہ دی قید توں رہائی تے سلامتی نوں لیاوے گا۔ گنتی 21 وچ کہانی اچی تھاں تے لکائے ہوئے پتل دے سب دی اے جیہڑا موسیٰ نیں بنایا جیہڑا سانوں اک واری فیر اوہدی نشانہ ہی کراندا اے جیہڑا ساڈا رہائی دیون والا اے، یسوع مسیح خدا دا اپنا بیٹا اے۔ سانوں گنتی 21 : 8 وچ نوں عہد نامے دے کراس ریفرنس دتے گئے نیں (کراس ریفرنس اُتے غور کرو تے کالم وچ کراس ریفرنس اُتے نشان لگاؤ)۔ ایہہ حوالہ ہو جتا 3 : 14-15 وچ دتا گیا اے۔ یوحنا 3 ول نوں مڑو تے ایہاں دونوں آیتاں نوں لکھو۔

ایس تعلیم نوں مکمل کرن لئی 16 تے 17 آیتاں نوں پڑھو۔ ایہہ چار آیتاں یسوع دی گل کر دیاں نیں۔ اوہدی موت دا حکم مصلوب ہوون والی موت داسی۔ اوہ فرق اُچھائی نال مردیاں وچوں اُٹھ کھلوتا۔ اوساریاں دے ویکھن لئی سولی اُتے اُٹھ کھلوتا۔ جدوں کئے ہوئے اسرانیلیاں میں حیاتی لئی اوس سپ نوں ویکھیاتے اوہ زندہ رہے، اورنج ای جدوں اسیں حیاتی لئی یسوع اُتے غور کر دے ہاں اسیں وی زندہ رہواں گے۔ پراساڈے لئی حیاتی ساڈے انسانی طرز زندگی وچ رہن نالوں ودھ کے اے۔ حیاتی جیہڑی اوہ سانوں دیندا اے اوہ اوہدے نال ابدی حیاتی اے (یوحنا 3 : 16-17)

دعا:

اے خدایا، تیری محبت ساڈے جگ وچ شامل ہو جیگی اے جدوں تُوں اپنا پتر یسوع ساڈے نجات دہندہ دے طور تے گھلیا۔ موسیٰ تے اسرانیلیاں میں سپ نوں ویکھیاتے اوہناں دیاں حیاتییاں پچیاں رہیاں۔ اسیں سولی اُتے ویکھدے تے اپنے نجات دہندہ نوں ویکھدے ہاں تے اوہ سانوں کھلے دل نال حیاتی دیندا اے، کثرت بھری حیاتی، اپنے نال ہمیشہ دی حیاتی، کہ تیرا روح مینوں ایہہ ویکھن لئی اکھاں دپوے کہ تُوں کون ایں تے تینوں گلے لگاؤن لئی میرا دل کھولے جیہڑا سانوں اپنے نال ہمیشہ لئی ابدی حیاتی دیندا اے۔

سبق چھیواں

سُن، اے اسرائیل

استثناء 1-34۔ بابرکت (دھن)

سبق نمبر 6 دی نظر ثانی

73	نظر ثانی
74	تعارف
	سبق 6 : استثناء 1-34
75	استثناء اُتے غور و فکر
76	ماضی اُتے غور و فکر
77	یاد کرن لئی اسرائیل دا ہلاوہ
79	اسرائیل دی میراث: برکتاں تے لعنتاں
80	قیادت اگاں جاندی اے
83	موسیٰ دی موت
85	میں خداوند ہاں!
87	برکت دتے جاوے لئی ہلاوہ

تعارف

استثناء دی کتاب دی اکثریت موسیٰ دے اسرائیلیاں لئی اوہدے آخری خطاب دے بارے لکھی گئی تخریر اے ایس توں پہلوں کہ قیادت نوں اگاں دتا جاندا تے اوہ مر گیا۔ اوہنے کیہ ونڈیا تے تسی کیوں خیال کردے او کہ اوہنے اوہ شیواں نوں ونڈن دا چناو کیتا جیہڑیاں اوہ کردا اے؟ ایس سبق دے شروع وچ تسی فرق معاملیاں نوں سکھو گے جہناں دا موسیٰ نہیں خطاب کرن لئی انتخاب کیتا/ جدوں تسی اسرائیل لئی موسیٰ دی تقریر نوں سُنو گے تے اوں نوں خیال کرو کہ اوہ کیہ شیواں ہوں گئیاں جہناں نوں تہی اپنے بالاں تے پوتے پوتیاں نال ونڈو گے تے اوہناں نال وی جیہڑے تہاڈے پچھے نیں۔ تہاڈا مال مترو کہ کیہ ہووے گا جدوں تسی موت لئی سب کجھ چھڈن لئی تیار ہندے او اوہناں لئی جیہڑے تہاڈے نال پیار کردے نیں؟

قیادت دے اگاں دیوں نال تے بیابان وچ اکٹھے کئی ورھے گزارنا اک سٹ کھاؤن والا تجربہ ہو سکدا اے۔ اسرائیلی ایس نوں مقرر کیتے گئے راہنمادی بیرونی کرن دی اُمید کردے سن۔ اوہناں مرحلیاں اُتے غور کرو جہناں نوں خدا نہیں ایس ہموار تبدیلی نوں کرن لئی کیتے۔ خدا انواں مقرر کردہ راہنما کون سی؟ اوہدیاں خوبیاں کیہ سن؟ خدا دے اوہدے تے اسرائیل لئی ضامنی لفظ کیہڑے سن؟

خدا تے اسرائیلیاں دے وچ تعلق بالکل اونچ ای رہیا جہاں موسیٰ مزید اوہناں وچ جنمیں سی۔ اوہ اوہناں دا خدا سی تے اوہ اوہدے لوک سن۔ اوہناں نوں مقدس قوم لئی برکت دتی گئی سی، اوہدے خزانے دے مالک ہوون لئی۔ اوہناں دا بلاؤہ اونچ ای سی۔ اسیں وی اوہ سے بلاؤے نوں رکھدے ہاں جیویں خدا دے لوک اوہدے پاک ورتاؤے نوں رکھدے نیں۔ سکھو جو مقدس پطرس نویں غیر قوم مسیحیاں نوں اپنے پہلے خط وچ لکھدا اے۔ اپنے دل نال گل کردے اک نوں عہد دے ایماندار ہندے ہوئے اوہنوں سُنو۔

حصہ 1

تعارف: چھویں سبق وچ اسیں اپنی پڑھائی دا فرق طریقے نال آغاز کراں گے۔ ایہہ پُرانے عہد نامے، تورات دیاں پہلیاں پنج کتاباں نوں ڈھکے گا۔ موسیٰ لوکاں نوں بیابان وچ چالیس ورھیاں تک گھماندے پھر اندے باہر کڈھ لیا۔ اوہ اوس ملک وچ قبضہ جماون لئی تیار سن۔ موسیٰ جاندا سی کہ اوہ جھپتی مر جاوے گا۔ استنادی کتاب مال متزو کہ واگراے جسوں اوہ اسرائیلیاں لئی چھڈ رہیاے۔ ایہھے لوکاں لئی اوہدے اخیریلے الفاظ نیں۔ اپنے سر اُتے، جے تُو موسیٰ اوتے مرن والے او، تے تُو اوہناں نال کیہ وندھنا چاہو گے جدوں تُو ایناں ورھیاں وچ اوہناں دی راہنمائی کیتی ہووے۔

یاد رکھو، اسیں استنادی ایس کتاب وچ ہر اک شے نوں چھو نہیں سکدے۔ بہس کیف، اسیں اہم حصیاں دی نشاندہی کراں گے جیہڑی اوس ملک لئی خدا اپنے لوکاں دی رہائی نوں پورا کرن لی ورت والے (خروج 3 : 8) جیدا اوہدے وعدہ کیتا سی (پیدائش 15 : 18-22)

غور و نحوص:

مواد

حوالے

استثناء 1: 9	تاریخی غور و فکر جدوں خدا نیں لوکاں نوں اک جماعت دی شکل دتی۔
استثناء 12، 28	جے تُو تابعداری کردے او، تُو با برکت ہوو گے، جے تُو نافرمانی کردے تے تُو لعنتی ہووے گے۔
استثناء 31	موسیٰ دی جانشینی لئی نوں قیادت مقرر ہوئی
استثناء 32: 48-52	موسیٰ قبیلیاں نوں برکت دینداے
استثناء 34	موسیٰ دی موت

اساتمنٹ: استثناء 1-9 نوں پڑھو۔ جدوں تسی پڑھدے او، اپنے آپ نوں تفصیل وچ نہ لے جاو۔ سگوں سوال دے جواب دی کوشش کرو: اسرائیلیاں لئی موسیٰ دے اخیر ی واعظ وچ کیہ گل بات ہوئی سی؟

مشق: پہلی شے جیہڑی موسیٰ کردا اے اوہ اوہناں پر معنی واقعات اُتے چاتی پوانا اے جیہڑے اوہناں نال بیابان وچ واقع ہوئے سن۔ کجھ فرق واقعات جہناں نوں موسیٰ یاد کران دا انتخاب کردا اے، جہناں دی اپنی پڑھائی کرچکے ہاں تے دو جیاں میں نہیں کیتا۔ چنگی طراں ایہناں واقعات تے حکماں دا خلاصہ کرو۔

حوالے	واقعات
استثناء 1: 9-18	
استثناء 1: 19-46	
استثناء 2: 1-23	
استثناء 3: 21-29	
استثناء 4: 5-8	
استثناء 7: 9-10 : 11	

ترہیت: ماضی اُتے چائن پواندے ہوئے جیہڑا سانون یاد کرن وچ مدد کردا اے۔ جے سانون یاد نہیں، ظاہری طور تے، اسیں کھل جاندے ہاں تے اپنیاں غلطیاں نوں دہراندے ہاں۔

1- اوہ کیہڑیاں شیواں سن جہناں نوں موسیٰ لوکاں توں چاہندا سی کہ اوہ یاد کر لین جدوں اوہناں میں مصر نوں چھڑیا سی تے ملک اُتے قابض ہوئے سن۔

- الف۔ استثناء 4: 10 _____
- ب۔ استثناء 5: 15 _____
- ج۔ استثناء 7: 18 _____
- د۔ استثناء 8: 2 _____
- ڑ۔ استثناء 9: 7 _____

دو بے ویلیاں وچ لفظ " یاد رکھن " دے ورتن نوں لہجو۔ ایناں نوں اپنی نوٹ بک اُتے لکھو۔ ایہہ فہرست شروع ہندی اے۔

1- کیوں ایس سب کچھ نوں یاد کرنا بوہت اہم ہووے گا؟ کیوں موسیٰ نہیں ایہہ ضروری سمجھیا کہ اوہناں دی تاریخ نوں یاد کیتا جاوے، آخر کار، ایہدے وچ بوہتا اچا کرن والا نہیں سی؟

سانوں یاد رکھن دی لوڑ اے کہ نسل جسنے خدا دی اپنے لوکاں دی رہائی لئی مصر وچوں باہر لیانداتے جسنے بحرِ قلزم نوں پار کیتا سی تے جسنے ایہدا تجربہ کیتا سی اوہ مردہ سی۔ ہالاں نوں کہانیاں دس دی بوڈ سی جیہڑیاں اوہناں دے ماں پیو لوں اوہناں تک اچڑیاں سن۔ موسیٰ نہیں اوہناں کہانیاں نوں ماں بیوناں و منڈیا، اسرائیلیاں دیاں حیاتیاں وچ واقع ہون والے معنی خیز واقعہ نوں جسنوں ہالاں نوں جانن دی لوڑ سی۔ ایہہ اوہناں دی میراث تے مال متروکہ سی۔

چنگیاں، بُریاں، بد شکل کہانیاں نوں دے جاو دی لوڑ سی۔ اوہ شیواں جسنوں موسیٰ نہیں یاد کرن لئی پھنڈیا، اوہنے اوہناں نوں سارے لوکاں سامنے بیان کیتا۔ سارے لوکاں نوں ایہہ جانتا سی۔ ایہتھے کوئی راز، یاں کوئی غلط کم نوں کانا نہیں سی، تے نہ ای الزام تراشیاں تے جھوٹاں نوں ڈھکنا سی۔ تاریخ نوں اونچ ای دسیا جاتا سی جیویں ایہہ رو نما ہوئی سی۔

اسرائیلیاں دیاں کہانیاں نوں تاریخی واقعات توں ودھ کے ہونا سی۔ ایہہ کہانیاں ایس قوم دے چھڑکارے دیاں حامل نہیں۔ ایناں کہانیاں وچ ایہہ پایا گیا اے کہ کیوں خدا نہیں اوہناں نوں پھنڈیا، اوہناں نوں رہائی دتی، تے اوہناں نوں اوہناں دے حیاتی دے تجریاں اعلیٰ ایہتھے لیاند۔ ایناں کہانیاں نہیں دسیا کہ کیوں خدا نہیں اوہناں نوں فیر اپنی حکمرانی تے راج بیٹھھاں لیانداتے کیوں اوہ اوہناں نوں وعدے دی سر زمین وچ لیا یا۔ ایناں کہانیاں نہیں اوہناں نوں دسیا کہ کیوں اوہناں نوں اوہناں دے ویری دشمنان توں بچا یا گیا سی۔ ایناں کہانیاں خدا دی اوہناں لئی محبت تے وفاداری نوں دسیا تے کیوں اوہنے اوہناں دے پیو دادے نال کیتے ہوئے وعدے نوں پورا کیتا۔ ایہہ کہانیاں نہیں خدا دے کفارے دے کم نوں دسیا۔ ایناں کہانیاں نوں یاد کرن دی لوڑ دی، جد کہ لوک بھل گئے تے دو بے دیوتاواں مگر لگ گئے۔

درخواست:

1- اسیں اوہ لوک ہاں جیہڑے فہرست بناو ندے ہاں۔ اسیں " کرن والیاں شیواں دی " فہرست بناو ندے ہاں، اوہناں شیواں تے تھاواں دی فہرست بناو ندے ہاں جتھے اسیں جانتے ویکھنا چاہندے ہاں۔ اسیں ایچ کر دے ہاں تاں جو اسیں بھل نہ جاییے۔ کیہ تھی فہرست بناو دا خیال کیتا اے اوہناں شیواں دی جسنوں نوں تھی چاہندے او کہ دو بے یاد رکھن؟ اوہ کیہڑیاں کہانیاں میں جسنوں تھی چاہندے او کہ تہاڈے توں مگروں آون والے جانن؟

2- کیہ تھی ایہدے وچ چنگی، ماڑی، بد شکل نوں شامل کرن دی جرات کر دے او؟

3- تہاڈے دماغ دا کھلا ہونا تے دیانتداری اوہناں نوں کیہ آکھے گی جیہڑے تہاڈیاں کہانیاں نوں سُنندے میں؟

4- ایہہ کہانیاں خدا دے نال تہاڈے تعلق تے تہاڈے اوہدی عظیم محبت ہارے دو جیاں نال رشتہ رکھن گنیاں؟ تہاڈے اپنے کفارے لئی اوہ دو جیاں نال کیہ گل بات کرن گے؟

بُریاں تے بد شکل شیواں نال مخلص ہندے پوئے اپنی سیوانوں بغیر کسے مقصد دے بُری تے بد شکل ہونوں ای و نڈو۔ بہر کیف، اوہناں شیواں نوں و نڈنا یسوع مسیح وچ خدا دے اوس دے ایس کم لئی گواہی دیون جو خدا تھاڈے لئی کر چکیا اے۔ تُوئی اپنے گمروں آون والیاں توں کیہ چاہندے او کہ اوہ خدا دی محبت تے معافی ہارے جانن؟

دعا: اے خدا یا، توں میرے نال وفادار رہیا۔ توں مینوں گناہ دی غلامی وچوں کڈھ لیانا تے مینوں اپنے چھڑائے ہوئے پُتر دے طور تے آزاد کیتا کیوں جے تُوئی میرے گناہ معاف کر چکیا ایں تے میں اپنے پُتر یسوع مسیح دے وسیلے اپنی محبت والے رشتے وچ لیا جا چکیا ہاں۔ میں معاف کیتا گیا ہاں۔ توں سارے لوکاں توں چاہندا اے کہ اوہ جانن کہ اوہ معاف کتے گئے نیں۔ مینوں کہانی نوں دسن لئی حوصلہ دے جیڑی دو جیاں لئی میرا ثا ہووے کہ اوہ میریاں کہانیاں نوں دسن کہ توں کون ایں۔ توں میرا خداوند خدا تے میں تیرا پُتر ہاں تے تیرے نال ابدی حیاتی دا وارث ہاں۔ ایہدے لئی میں تیرا شکر تے تیری وڈیائی کردا ہاں۔

حصہ 2

ترہیت : پُرانے عہد نامے وچ اسیں سکھدے ہاں کہ خدا اپنے لوکاں نوں قانون نوں ورتن لئی ایہدے نال جڑے رہن دا چناؤ کر دا اے۔ اوہدا حکم ایہہ سی کہ اوہدی شریعت دی تابعداری ہووے۔ اوہ اوہدے لئی بوہت صاف گوسی جو کجھ اوہ چاہندا سی۔ اوہدے لئی ہدایتاں لکھیاں گئیاں سن تاں جو کوئی ایہہ نہ آکھ سکے کہ اوہناں نیں اوس نوں نہیں سمجھیا جیدا اوہنے حکم دتا سی۔ اسرائیل دی تاریخ توں، جہنوں اسیں پہلوں ای ویکھ چکے ہاں، اوہناں نوں تابعداری دے ویلے وچوں لگنا سی تے فیر نافرمانی سے۔ خدا نوں اوہناں نوں سزا دینی سی، اوہناں نوں توہہ کرنی سی تے نیک بنن دا وعدہ کرنا سی۔ فیر، ایس توں پہلوں کہ تُوئی جانندے، اوہناں میں فیر نافرمانی کرنی سی۔ ایہہ سانوں حیران نہیں کردا، اسیں ایس نوں اپنیاں حیاتیاں وچ ویکھدے ہاں۔ جے اسیں محض ہال ای ساں تے اسیں ایس نوں اوہناں دیاں حیاتیاں وچ ویکھ چکے ہاں۔

گناہ اکثر غلط کم کرواندا اے، اوہ شیواں جہناں توں خدا منع کر دا اے، اوہ ساڈے لئی بوہت موہ لین والیاں ہندیاں نیں اوہناں شیواں دی نسبت جہناں دی اوہ حمایت کر دا اے۔ خدا دے شیطان دے وچکائے جنگ جاری ہندی اے۔ شیطان جھوٹ تے دھوکے نوں ورتتا جاری رکھدا اے تاں جو اوہ خدا دے لوکاں نوں بدکاری تے وگاڑدی حالت وچ رکھدے ہوئے گمراہ کر سکے۔ اوہ ساڈیاں روحاں پچھے اے تے اوہ سب کجھ کرے گا، تے اوس طاقت نوں ورتے گا جسے سانوں غلام تے بنایا تے سانوں تباہ کر دا اے۔ دو جے پاسے خدا، ساڈا ہیر واے۔ اوہ ساڈے لئی ساڈی جنگ لڑدا اے۔ اوہ سانوں اپنا قانون ایس لئی دیون دا چناؤ کر دا اے تاں جو اسیں جانے کہ ساڈے لئی چنگا کیہ اے تے اوہ سانوں گناہ دے نتیجیاں توں محفوظ رکھدا اے۔ اوہ سانوں کثرت بھری حیاتی گزارن لئی آزاد کرنا چاہندا اے۔ ایناں دوؤ شمنان دے وچ کتناں فرق اے!

دلچسپ شے ایہہ وے کہ خدا دے لوک اپنے طور تے قانون نوں من دے قابل نہیں سی۔ اسیں غلط فیصلے کردے ہاں۔ اسیں بُرائی دا شکار ہو جان دے ہاں۔ اسیں اوہناں شیواں ول توجہ کر لیندے ہاں جیہڑیاں خدا دے قانون دی بے حرمتی کردیاں نہیں۔ دشمن ساڈے اُتے جنگ نوں جاری رکھدے نہیں۔ اسیں اسرائیلیاں دے نال تے اوہناں دے ریے نال نفرت کرن والے بن سکدے ہاں۔ پر، او سے ویلے، سانوں ایہہ قبول کرن دی لوڑ ہندی اے کہ اسیں وی اوہناں وانگر ہاں۔ اسرائیل داروہیہ ٹھیک نہ ہووون دے باوجود، خدا نہیں اوہناں لئی کم کیتا؟ اوہ اپنے کلام دے نال وفاداری، تے اوہدا کلام کدی بدلدا نہیں۔ ایتھوں تک کہ جدوں اوہناں نہیں غیر معبودا دی عبادت کیتی، اوہنے اوہناں نوں اوہدے دے خدا نوں یاد دلا یا۔ ایتھوں تک کہ جدوں اوہناں نہیں شکایت کیتی تے بڑبڑائے، تدوی اوہناں دا خدا سی۔ جو اوہناں میں کیتا ایہہ اوس نوں بیان نہیں کردا کہ اوہ کون سن۔ ایہہ تابعداری دی مانگ کردا سی کیوں جے اوہ اوہناں دی نافرمانی دے عمل توں واقف سن، اوہنے اوہناں نوں آزاد مرضی دا موقع دتا تے معبودا چناؤ کرن دا موقع دتا۔ اوہدی اوہناں لئی محبت ایہہ مانگ کردی سی کہ اوہ قانون دی پاسداری کرن تے اوس قانون دی کامل تابعداری کرن۔ جے قانون خدا تے فیر اوہدی محبت اوہناں نوں سزا پون دی مانگ کردی سی۔

ایس تعارفی تعلیم توں اسیں ایہہ سکھنا شروع کردے ہاں جو خدا میں تابعداری تے نافرمانی، برکتاں تے لعنتاں دے ہارے موسیٰ دے راہیں لوکاں نوں سکھایا۔

اسائنمنٹ: پڑھو استثناء 11 : 26-29

مشق:

- 1- آیت 26 وچ اسرائیلیاں لئی کیہ انتخاب سن؟
- 2- "_____ تُوں _____" 27 آیت وچ برکت اے۔
- 3- "_____ تُوں _____" 28 آیت وچ لعنت اے۔
- 4- ایہہ بوہت مترو کھالی دیندا اے۔ پہلی نظر وچ، تُوں کد انتخاب کرو گے؟
- 5- اسرائیل دی پوری تاریخ وچ ایہہ ایچ رکھالی دیندا اے جیویں خداوند دوجے معبوداں دی پیروی کرن دی ایس شے نوں تیار کر رہیا اے۔ کیوں اوہ ایس نوں دہراند اے؟ اوہناں میں کیہ حاصل نہیں کیتا سی؟
- 6- ایچ آکھیا گیا کہ اوہ شیواں جیہڑیاں سانوں دیا گیاں اوہ سانوں نہیں کرناں، ایہہ اوہ شیواں میں جنناں نوں اسیں کرن دی ہمت رکھدے ہاں۔ اسرائیل دی ہمت کیہ سی؟
- 7- خدا کیہ جاندا سی کہ اوہنے اسرائیل نوں کرن دا موقع دتا؟
- 8- آیت 29 وچ ایہدے اُتے غور کرنا دلچسپ اے کہ خدا لوکاں دے سامنے ظاہر ہووون نوں سی تاں جو اوہ وعدہ دی دھرتی وچ رہن، اوہناں نوں برکت تے لعنت یاد رہوے جسوں خدا نہیں اوہناں دے سامنے رکھیا سی۔ دو پہاڑ ملک دے مغربی پاسے ول سن۔ اک پہاڑ _____ اتے دو جا _____
- کسے اک نوں دعویٰ کرنا سی _____ تے دو جے نوں _____۔ ایناں پہاڑاں نوں لوکاں لئی ظاہری یادگاری دے طور تے ہونا سی۔

مشق:

1- سانوں ہر اک برکت تے لعنت اُتے توجہ نہیں کرنا جنہاں دا ذکر ایس باب وچ کیتا گیا اے۔ بہر کیف، جیویں تسی خدا دیاں برکتاں دی پڑھائی کر دے او، جنہاں دا خدا نہیں 1-14 آیتاں وچ وعدہ کیتا اے، کیہ تسی کسے شے لئی سوچ سکدے او جنہاں او س نہیں چھڈ دتا؟

2- ایہدے اُتے غور کرنا بوہت دلچسپ اے کہ نافرمانی لئی لعنتاں کنیاں لسیاں سن۔ ایناں ساریاں شیواں نوں اوہناں اُتے اوہناں دی نافرمانی دے سبب آویناں سن۔ جے ایہہ انتخاب سی، تے کیہ تا بعداری نال رہنا مترا انتخاب وکھالی نہیں دیندا؟

غور و فکر: ایس تھاں تے موسیٰ ہارے سوچنا لئی ویلا کنڈھو۔ اوہ اپنے دل نوں لوکاں اُتے اندیل رہیا اے۔ کوئی مدد نہیں کر سکدا پر جیران ہو سکدا اے جے اوہ سُن رہے نہیں، یاں کیہ اوہ تنگ ہو رہے نہیں تے اوہناں دے ذہن دو جے معاملیاں وچ گواچے ہوئے نہیں۔ موسیٰ ایناں لوکاں دے کردار نوں جاندا سی۔ خدا نہیں اوہناں نوں سخت گردن تے باغی آکھیا۔ موسیٰ اوہناں دے نال خدا دے کلام نوں رکھ سکدا سی۔

1- کیہ ایہتھے تہاڈی حیاتی وچ اجیساں حالتاں نہیں جنہاں وچ تسی پاوندے کہ تسی اپنے دل نوں کسے اک اُتے ایس خواہش نوں رکھدے ہوئے نڈیلدے او کہ اوہ اوہو کجھ کرن جنہاں نوں تسی جانندے او جنہاں نوں اوہ کرن دے عادی نہیں؟

کئی واری، ایہتھے کجھ وی نہیں ہندا جنہاں کوئی کر سکدا ہووے۔ خدا نہیں عدن دے باغ وچ آدم تے حوانوں آزاد مرضی دتی۔ اوہناں نوں خدا دی تابعداری یاں نافرمانی کرن دا انتخاب دتا گیا سی۔ اوہناں نہیں نافرمانی دا چناؤ کیتا۔ کیوں جے گناہ ساڈے دلاں وچ وڑچکيا اے تے اسیں تابعداری کرن لئی آزاد مرضی نوں کھو چکھے ہاں جیہڑی کسے وی شے لئی ہو سکدی اے۔ اسرائیلیاں وانگر، فیر، اسیں نافرمانی دا انتخاب کر دے ہاں۔ صرف خدا دے فضل دے وسیلے تے اوہدی قدرت راہیں جیہڑی اوہنے یسوع وچ سانوں دتی جیدی تابعداری کامل سی، ک یہ اسیں اپنے سارے دل، جان تے عقل نال خدا دے محبت کرن دے قابل ہاں۔ جدوں اسیں اوہدی تابعداری تے محبت لئی ناکام ہو جانندے ہاں تے اوہ سانوں معاف کر دے تے اپنے نال ساڈے تعلق دی تجدید کر دے۔ اک واری فیر، سانوں اوہدے فضل دے وسیلے قوت دتی جانندی اے کہ اوہدے نال محبت کریے تے اوہدی تابعداری کریے۔

2- کیہ تسی فرمانبرداری لئی خدا دی خواہش دے نال پہچان کر سکدے اوتے ہن ہر ویلے ایہہ جانندے ہوئے کہ ساڈے وچوں ہر اک نوں تابعداری کرن یاں نہ کرن لئی آزاد مرضی دتی جا چکی اے؟

خدا اسرائیل نوں واپس لین لئی تیار کھلوتا سی ایس دے باوجود جید اوہناں نہیں چناؤ کیتا سی۔ اوہنے اوہناں نال اوہناں دی سزا نوں پو گیا، جیہڑی کہ اوہناں دے گناہ دا نتیجہ سی۔ اوہ اوہناں نال وفادار رہیا اوہناں دی اوہناں دے نال بے وفائی توں ہٹ کے۔ ایہہ کیوں تہاڈے تعلق وچ کردار ادار کر دے؟

دعا: اے قادرِ مطلق، رحمِ کرن والے خدا،

حصہ 3

اسائنمنٹ: پڑھو استثناء 31: 8-1

مشق: لائٹھی دی قیادت دے گزر جاوَن داویلا آچکھیا اے۔

1- موسیٰ دی عمر کنی سی؟ _____ اوہنے اپنی حیاتی دے چالیس ورھے اپنے گھر وچ گزارے۔
دو جے چالیس ورھے اوہ ملک وچ رہیا۔ _____ اک گڈریے دے طور تے۔
تے تیتس ورھے اوہنے راہنمائی کرن وچ گزارے۔

2- اک ای قیادت دی حالت وچ چالیس ورھے رہنا بوہت لمبا ویلا اے۔ ایناں سارے ورھیاں لئی لوکاں دا اک ای راہنما سی۔ اوہ اوہناں لئی خدا دی دید دے قابل نمائندگی سی۔ اوہنے اجھے رہائی دلاوَن والے دے طور تے سیوا کیتی جیویں خدا نہیں فرعون اُتے اپنی عدالت کیتی۔ اوہنے اک اجسیا فیصلہ کرن والے دے طور تے سیوا کیتی جیہڑا جھگڑیاں تے نا اتفاقیاں دے فیصلے کراندا اے۔
اوہنے ذمہ داری دا بھار چکھیا تے اپنے تے ہارون دے خلاف لوکاں دی تنقید نوں پو گیا۔ اوہنے اک ثالث دے طور تے سیوا کیتی تے جدوں خدا لوکاں نوں تباہ کرنا چاہندا سی تے اوہنے اوہناں دے لئی خدا توں عذر کیتا، اک نواں راہنما، کیوں ایس نوں اک وڈھی ڈیل ہوناسی؟

3- موسیٰ ایس جوہر وچ آکھدا اے پئی، " میں بڑھاتے تھک گیا ہاں۔ میں ہور تہاڈی راہنمائی نہیں کر سکدا " دوجی وجہ کیہ سی جیہڑی اوہنے نوں قیادت لئی دتی سی (2 آیت)؟

4- موسیٰ نوں وعدہ دے دھرتی وچ داخل ہووَن لئی یردن دے دریائوں پار نہیں کرنا سی پر اوہ 3 آیت وچ کیہ آکھدا اے؟

5- موسیٰ نہیں اوہناں نوں آکھیا پئی خدا اجسیا شیواں کرے گا جسوں اوہ کرن دے قابل نہیں سی، جیویں کہ کیہ (آیتاں 3-4)

موسیٰ نہیں اوہناں نوں دسیا کہ اوہناں مال ایس نوں پار نہیں کرے گا بلکہ خداوند خدا کرے گا۔ اوہ چاہندا سی کہ اوہ جانن کہ خدا اوہناں نوں اتھے لیا چکھیا تے، بھانویں اوہ (موسیٰ) اوہناں دے مال نہیں سی، اوہ اک سی جیہڑا اوہناں نوں اتھے تیکر لیا سی۔

6- کئے یسوع نوں اوہناں لئی نوں راہنما دے طور تے دتا (3 بی، 7 اے آیت)؟

7- آیت 6 لوکاں لئی موسیٰ دا کلام اے:

الف۔ بنو۔

ب۔ نہ کرناں۔

ج۔ خداوند۔

د۔ اوہ کدی نہیں۔

فیر 7 بی آیت وچ موسیٰ یشوع نون کیہ آکھدا اے:

- الف۔ بنو۔
ب۔ تئی اوہناں نون رکھو۔
ج۔ خداوند۔
د۔ اوہ کدی نہیں۔
ژ۔ نہ کرو۔

23 آیت وچ خداوند یشوع نون حکم دیندا اے:

- الف۔ بنو۔
ب۔ تیرے لئی۔
ج۔ تے میں۔

8۔ قیادت دا دل بدل ہو چکیا سی۔ یشوع اک سی جسون اوہناں نون وعدے دی دھرتی وچ لیانا سی۔ بھانویں لوک فرق سن، خدا نون نہیں بدلنا سی۔ اوہنوں یشوع نال وفاداری رہنا سی جیویں کہ اوہ موسیٰ نال سی۔ اوہنوں نہیں ڈرنا سی۔

یاد کرن لئی:

موسیٰ نون لوکاں لئی بڑے زور آور آکھر آکھے۔ ایہہ اوہ آکھر نہیں جیہڑے سانوں اوہ کرن دی طاقت دیندے نیں جو سانوں کرن لئی سدیا گیا اے۔ ایہہ یاد رکھن والے الفاظ نیں۔ انڈکس کارڈ اُتے استثناء 3 : 1 : 6 نون لکھو تے لفظاں نون یاد رکھو۔ اوہناں موقعیاں نون لیسو جیہڑے وچ بندے دی ایناں لفظاں نال قیادت وچ حوصلہ افزائی کیتی جاندی اے۔ " مضبوط تے جرات مند بنو، نہ ڈرو۔ " اوہناں نون یاد کرو پئی " خداوند تہاڈا خدا تہاڈے نال اے۔ " تے اوہناں لئی اوہدے وعدے نون لوو۔ اوہ تہانوں کدی نہیں چھڈے گا نہ تہاڈے تون دستبردار ہووے گا۔

درخواست:

1۔ تئی نویں قیادت بارے کیویں دا محسوس کردے او؟ کیہ ایہہ قبول کرنا کھاسے؟ کیوں؟ کیوں نہیں؟

موسیٰ نون ایہہ تبادلہ سارے لوکاں دے سامنے کیتا۔ اوہنے لوکاں نون برکت دتی جدوں اوہ نویں دھرتی اُتے قابض ہوون والے سن تے فیر اوہنے یشوع نون برکت دتی اوہ اک دے طور تے جسون اوہناں دے سامنے اک راہنما دے طور تے آگاں جانا سی۔

2۔ دونوں یشوع تے لوکاں نون دسیا گیا سی کہ خدا اوہناں دے ہتھوں وچ اوہناں بادشاہواں نون کرد پوے گا جہناں نیں ایس ملک اُتے قبضہ جمایا ہو یا اے۔ اسرائیلیاں دی بادشاہواں حسبون تے اوگ (بن) نون شکست دیون دیاں کہانیاں، استثناء 2 تے 3 وچ لکھیاں گئیاں نیں۔ ایس ایناں کہانیاں نون نہیں پڑھیا پر تہاڈے لئی ایس نون سمجھنا بوہت ضروری اے کہ خدا نیں سیان (حسبون) دے بادشاہ دا دل سخت کردتا تے اسرائیلیاں نون بسن وچ لے آیا جتھے اوہناں نیں کسے زندہ شے نون نہ چھڈیا۔

3۔ اگے اوکھے ویلے سن۔ اوہ ویلے اوہناں دی طاقت تے جرات نون منگدے سن۔ ایہہ ویلا سی جدوں لوکاں تے راہنماواں نون ہم آہنگی، خداوند دی سمت ول اکٹھے کم کرنے لئی سدیا گیا سی۔ تہاڈے کوں کیہڑے موقع نیں جہناں وچ تئی سلامتی تے ہم آہنگی، روح دا اکٹھ، گروہ تے اوہناں دے راہنما دے وچکائے تعاون نون لیاون تے ودھاون لئی اپنا اثر ورتدے اوہ جدوں اوہ اکٹھے ہو کے اک بھلائی لئی کم کردے نیں؟

دعا:

اے خدایا، توں نویں راہنمادے نال لوکاں نوں برکت دتی اے۔ استثناء 31 : 23 وچ توں یسوع نوں مضبوط تے جرات مند ہون دا حکم دتا اے۔ توں اوہنوں وعدہ کیتا اے کہ اوہ لوکاں نوں اوس ملک وچ لیاوے گا جیدا توں اوہناں نال وعدہ کیتا سی۔ تے، توں وعدہ کیتا سی کہ تیری حضوری اوہناں دے وچ ہون گے۔ ایس دیہاڑے، اے خداوند، جدوں میں اپنے کم اُتے جاندا ہاں، میں کم نوں کرن لئی جرات تے حوصلے دی درخواست کردا ہاں ایہہ جانندے ہونے کہ جیویں میں کردا ہاں میرے کول تیری حضوری دا وعدہ اے۔ سلامتی لئی شکریہ، میں ایہہ جان چکیا ہاں کہ توں کدی مینوں نہیں چھڈیں گا نہ میرے توں دست بردار ہوویں گا۔

حصہ 4

اسائنمنٹ: پڑھو استثناء 32 : 48-52

مشق: ایہہ ویلا اے۔

- 1- آیت 49 وچ خدا نین موسیٰ نوں کتھے جاو لئی آکھیا؟
  - 2- اوہنوں اوتھے کیہ کرنا سی؟
  - 3- خدا موسیٰ نوں ہور کیہ آکھدا اے کہ اوتھے واقع ہووے گا۔
  - 4- اک واری فیر، خدا موسیٰ نوں آکھدا اے کہ کیویں اوہنوں تے ہارون نوں وعدے دی دھرتی وچ داخل ہون توں پہلوں مرنا سی (آیت 51)
- الف۔
- ب۔
- 5- ایسے لئی،

اسائنمنٹ: پڑھو استثناء 34۔

مشق: نقشے تہاڑے لئی مددگار ہون گے تے 1-3 آیت لئی ٹھیک سمت نوں لین گے۔

1- نبوہدے پہاڑ نوں لہجو۔ بحر مردار دے شمال ول تسی یریحو نوں پاو گے۔ ایسدے مشرق ول نبوہدے پہاڑ اے۔ ایتھوں خدا نین موسیٰ نوں کیہ وکھایا۔ (1 آیت)؟

2- ایناں تھواو نوں نقشے اُتے ویکھو جیہڑے بارہ قبلیاں وچ ونڈنوں وکھاندے نیں۔

الف۔ جلعاد توں دان۔ جلعاد یردن دے دریادے مشرق ول اے تے جنوب مشرق وچ گلیل دا سمندر اے۔ دان دا علاقہ حرمان دے پہاڑ دے لاگے شمال ول اے۔

ب۔ نفتالی دا سارا علاقہ۔ ایہہ اوہ علاقہ اے جیہڑا نفتالی دے قبیلے نوں دتا گیا سی تے ایہہ یردن دے دریادے مغربی حصے ول شمال ول پھیلایا ہو یا اے۔

ج۔ افرائیم نے منسی داسارا ملک۔ ایہہ افرائیم نے منسی یوسف دے دو پترن۔ ایناں قدیلیاں میں بردن دے دریا تے وڈھے سمندر پیچھے تک داسارا علاقہ حاصل کیتا۔
د۔ یہودیہ داسارا علاقہ۔ یہودیہ داسارا ملک بوہت وڈھا اے جیدے وچ بحر اکابل اے جیہڑا اوہنے شعمون دے قبیلے نون دتا۔ نیگیوی ایہتھے ای اے۔
ح۔ یریکو تون ضغر۔ یریکو نون اسیں دیکھیا کہ ایہہ ضغر تون شکال ول بوہتا ورتنیں اے تے ضغر سمندر دی جنونی وادی ول پھیلیا ہوئی اے۔

3۔ کرشاتی طور تے خدا نون موسیٰ نون او س ملک نون دیکھن دے قابل بنایا جیدا اوہنے ابراہام، اسحاق، تے یعقوب نال وعدہ کیتا سی۔ خدا موسیٰ نون آکھدا اے، "

الف۔ موسیٰ لئی اپنے وعدے نون پورا کر دے ہوئے، موسیٰ ایہتھے مر جاند اے۔ خداوند او س نون موآب وچ دفن کر دالے۔ ایہہ کئی اہم تفصیل اے جسوں 6 آیت وچ شامل کیتا گیا اے؟

ب۔ جدوں موسیٰ مر یا اسیں او بدے تون کیہ سکھدے ہاں؟

ج۔ اسرائیلی موآب وچ کتناں چر رہے؟ کیوں؟

غور و فکر: کوئی مدد نہیں کر سکدا پر سوچ سکدا اے کہ ایہہ اسرائیل لئی افسوس داویلا سی۔ کوئی بندہ ایہہ سوچے گا کہ ایہہ موسیٰ دی حیاتی اُتے چائن پاون داویلا سی تے اوہناں وعدیاں نون یاد کرن داویلا سی جدوں خدا نون او بدے وسیلے نال ایہج کیتا سی۔ طالب علم دے طور تے سانون اک تون بعد اک تجربے ہارے پڑھن دی لوڑ اے۔ موسیٰ دی حیاتی اُتے چائن پاون لئی ویلا کنڈھو۔
1۔ او س بڈی نون یاد کرو جسوں خدا نون او س نون شکل دیون تے بدلن لئی ورتیا۔

2۔ او س ماحول نون یاد کرو جیدے وچ اوہ رہندا سی، عبرانی دے گھر تون لیکر فرعون دے گھر تک ہر شے نون، مدینیاں دے خیمیاں تون لے کے اسرائیلیاں دے خیمیاں تک۔

3۔ او س عصا ہارے سوچو جسوں خدا نون مصر اُتے عدالتی و ہاواں لیاون لئی ورتیا سی تے اسرائیل دے گھرانے اُتے رحم دے ہتھیار دے طور تے، بحر قلزم نون حصے کرن لئی، چٹان وچوں پانی کڈن لئی، تے دو جے کرشاتی نشانان نون وکھاون لئی ورتیا سی۔

4۔ او س وڈھے نقطے نون یاد کرو جدوں خدا نون اوہناں نون من تے بئیرے دتے سن تے اوکا نقطہ جدوں اوہناں نون نافرمانی کیتی تے معبوداں ول پرت گئے۔

5۔ او س وڈھے نقطے نون یاد کرو جدوں خدا نون اپنے ہتھ دی انگلی نال پتھر دیاں دو تختیاں اُتے قانون نون لکھیا تے اوہناں نون موسیٰ نون دتاتے اوہ کا نقطہ جدوں اوہناں دی بہت ہرستی تے برائی نون وکھیا تے اوہناں نون توڑ دتا۔

6۔ او س منظر نون یاد کرو جیدے وچ خدا دے جلال دے طور تے خدا نون خیمہ اجتماع نون بھر دتا سی۔

بغیر کسے شک تون، دو جیاں شیواں جیہڑیاں تہاڈے ذہن وچ آوندیاں نیں۔ اوہ کیہڑا خاص واقعے جیہڑا تہاڈے لئی خاص معنی رکھدا اے؟ اپنے خیالاں نون ونڈو:

مشق:

1- تے ہن، ماتم دے دیہاڑے ختم ہندے نیں۔ ایہہ اسرائیلیاں لئی ویلا اے کہ اوہ ہن اگاں ودھن تے اپنے ملک اُتے قابض ہوون۔ 9 آیت وچ ایہہ یسوع دے بارے کیہ آکھدی اے؟

2- لوکاں میں یسوع نوں کیوں جواب دتا؟

3- موسیٰ دے بارے آخری رائے کیہ سن جہناں نوں اسیں 10-12 آیت وچ پڑھدے ہاں؟

الف۔

ب۔

ج۔

د۔

دعا: ایہہ ناصر صرف موسیٰ لئی خدا دا شکر ادا کرن دا ویلا اے، بلکہ اوس تحفے داوی اے جو خدا نیں اسرائیل نوں دتا، اوس برکت داوی جیہڑی ایس بندے دے ویلے اوہ اپنیاں جیتیاں وچ رکھدے سن۔ اپنی حیاتی وچ پُر معنی راہنماواں لئی اوہدے وڈیاں تے شکر ادا کرن لئی ویلا کڈھو تے اوہناں جرات مندے بہادر لوکاں لئی جیہڑے اپنیاں جیتیاں نوں دویاں لئی گزارن دے خواہشمند ہندے نیں۔ اے خداوند خدا،

حصہ 5

تعارف: کڑی مڑی واقع ہوون والے فقریاں وچوں اک جیہڑا پورے خروج، احبار، تے ہن استثناء وچ پایا جاندا اے اوہ ایہہ وے کہ " میں خداوند تیرا خدا ہاں۔ " دہرائے جاوون دا مطلب معنی خیز ہونا اے۔ دلچسپ مشق لئی، اک باب، احبار 19 نوں لو، تے اینوں پوری طراں پڑھو تے جدوں تسی پڑھو تے ہر ویلے لفظاں " میں خداوند ہاں " یاں " میں خداوند تیرا خدا ہاں " ہیشٹھاں لائن لگو جیرے کہ لکھے گئے نیں۔

ایس لئی ہن، سانوں سوال چھن دی لوڑ اے: کیوں خدا ہن لفظاں نوں دہراںدا رہیا؟ ایناں لفظاں بارے معنی خیز کیہ اے؟ استثناء وچ اسیں یاد کرن تے بھلن دے خطرے دی اوڑا تے گل بات کیتی۔ اسیں سارے بھل جاوون ول راغب ہندے ہاں۔ بہر کیف، جے اسرائیل بھلا اے پئی، " میں خداوند تیرا خدا ہاں " تے ایہدا مطلب اے کہ ایس قوم دی ہار تے تباہی ہونی سی۔ اوہناں دی نجات ایناں لفظاں دی سچائی وچ قائم سی۔

ساڈے سبق دے ایس حصے وچ اسیں ایس بیان دے اثر نوں ناصر اسرائیل دیاں حیاتیاں اُتے ہوون نوں خیال کراں گے بلکہ ساڈیاں حیاتیاں اُتے وی ایہدے اثر نوں خیال کراں گے جدوں اسیں اوس نوں اٹیج آکھدے ہوئے سُندے ہاں کہ " میں خداوند تیرا خدا ہاں۔"

مشق: کدوں اسیں ایساں لفظاں نوں سُنا شروع کیتا۔ آوغور کر دے ہاں۔

1- خروج 3 : 14-15 وچ خدا موسیٰ نال بلدی ہوئی جھاڑی وچوں گل ہات کر رہیاے۔ موسیٰ اوس نوں اوہناں پچھداے تاں جو اوہ اسرائیلیاں نوں دس دے کہ اوہنوں کئے گھلیاے۔ خدا جواب کیسے سی؟

2- موسیٰ دافرعون دے سامنے پہلا سامنا کرن توں بعد، خدا خروج 6 وچ موسیٰ نوں ضمانت دینداے۔ اوہ 2، 6 تے 8 آیتاں وچ کیسے آکھداے؟

3- خروج 7 : 5-17 وچ اوہ کیوں جاننداے کہ اوہ خداوند سی؟

4- اسرائیل نوں کیوں جانناے کہ اوہ خداوند سی؟ (خروج 8 : 22)؟

5- تے کیوں خدا چاہنداے کہ اوہ جانن کہ اوہ خداوند سی تے اوہناں نوں کیوں جانناے (خروج 10 : 1-2)؟

6- اوہ کون سی تے اوہ کدے اُتے کس عدالت نوں لیاہیسی (خروج 12 : 12)؟

7- خروج 14 : 4، 18 وچ خدا کونوں یاد دلانا چاہنداے؟

8- خروج 16 : 12 وچ خدا کونوں یاد دلاون دی لوڑ سی؟

یاد کرن لئی ایس نوں دہراو! ایس ترتیب نوں نہ بھلن لئی ایس نوں یاد کرو! یاد دلاو تے یاد رکھو!

ترتیب:

احبار 11 : 44 وچ سا نوں دسیا گیاے کہ خدا پاک اے۔ ایہہ ای اے جو اوہ اپنے بارے آکھداے۔ ایہہ کناں دلچپ اے کہ اوہ سا نوں پاک بناون لئی بلا ونداے۔ 44 تے 45 آیتاں نوں پڑھو۔ خدا اپنے لوکاں نوں فرق ہوون لئی بلا رہیاے۔ اوہنے اوہناں نوں اپنے آپ نوں پکاتے پاک بناون دا حکم دتا۔ اوہ اوہناں نوں اپنے اُتے غور کرن دی ہدایت کر رہیاے سی کہ اوہ اپنے آپ نوں ہراک توں وکھر کھن۔ اوہناں نوں اپنے بارے نوں طریقے نال سوچن لئی بلا رہیاے۔ اوہ اوہناں نوں اپنے وانگر بنن لئی بلا رہیاے۔ اوہ اوہناں نوں سوچ دے نوں معیار لئی کھلارنا چاہندا اے، کہ اوہ اپنے آپ نوں پوری طراں نوں انداز وچ ویکھن۔ آخر کار، اوہ اوہناں دا خدا اے!

ایہد اکیہ مطلب اے؟ ایہد ا مطلب اے کہ اوہنوں نوں اوہ کجھ نہیں کرنا سی جو ہر اک میں کیتا سی۔ مثال دے طور تے، احبار 18 : 21 وچ اسیں جانندے ہاں کہ خدا نوں نہ منن والیاں نہیں اپنے ہالاں نوں اپنے دیوتا مولک لئی قربانی دیون لئی دے دتا۔ خدا میں اوہناں نوں فرق طراں بلایا تے آکھیا اوہدے لئی ایشی دی قربانی پاکسے دو جے دیوتا لئی مشرک قربانی تہاڈے خدا دے ناں نوں گندہ کرے گی۔ تے میں خداوند ہاں۔ 30 آیت کجھ ایشی آکھدی اے جدوں خدا آکھدا اے، میرے قانوناں نوں من۔ مشرکاں دیاں قابل نفرت رسماں نوں دی پیروی نہ رو۔ اپنے آپ نوں گندہ نہ کرو۔ میں تہانوں فرق طراں بلارہیا ہاں! میں تہاڈا خداوند خدا ہاں!

ایہہ سارے قانون جیہڑے پُر اے عہد نامے دیاں کتاباں وچ دتے گئے جہناں دی اسیں پڑھائی کر رہے ہاں ایہہ اوہ قانون نہیں جیہڑے لوکاں نوں اوہناں دے نفرت والے گندے عمل کرن توں محفوظ رکھدے نہیں کیوں جے اوہ پاک اے تے اوہ اپنے لوکاں نوں اپنی پیروی کرن لئی بلارہیا اے تے اوہناں نوں تا بعد ارسے اک مقدس قوم بناون لئی (خروج 19 : 5-6)

غور و فکر : لہذا، کیوں کوئی اک ایس نوں ہضم کر دالے؟ کیوں کوئی ایہد اخیال کرنا شروع کر دالے کہ جیویں ہر کوئی ایس نوں کر دالے جیویں خدا کر دالے یا اوہ کرنا چاہندا اے کہ اوہ ایس طراں بنن۔ اسرائیلیاں میں 400 ورھے مصریاں دے ہیٹھاں گزارے تے اوہناں دے معبوداں دی عبادت کیتی۔ تے ایہتوں تک کہ بیابان وچ اوہناں میں اپنے معبود بناون دی کوشش کیتی جیویں اسیں خروج 32 وچ سونے دے پجھڑے دے نال دیکھیا اے۔ بن اوہ تقریباً وعدہ دی دھرتی وچ داخل ہون والے سن تے توہاں جیہڑیاں ایس ملک اُتے قابض سن اوہ بت پرست سن۔ اوہ اسرائیلیاں دے خدا نوں نہیں جانندیاں سن۔

1- اوہ کیہڑیاں شیواں سن جہناں نوں خدا کرچکیا سی ایہہ دکھان لئی کہ اوہ خدا، میں ہاں، بیہواہ سی؟ پئی صرف اوہ ای اوہناں دی عبادت دے لائق سی؟

2- اوہ کیہڑیاں شیواں سن جیہڑیاں اوس میں آکھیاں، اوہ اوہناں طریقیاں نالوں دکھ سن جیہڑیاں دوجی توہاں دے معبوداں توں دکھ سن؟

کیہ اوہناں نوں ایہہ ایمان رکھنا سی پئی اوہ اوہناں واحد اسی کیوں جے اوہنے ایشی آکھیا سی؟ اسیں جانندے ہاں کہ ایہہ سچ نہیں اے کیوں جے اوہنے ایشی نہیں آکھیا بلکہ اوہنے اوہناں دی خاطر خدا دے طور تے عمل کیتا جہنے اوہناں نال محبت رکھی تے اوہناں دی حفاظت کیتی۔ توہاں دے معبود ڈراونے سن تے اوہ لوکاں نوں ڈروچ حیاتی گزارن داسبب سن۔ لوکاں نوں ہمیشہ اوہناں ناراض دیوتاواں نوں خوش کرن دی کوشش کرنی سی۔ دیوتا قربانی، تے کئی واری انسانی قربانی تے ایہتوں تک کہ ہالاں دی قربانی دی مانگ کر دے سن۔ کیوں اسرائیل واحد فرق سی۔ اوہناں طریقیاں اُتے غور کرو۔

1- اوہنے کیہ مانگ کیتی (خروج 20)؟

2- اوہنوں کیوں بیان کیتا گیا (خروج 34 : 6-7)؟

3- اوہ کیہ چاہندا اے (احبار 19 : 5-6)؟

خدا اپنے آپ نون اوہناں لوکاں نال جوڑدالے اوس وعدے دے عہد نال جسوں اوس میں پیدا کش 17 : 7 وچ ابراہام دے نال، بنھیا سی۔ اوہ صدیاں توں ایس وعدے نون قائم رکھدالے۔ اوہدے لئی اوہناں دی محبت لئی کسے اُتے انحصار نہیں اے، صرف اوہناں دا خدا ہون دے اوس کیتی گئی محبت لئی کیوں جے اوہ اوہدے لوک نہیں۔

درخواست:

1- کئی تہی سُن سکدے او کہ خدا تہانوں بلا رہیا اے جدوں اوہ تہانوں لوکاں توں اُچا کرن لئی لہجدا اے، اوہ اپنے نال اوس تعلق وچ جسوں اوہ قائم کردالے، اوہ تہاڈے دل نون کتھے کھچ رہیا اے؟

2- کئی کئی سمجھدے او کہ اوہ اپنے نال نون حیاتی، نون قوت دے نال حیاتی، نون مقصد نال حیاتی جیدی قدر ہووے، مطلب رکھن والی حیاتی نون دکھانا چاہندا اے۔ اوہ کیوں تہانوں اپنا بناو ندا اے؟

3- اوہناں لوکاں نون بیان کرو جہناں دا وہ خداوند خدا اے! 1 پطرس اُتے غور کرو۔ مقدس پطرس اوہناں لوکاں نون بیان کردالے جہناں دا خداوند اے۔ تہانوں ایس ساری کتاب نون پڑھن لئی حوصلہ افزائی کیتی جاندی اے۔ ایتھے کجھ مثالاں نہیں:

الف- 1 پطرس 1 : 14

ب- 1 پطرس 1 : 22

ج- 1 پطرس 2 : 1-3

د- 1 پطرس 2 : 9

ر- 1 پطرس 2 : 11-12

ح- 1 پطرس 3 : 8-9

چ- 1 پطرس 5 : 6-7

4- تہاڈے لئی ایہہ نون حیاتی کیوں دی لگدی اے؟ یاد رکھو، ایہہ ایس لئی اے کیوں جے اوہ تہاڈا خداوند کدا بننا چاہندا اے۔

ترہیت : خدا اسرائیل نون مصر وچوں باہر کڈھ لیا۔ اوہنے اوہناں نون رہائی دلائی تے اوس قیدی تے اسیر قوم نون آزاد کرایا۔ ہن اوہناں نون اوہناں قوموں وچوں باہر نکلتا سی جیہڑیاں اوس ملک اُتے قابض سن جیہڑا کہ اوہناں دا اپنا سی (اشتناء 7 : 1) خدا نون اوہنوں اسرائیل دے ہتھ دینا سی تے جدوں اوہناں نون ہارنا سی، اسرائیل نون اوہناں نون تباہ کرنا سی۔ اوہناں نون اوہناں دی یاد توں مٹا دینا سی۔ کجھ وی باقی نہیں رہنا سی۔ اوہناں دے سارے بنائے تے پوتر پتھر ان نون ٹنٹا تے ٹوٹے ٹوٹے ہونا سی۔ میں اوہناں دا خدا ہاں تے اوہدے حضور کوئی دو جا موجود نہیں سی۔ اوہ طاقت جسوں خدا نہیں اپنے لوکاں نون آزاد کروان لئی ورتیا اوہنوں اوہناں قوموں نون باہر کڈھن لئی ورتنا سی تاں جو اسرائیل اپنی میراث نون حاصل کرے۔

یاد دہانی لئی : موآب وچ خداوند دی عزت اوس ملک نوں پادیاں حاصل کرن لئی بالکل اونچ ای سی پئی جیویں اوہ ساڈے گھراں وچ رہندا اے تے ساڈے ایس جگ وچ رہندا اے۔ اوہ ای اک اے جسے اسرائیلیاں نوں مقصد تے قدر دتی۔ اوہ ای اک اے جیہڑا میرے تے تہاڈے نال ایشی کر دالے۔ استثناء 7 : 6 دے لفظاں نوں لکھو:

انڈکس کارڈ اُتے بھی ایس آیت نوں لکھو تے اوہناں لفظاں نوں چھیتی نال لکھو تے ایہدے نال اوہناں فقیریاں نوں وی جیہڑی تیاں نوں یاد دلاندا اے نیں کہ تُوں کون او کیوں جے اوہ تہاڈا خداوند خدا اے! جشن مناو کہ ایہہ پاک خداوند، ایہہ پیارا والا خدا تہاڈا خدا ہونا چاہندا اے۔

دعا: میں کجھ حاصل نہیں کر سکدا پر تیری وڈیائی تے شکر کر سکدا ہاں۔ تُوں میرا خدا ایس تے میں تیرا پتر۔ ایہہ تعلق صرف تیری وجہ نال وجود رکھدا اے۔ تیرے سچے کلام دے بغیر میں اپنے آپ وچ گواہی ہواں گا اوس بیابان وچ جتھے کسے شے دا کوئی معنی یاں مقصد نہیں اے۔ پر، تُوں مینوں اپنا بنایا اے۔ تُوں میں چنگی تھان تے سدیا اے۔ تُوں میرے علاقے نوں ودھیا اے تے مینوں اجمی جیتی گزارن لئی سدیا اے جیہڑی کہ تیری پاکیزگی دا آئینہ اے پئی میں وفادار رہاں، تے خدا کرے میں تیری وفاداری وچ آرام کراں۔

یونٹ اُتے غور و فکر

خدا د اُبل اوہ،

ساڈی رہائی

حصہ دو جا (2)

نظر ثانی یاں غور و فکر : تُسی الیگزینڈرین غزٹ لئی خبر رساں او۔ اخبار نوں مصر، سیناء، مدیان تے سعنان توں باہر وی پڑھیا جاندا اے۔ تہاڈا مالک یاں ہاس تہا نوں دفتر وچ چھڈ چکیا اے۔ اوہ تہا نوں اگلا کم دے چکیا اے پئی تُسی اگلے چھ ہفتیاں لئی اسرائیلیاں لئی فرعون دے ملک توں لگ کے سعنان دی دھرتی تک دے سفر دی سیریز نوں لکھو۔

1- تہاڈے کالم وچ چھوواں موضوع کیہ ہووے گا؟

- الف۔ _____
- ب۔ _____
- ج۔ _____
- د۔ _____
- ر۔ _____
- ح۔ _____

2- تُسی کیویں انٹرویو کرو گے؟ کون تہا نوں تہاڈے لئی چنگا مواد پوے گا؟

- _____
- _____

3- تُسی کیہڑیاں حقیقتاں نوں جاننا چاہو گے؟ تُسی کیہ یقین رکھدے او کہ تہاڈے پڑھن والیاں دی دلچسپی ودھے؟

- الف۔ _____
- ب۔ _____
- ج۔ _____

4- تُسی اوہناں دے ایس خدا دے بارے کیہڑیاں سچائیاں نوں جاننا چاہو گے؟ تُسی اوہدے بارے کیہ سُن چھے او جیدے لئی تُسی ایس سچائی دی تصدیق کرنا چاہندے او؟

- الف۔ _____
- ب۔ _____
- ج۔ _____

5- تُسی ایہناں حقیقتاں دی بارے کیہ رپورٹ دیوں دے قابل ہوو گے تے اوہناں سچائیاں دے بارے جسناں نوں تُسی اکٹھا کیتا تے جیہڑیاں اوہ ایہناں لوکاں دی جماعتی حیاتی وچ کردا

رادا کردیاں نیں؟

- الف۔ _____
- ب۔ _____
- ج۔ _____

خدا دے بلا دے دے لاگے، ساڈی رہائی : سفر لہاتے او کھاسی۔ یسوع تے قاب نون صرف وعدہ دی سر زمین وچ داخل ہون دی اجازت ملی سی پر دو جے رستے وچ وی مر گئے سن اوہ سارے بال تے پوتے اوہ میں جنہاں میں ایناں ورھیاں دے دوران سگر کیتا تے ہن اوہ ملک اُتے قبضہ جہاں لئی تیار نہیں۔ کجھ نون سمندر وچ سوکھی تھیں اُتوں ایس نون پار کرنا یاد اے تے اوہ فرعون دی فوج دے مرن دی گواہی دے رہے نیں۔ ساریاں نون بوہت ساریاں شیواں سکھائیاں گئیں۔ خدا دی ہدایت تے موسیٰ دی قیادت وچ بیانان والی حیاتی نیں مضبوط جماعت نون قائم کیتا۔ اوہناں میں اکٹھے مل کے خدا دے ڈیزائن دے مطابق ہیکل نون بنایا۔ اوہ من، پتھر تے پانی دے کرشمیاں نال با برکت ٹھہرے سن۔ اکٹھے اوہناں میں ڈکھ پو گیا سی تے ایہہ اوہناں دی نا فرمائی دی وجہ نال سی تے فیر اک آواز ہو کے اوہناں میں اپنی تابعداری دا وعدہ کیتا۔ موسیٰ تے ہارون ہن مردہ نیں، تے یسوع اوہناں دا نون راہنما اے جسوں خدا میں اوہناں نون اگاں لیجاون لئی پھنیا، جنگال لڑن لئی تے اوہناں دے اپنے ملک وچوں دشمنان نون باہر کڈھن لئی۔ خداوند اوہناں دا خدا اے۔

دعا: اوہ دیہاڑا آپہنچیا اے۔ اسرائیل ایس ملک وچ داخل ہون تے ایدے اُتے قبضہ جہاں لئی تیار اے جید اُتوں اوہناں نال وعدہ کیتا سی۔ ساڈے کول وی نون دیہاڑا اے۔ توں سانوں ایس دیہاڑے وچ لیا پاتے ساڈیاں حیاتیاں وچ ایس ویلے نون جدوں توں سانوں گناہ دی قید تے ہنیرے وچوں باہر کڈھن لئی سدیا تے سانوں نون حیاتی بخشی جیہڑی تیری محبت دے چانن نال بھری ہوئی اے، ایدے لئی تیرا شکر ہووے۔ سانوں بہادری تے اعتماد نال اگاں ودھن دی طاقت سے کیوں جے اسیں جانندے ہاں کہ توں ای ساڈا خداوند خدا ایں۔

بغیر قیمت توں ایڈیشنل کراس کونکٹ بائبل سٹڈی ڈاؤن لوڈ کرن لئی دستیاب اے

منسٹری دی ویب سائٹ نوں وزٹ کرو: www.crosscm.org

سانوں اپنے جواب گھلو!

ساڈا رابطہ: admin@crosscm.org